Τό σπίτι ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
(ἡ Παιδόπολις)
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

Ὑπεύθυνος Ἀρχισυντάκτης: ΑΓΓ. ΜΕΓΑΞΑΣ
Λεωφόρος Ἁγίας Φιλοθέης 27)3 — Φιλοθέη
Προϊστάμ. Τυπογραφείου: Ἠλ. Καλκαντζάκος, Ἕβρου 212—Πειραιεύς

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΜΑΪΟΥ 1954
ΕΤΟΣ Δ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 105 (?)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Τρίμηνος	Δραχμαὶ	25.000
Ἑξάμηνος	»	50.000
Ἐτησία	»	100.000

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧΜ. 2.000

Τὰ ἐμβάσματα νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὸν
ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
Πλατεῖα Συντάγματος

Ὁ Ζαχαρίας Μιχ. Σημαντήρας μὲ ρωτᾶ: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι κάθε χρόνο ὁ Ἀγὰ Χάν, στὰ γενέθλιά του ζυγίζεται στὸ Πακιστὰν καὶ τοῦ δίδεται ποσότης ἴσου βάρους ἀπὸ μιὰ οὐσία ποὺ ἔχει μεγαλύτερη ἀξία ἀπὸ τὸ χρυσό;

Ἀπάντηση: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ζυγίζεται καὶ τοῦ προσφέρουν ἴσο βάρος σὲ χρυσό, πλατίνην, πολυτίμους λίθους. Ὁ Ἀγὰ Χάν, καθὼς ὑποστηρίζεται εἶναι ἀπόγονος τοῦ Μωάμεθ.

Ὁ Δημ. Καραθανάσης μὲ ρωτᾶ: Γιατί τῆς πορτοκαλόφλουδας τὸ ὑγρὸ ὅταν τὸ ρίξουμε στὸ νερὸ λαδίζει καὶ γιατί ἀνάβει στὴ φωτιά;

Ἀπάντηση: Γιατί ἁπλούστατα πρόκειται περὶ λαδιοῦ (αἰθερίου ἐλαίου) τὸ ὁποῖον ὅταν πέσῃ στὸ νερὸ συγκεντρώνεται στὴν ἐπιφάνεια καὶ φαίνεται καὶ ὅταν ἔλθη σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴ φωτιὰ ἀναφλέγεται.

Ὁ Ν. Μόκρης μὲ ρωτάει: Πόσοι κάτοικοι ἶναι στὰς Ἰονίους νήσους;

Ἀπάντηση: Σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία ἀπογραφὴ (1951) ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἰονίων νήσων εἶναι:

Ζάκυνθος	37.870
Κέρκυρα	102.464
Παξοὶ κλπ.	2.762
Κεφαλληνία	47.311
Ἰθάκη	7.293
Λευκὰς	30.419
Κύθηρα	6.500

Ὁ Ν. Μόκρης μὲ ἐρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ πῆρε τὸ ὄνομά της ἡ Βουλγαρία;

Ἀπάντηση: Οἱ Βούλγαροι θεωροῦνται ἀπόγονοι τῶν Οὔννων τῆς Ἀνατολικῆς καὶ ἐκείνων ποὺ κατοικοῦσαν γύρω στὸ Βόλγα ποταμό. Ἀπὸ τὸν ποταμὸ Βόλγα πῆραν τὸ ὄνομα Βόλγαροι καὶ κατόπιν Βούλγαροι.

Ὁ Διαβάτης Κ.Κ. μὲ ρωτάει: Ἀπὸ ποῦ προέρχεται ἡ λέξη Μασκαρᾶς; Ποιὰ δηλαδὴ ἡ ἐτυμολογία της;

Ἀπάντηση: Ἡ λέξη Μασκαρᾶς προέρχεται ἀπὸ τὴ λέξη Μάσκα ποὺ θὰ πῆ μουτσούνα, προσωπίδα. Καὶ μασκαρᾶς ἐκεῖνος ποὺ φοράει μάσκα. Ἡ λέξη μάσκα εἶναι Ἰταλική. Ἡ καθαυτὸ ἑλληνικὴ λέξη εἶναι προσωπίς.

Ὁ Θωμᾶς Σαμαρᾶς μὲ ρωτάει: Τί εἶναι οἱ μούμιες;

Ἀπάντηση: Μούμια ἢ μομμία λέγεται τὸ σῶμα νεκροῦ ἀνθρώπου ἢ ζώου ποὺ διατηρεῖται ἐπὶ πολλὰ χρόνια μὲ ταρίχευση. Λέγονται εἰδικώτερα Μούμιες τὰ σώματα ποὺ βρίσκονται ἀδιάλυτα στοὺς αἰγυπτιακοὺς τάφους.

Ὁ Γεωρβισπὰρ μὲ ρωτᾶ: Ποιοὶ εἶναι οἱ Ἀρβανίτες;

Ἀπάντηση: Οἱ Ἀλβανοὶ εἶναι διάφορες φυλές. Εἶναι Τόσκοι, Γκέγκηδες κλπ. Ἀκολουθοῦν τὸν Μωαμεθανισμόν, ἀλλὰ ἀσφαλῶς δὲν ἔχουν τουρκικὴ προέλευση.

Ὁ Γιάννης Σελλοῦστος μὲ ρωτᾶ: Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ Β' ποὺ βάζει δίπλα στὸ ὄνομά του ὁ Βασιλεὺς Παῦλος;

Ἀπάντηση: Σημαίνει: Παῦλος Βασιλεύς. Ἔτσι ὑπόγραφε καὶ ὁ πατήρ του Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος: Κωνσταντῖνος Β.

Ὁ Ἀθανάσιος Γιάχος μὲ ρωτάει: Τί γνωρίζετε γιὰ τὴ δράση τοῦ Λαζάρου, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας ποὺ ἀνάστησε ὁ Ἰησοῦς; Πότε καὶ ποῦ πέθανε;

Ἀπάντηση: Τὸ ὄνομα Λάζαρος εἶναι ἕνα εἶδος μετάφρασης στὴν ἑλληνικὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ ὀνόματος Ἐλεάζαρ. Ὁ Λάζαρος, φίλος τοῦ Ἰησοῦ, ζοῦσε στὴ Βηθανία.
Ὅπως μᾶς λέει τὸ Εὐαγγέλιο ἀναστήθηκε ἀπὸ τὸ Χριστὸ καὶ πέθανε γιὰ δεύτερη φορὰ καὶ ὁριστικὰ στὰ 60 μ.Χ. Σύμφωνα μὲ τὴν Χριστιανικὴ παράδοση ὁ Λάζαρος τάφηκε στὴν Κύπρο, κοντὰ στὴν πόλη Λάρνακα. Στὰ 890 μ. Χ. ἀνοίχθηκε ὁ τάφος ὅπου πίστευαν πὼς εἶχε ταφῆ ὁ Λάζαρος, καὶ τὰ λείψανά του μετακομίστηκαν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τὸ Σοφὸ στὴν Κωνσταντινούπολη.
Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία γιορτάζει τὴ μνήμη του στὶς 17 Δεκεμβρίου. Ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τὴν γιορτάζει τὸ τελευταῖο Σάββατο πρὸ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος.
Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσω ἐδῶ ὅτι σ' ἕνα βράχο στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ὑπάρχει καὶ σήμερα ὁ τάφος τοῦ Λαζάρου. Γιὰ τὴν ἄλλη δράση τοῦ Λαζάρου δὲν εἶναι τίποτε γνωστό.

Ὁ Γερ. Αὐγουστάτος μὲ ρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ προέρχεται καὶ τί θέλει νὰ πῆ ἡ λέξη καμόρρα;

Ἀπάντηση: Ἡ καμόρρα ἦταν μυστικὴ ὀργάνωση, πολιτικὴ καὶ τρομοκρατική, στὴ Νεάπολη τῆς Ἰταλίας, ποὺ ἔδρασε ἐναντίον τῆς τυραννίας τῶν Βουρβώνων (Βασιλικοῦ οἴκου τῆς Γαλλίας) στὶς ἀρχὲς τοῦ ΙΘ αἰῶνα. Ἡ Ἑταιρεία γίνηκε πολὺ ἰσχυρὴ καὶ ἔκαμε πολλὰ ἐγκλήματα. Ὁλόκληρες ἐκστρατεῖες τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ δὲν κατάφεραν νὰ τὴ διαλύσουν. Μόλις στὰ 1927 κατάφερε καὶ πέτυχε τὴ διάλυσή της ὁ Μουσολίνι. Μὲ τὴν ἴδια λέξη λέμε καμόρρες καὶ ἐγκληματικὲς συμμορίες.

Ὁ Δημ. Τραϊφόρος μὲ ἐρωτᾶ: Γιατί δίνουμε στὸν Κύριο τὴν ὀνομασία «Καλὸς ποιμήν»;

Ἀπάντηση: Ὁ «Καλὸς ποιμὴν» εἶνε μιὰ ἀλληγορικὴ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ποὺ παρουσιάζεται σὰν ποιμένας μὲ πρόβατο στοὺς ὤμους του. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ γίνηκε πάνω στὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ ποὺ εἶπε πὼς αὐτὸς εἶναι ὁ «ποιμὴν ὁ καλὸς» ποὺ ἦρθε στὸν κόσμο γιὰ τὸ χαμένο πρόβατο (τὸ πρόβατον τὸ ἀπολωλὸς) ποὺ ἀφοῦ τὸ βρῆ τὸ βάνει χαρούμενος στοὺς ὤμους του (ἐπιτίθησιν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ χαίρειν.

Ὁ Νικ. Τάντης μὲ ἐρωτᾶ: Πῶς μποροῦμε νὰ ἀποδώσουμε στὴν Ἑλληνικὴ τὴν λέξη «μοντερνισμός»;

Ἀπάντηση: Ὑπάρχει ἡ λέξη «καινοθηρία», μὲ τὴν ὁποίαν προσεπάθησαν νὰ ἀποδώσουν τὴν ἔννοια μοντερνισμός. Μὰ ὁ ὅρος αὐτὸς δὲν ἐπεκράτησε.

Ὁ Εὐθ. Ἁρμάος μὲ ἐρωτᾶ: Τί θὰ πῆ Καπάντζα;

Ἀπάντηση: Καπάντζα εἶναι τουρκικὴ λέξη καὶ θὰ πῆ παγίδα ποὺ πιάνουν πουλιὰ ἢ ποντικούς. Καπάντζα λένε ἀκόμα καὶ τὴν πόρτα ἢ τὴν καταπακτή.

Ὁ Νικ. Ἀρσένης μὲ ρωτᾶ: τί ἐννοοῦσαν οἱ Τοῦρκοι μὲ τὸν ὅρο «Καπετὰν Πασσᾶ»;

Ἀπάντηση: Τὸν ὑπουργὸ τῶν Ναυτικῶν τῆς Τουρκίας, ποὺ σὲ καιρὸ πολέμου ἦταν καὶ ἀρχιναύαρχος τῆς τουρκικῆς ἀρμάδας.

ΤΑ ΑΚΡΙΤΙΑ

Εἰκόνες ἀπὸ τὰ περυσινὰ 'Ακρίτια

'Από τὰ 140 «Σπίτια τοῦ Παιδιοῦ» ποὺ ἔχουν θεμελιωθῆ κατὰ μῆκος τῶν βορείων Συνόρων, πρόκειται νὰ συγκεντρωθοῦν φέτος στὴν 'Αλεξανδρούπολη τὰ παιδιὰ ποὺ ἀντιπροσωπεύουν 18.000 ἀκριτόπουλα, γιὰ νὰ λάβουν μέρος στοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνες ποὺ ὀργανώνει κάθε χρόνο ὁ Ἔρανος γι' αὐτά.

Αὐτὰ τὰ 18.000 ἀκριτόπουλα ἀνήκουν ὅλα στὰ «Σπίτια τοῦ Παιδιοῦ». Καὶ οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες ποὺ γίνονται κάθε χρόνο σὲ μιὰ ἀκριτικὴ μονάδα, εἶναι τὰ γνωστά σας πιὰ «'Ακρίτια».

Τὰ Τρίτα 'Ακρίτια ὀργανώνονται ἐφέτος, Γιὰ τρίτη φορά, συγκεντρώνονται οἱ νέοι Ἕλληνες ἀθλητὲς τῶν συνόρων, γιὰ ν' ἀγωνιστοῦν σ' ἀγῶνα εὐγενικό, γιὰ τὸ στεφάνι τῆς νίκης.

Σὲ ὅλους ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες εἶναι γνωστοὶ οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῆς 'Αρχαιότητας: τὰ «Δήλια», τὰ «Πύθια», τὰ «Νέμεα». Γίνονταν σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀπ' ὅπου ἔπαιρναν συνήθως τ' ὄνομά τους—πρὸς τιμὴν ἑνὸς θεοῦ. Κανεὶς ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς δὲν εἶχε τὴ λαμπρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖο—καθὼς ξέρομε—τῶν 'Ολυμπίων. Δὲν ἦταν μόνο τὸ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα—χαρακτηριστικὸ καὶ ἀναλλοίωτο γνώρισμα τῆς φυλῆς—οὔτε καὶ ἡ εὐγενικὴ ἀθλητικὴ ἅμιλλα ποὺ δημιούργησαν τὴν αἴγλη τῶν Ὀλυμπίων. Ἦταν κάτι βαθύτερο καὶ μεγαλύτερο. Ἦταν ἡ ἀνάγκη ἑνὸς μεγάλου λαοῦ, μὲ τὴν ἴδια γλῶσσα καὶ τοὺς ἴδιους θεούς, νὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ τὶς διαφορετικές του πολιτεῖες γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτό του σὰν σύνολο. Νὰ τὸν θαυμάσῃ στὸ ἄνθος τῆς ἀθλουμένης του νεότητος ὅπως καὶ στοὺς πιὸ ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τοῦ πνεύματος. Ν' ἀναβαπτισθῇ ὁλόκληρος μέσα στὴν ἔξαρση τῆς στέψεως τῶν νικητῶν, καὶ μέσ' ἀπ' αὐτὴν τὴν ἔξαρση ν' ἀποκτήσῃ πιὸ ἀπτὸ τὸ συναίσθημα τῆς δύναμης καὶ τοῦ μεγαλείου του.

Γι' αὐτὸ τὰ 'Ολύμπια εἶναι μιὰ πραγματικὴ πνευματικὴ κληρονομιὰ κι ἕνα παράδειγμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο μποροῦμε ἀνεξάντλητα νὰ παίρνωμε μαθήματα.

Δὲν ἔχουν βέβαια τὴ μεγαλοπρέπεια τῶν 'Ολυμπίων τὰ «'Ακρίτια» τοῦ 'Εράνου. Μὰ τὸ ἰδανικὸ ποὺ τὰ ἐμπνέει, μπορεῖ κανεὶς μὲ πεποίθηση νὰ πῇ πὼς εἶναι τὸ ἴδιο: μιὰ ἐθνικὴ συνείδηση καλλιεργεῖται χαρούμενα μέσα στὴν ἔξαρση τοῦ ἀθλητικοῦ ἀγῶνα. Μιὰ ἐθνικὴ συνείδηση μὲ τὸ πιὸ ταλαιπωρημένο ἀλλὰ καὶ τὸ πιὸ ἄξιο κομμάτι τοῦ Ἑλληνισμοῦ: τὴν νεολαία τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν. Αὐτῶν τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν ποὺ ἦταν πάντα τὸ ἡρωικὸ ἀνθρώπινο φρᾶγμα ποὺ δέχεται πρῶτο, καὶ πιὸ σκληρά, τὸ πιὸ ἄγριο κῦμα τῆς ξένης ἐπιδρομῆς.

Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ αἰσθανθοῦν καὶ τὰ παιδιὰ αὐτῶν τῶν πληθυσμῶν κάποτε, μὲ παραστάσεις ζωντανὲς καὶ πραγματικές, πὼς εἶναι τὸ ἀκριβὸ κομμάτι τοῦ συνόλου ὅπου ἀνήκουν. Νὰ καταλάβουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν ὅτι «ἀνήκουν». Καὶ δὲν ὑπάρχει τρόπος πιὸ ἰδεώδης γιὰ τὴν ἐπιτυχία αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ ἀπὸ τὴν ὀργάνωση τῶν «'Ακριτίων».

Τὰ παιδιὰ ποὺ θ' ἀντιπροσωπεύσουνε τὰ «Σπίτια» θὰ συναντηθοῦν καὶ θ' ἀδερφωθοῦν

(Συνέχεια στὴν σελίδα 207)

Ο ΚΑΛΟΣ ΓΕΡΟΝΤΑΣ

Ἦταν μιὰ φορά, ἕνα τόσο μεγάλο καὶ πυκνὸ δάσος, ποὺ κανεὶς ἄνθρωπος δὲν τολμοῦσε νὰ περάση ἀπὸ μέσα. Μόνο κάποιος ἐρημίτης καθόταν ἀπὸ πολλὰ πολλὰ χρόνια ἐκεῖ, ἕνας ἀγαθὸς γέροντας μὲ μακριὰ ἄσπρα μαλλιὰ καὶ γενειάδα ποὺ ἔφτανε ὡς τὴ μέση του. Εἶχε διαλέξει γιὰ διαμονή του ἕνα φωτεινὸ σημεῖο τοῦ δάσους, ὅπου τὰ δέντρα ἦταν κάπως ἀραιότερα, καὶ μιὰ δροσερὴ πηγὴ ἀνάβλυζε μέσα ἀπὸ μιὰ σπηλιά. Ἐκεῖ ἔχτισε ἕνα καλυβάκι ἀπὸ βρύα, φύλλα καὶ φλοῦδες ὀξυᾶς.

Μὲ ὅλα τὰ ζῶα τοῦ δάσους, ἀπὸ τὴν ἀρκούδα μέχρι τὸ μερμήγκι, ἦταν φίλος. Ὁ σπίνος τὸν ξυπνοῦσε κάθε πρωὶ μὲ τὸ γλυκό του τραγούδι κι' ὁ σκίουρος φρόντιζε πάντα νὰ τοῦ φέρνη κανένα φουντούκι.

Ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμο εἶχε φέρει μαζύ του, μονάχα μιὰ μικρὴ ἀσημένια καμπανίτσα. Τὴν εἶχε κρεμάσει ἀπάνω ἀπ' τὸ καλυβάκι του καὶ τὴν χτυποῦσε τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα: τὸ πρωΐ, τὸ μεσημέρι καὶ τὸ βράδυ.

Ὅλοι ζοῦσαν στὸ δάσος ἥσυχα κι' ἀγαπημένα, ὅταν ξαφνικὰ μιὰ μέρα, συνέβη κάτι τὸ ἀπρόοπτο. Κάποιος ξένος φάνηκε στὸ δάσος. Τὰ ζῶα τρύπωσαν τρομαγμένα στὶς φωλιές τους, τὰ πουλιὰ σώπασαν μὲ μιᾶς. Ἦταν ἕνας πελώριος ἄνθρωπος μὲ ἄγρια θωριά, καὶ πυρρόξανθα ἀγκαθωτὰ γένεια. Στὸ δεξί του χέρι κρατοῦσε ἕνα τουφέκι, στὴ ζώνη του εἶχε περασμένο ἕνα τσεκούρι, κι' ἕν' ἀστραφτερὸ πελώριο μαχαίρι. Ἦταν ἀκριβῶς μεσημέρι κι' ὁ ξένος ἀκούγοντας τὸν ἦχο τῆς ἀσημένιας καμπάνας, τράβηξε ἴσια πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὁ καλὸς γέροντας τὸν καλωσώρισε καὶ τὸν κάλεσε νὰ μοιραστῇ τὸ φτωχικό του γεῦμα. Χωρὶς οὔτε κἂν νὰ τὸν εὐχαριστήση, μπῆκε ἐκεῖνος μέσα καὶ βγάζοντας ἀπ' τὸ σακκίδιο ποὺ εἶχε μαζί του, ἕνα χοντρὸ κομμάτι κρέας καὶ μιὰ μποτίλια ρακί, ἄρχισε νὰ τρώη καὶ νὰ πίνη. Τὰ φουντούκια καὶ τὰ βατόμουρα, ποὺ τοῦ πρόσφερε ὁ ἐρημίτης, οὔτε καταδέχτηκε νὰ τὰ κοιτάξη.

Ἡ ὥρα περνοῦσε, εἶχε ἀρχίσει πιὰ νὰ σκοτεινιάζη, ἀλλὰ ὁ ξένος δὲν φαινότανε νὰ θέλη νὰ τὸ κουνήση ἀπὸ κεῖ. Ὅπως ἦταν ντυμένος ἔπεσε ἀπάνω στὸ χορταρένιο στρῶμα τοῦ ἐρημίτη, καὶ τὸ ἔρριξε στὸν ὕπνο. Σὲ λίγο, στὴ βαθειὰ σιωπὴ τοῦ δάσους, δὲν ἀκουγόταν τίποτ' ἄλλο παρὰ τὸ δυνατὸ ροχαλητό του.

Ὁ ἀγαθὸς γέροντας ἔμεινε ὁλόκληρη τὴ νύχτα ἔξω, καὶ μὲ σφιγμένη καρδιά, προσευχόταν στὸ Θεὸ νὰ μὴ συμβῇ τίποτα τὸ κακό. Τὸν βασάνιζε ἕνα δυσάρεστο προαίσθημα.

Μόλις ξημέρωσε, ὁ ἀγριάνθρωπος ξεκίνησε γιὰ νὰ προχωρήση βαθύτερα στὸ δάσος. Ἐκεῖ ἄρχισε νὰ κόβη μὲ τὸ τσεκούρι του χονδροὺς κορμοὺς δέντρων καὶ ἔφτιαξε μ' αὐτοὺς μιὰ μεγάλη καλύβα. Ὅταν τελείωσε πῆρε τὸ τουφέκι του καὶ βγῆκε στὸ δάσος. Μαζὺ μ' αὐτόν, ξεχύθηκε στὸ δάσος καὶ ἡ δυστυχία. Ἀπ' ὅπου περνοῦσε, τίποτα δὲν γλύτωνε. Τὰ ζῶα ἔτρεξαν νὰ βροῦν καταφύγιο στὸ καλυβάκι τοῦ ἐρημίτη, καὶ τὸ καθένα ἄρχισε νὰ τοῦ λέη τὸν πόνο του: Ὁ λαγὸς εἶχε μείνει χῆρος μὲ τέσσερα ὀρφανὰ λαγουδάκια, ἡ ἀλεποῦ χοροπηδοῦσε ἀπ' τὸν πόνο ποὺ τῆς προξενοῦσαν τὰ σκάγια ποὺ εἶχαν σφηνωθῆ στὰ πισινά της, καὶ ἡ ζαρκαδίνα μὲ δάκρυα στὰ μάτια, τοῦ εἶπε πὼς εἶδε τὸ παιδί της νὰ πεθαίνη πιασμένο στὴν θηλειὰ ποὺ εἶχε τυλιχθῆ γύρω στὸ λαιμό του. Μὰ κι' ὁ σκίουρος, καθισμένος στὰ γόνατα τοῦ γέρου, ἔκλαιγε κι' αὐτὸς δείχνοντας τὶς μαδημένες τρίχες τῆς οὐρᾶς του.

Οὔτε ὁ μικρόκοσμος τοῦ δάσους, δὲν βρῆκε ἔλεος μπροστά του. Ἡ κάθε πεταλούδα καὶ τὸ κάθε μικρὸ σκαθάρι, ποὺ ἡ κακή του μοῖρα τὄφερνε στὸ δρόμου του, ἦταν καταδικασμένο σὲ θάνατο. Ἀπὸ τὶς μέλισσες ἅρπαξε τὸ μέλι, καὶ ὅλες οἱ μικρὲς πόλεις καὶ τὰ φρούρια ποὺ εἶχαν χτίσει τὰ μερμήγκια, καταστράφηκαν κάτω ἀπὸ τὶς χοντρές του μπόττες.

Ὁ ἐρημίτης ἄκουσε προσεκτικὰ τὰ ζῶα κι' ὕστερα εἶπε:

—Θὰ πάω πέρα στὴν καλύβα του καὶ θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ φύγη ἀπ' τὸ δάσος μας.

Τότε τὸν πλησίασε ἡ πελώρια καφετιὰ ἀρκούδα καὶ μούγγρισε θυμωμένα:

—Κι' ἐγὼ θὰ σ' ἀκολουθήσω γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακό, εἶπε.

Μόλις ὁ ἀγριάνθρωπος εἶδε τὸν γέροντα μὲ τὴν ἀρκούδα νὰ πλησιάζουν, μαντάλωσε τὴν πόρτα τῆς καλύβας του κι' ἄνοιξε μόνο μιὰ μικρὴ τρύπα στὸ παραθυρόφυλλο, ἀπ' ὅπου χωροῦσε νὰ περάση ἡ κάννη τοῦ τουφεκιοῦ του.

—Ἀλτ! φώναξε ἄγρια. Ἕνα βῆμα ἀκόμη καὶ πυροβολῶ!

—Ζητοῦμε εἰρήνη, εἶπε ἥσυχα ὁ ἀγαθὸς γέροντας. Ἔχομε νὰ σοῦ κάνωμε μιὰ παράκληση.

—Ἆ! ἔτσι; μουρμούρισε ὁ ἄλλος. Τότε ἐλᾶτε κοντύτερα!

Δὲν εἶχαν κάνει, ὅμως, οὔτε εἴκοσι βήματα καὶ εἶδαν τὴν κάννη στραμμένη κατ' ἀπάνω τους. Πρὶν προφθάσουν νὰ φυλαχτοῦν, ἀκούστηκε ἕνας πυροβολισμὸς καὶ ἡ ἀρκούδα κυλίστηκε στὸ χῶμα βγάζοντας ἕνα οὐρλιασμα πόνου. Ὁ ἐρημίτης, ἔμεινε ἀκίνητος σὰν ἀπολιθωμένος ἀπ' τὸν τρόμο του, ἀλλὰ ἡ ἀρκούδα, μὲ μεγάλη προσπάθεια, σηκώθηκε καὶ δοκίμασε νὰ ὁρμήση πρὸς τὴν καλύβα. Δεύτερος πυροβολισμὸς ἀκούστηκε. Χτυπημένη κατάστηθα ἡ ἀρκούδα, ἔπεσε νεκρὴ μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς καλύβας.

Ἕνας τρομερὸς θρῆνος ἀντήχησε σ' ὅλο τὸ δάσος. Ἦταν τὰ διάφορα ζῶα ποὺ εἶχαν ἀκολουθήσει τοὺς δύο ἀπεσταλμένους καὶ εἶδαν ἀπὸ μακρυὰ τί ἔγινε.

Ὁ γέροντας φώναξε μὲ θυμὸ στὸν ἀγριάνθρωπο:

—Δὲν φοβᾶσαι τὸ Θεό; Ἤρθαμε μὲ εἰρηνικοὺς σκοποὺς κι' ἐσὺ ἀπαντᾶς μὲ θάνατο!

Οἱ μέλισσες ὅρμησαν κι' ἄρχισαν νὰ τὸν καταδιώκουν.

—Πήγαινε στὸ διάβολο, παλιόγερε, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος, καὶ βγῆκε τώρα ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβα, βλέποντας πὼς δὲν εἶχε πιὰ τίποτα νὰ φοβηθῆ ἀφοῦ ἡ ἀρκούδα ἦταν καλή.

Μὲ βαρειὰ καρδιὰ ἔφυγε τότε ὁ ἐρημίτης ἀπὸ κεῖ, γιὰ νὰ γυρίση στὴν καλύβα του.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρωΐ- πρωΐ, ἦρθαν δυὸ μέλισσες καὶ τοῦ εἶπαν:

—Μεγάλε μας Ἀδελφέ, πήγαινε στὸν κακὸ ἄνθρωπο καὶ πές του ὅτι ἂν δὲν φύγη ἀμέσως ἀπ' τὸ δάσος, ἐμεῖς οἱ μέλισσες καὶ τὰ μερμήγκια θὰ τοῦ κηρύξουμε τὸν πόλεμο!

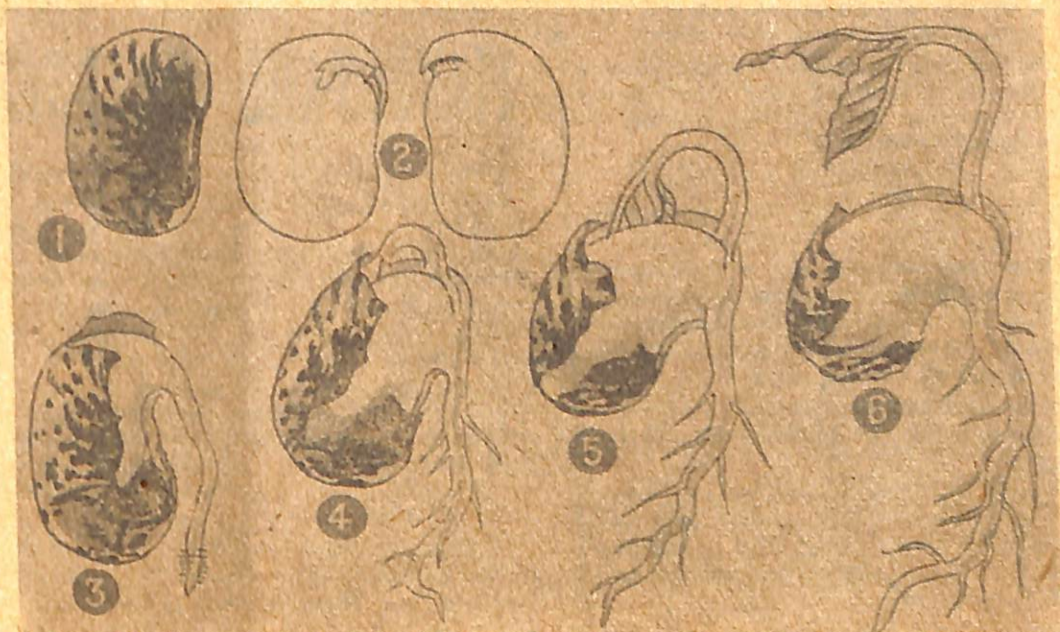
Ἔτσι κι' ἔγινε. Ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις ἦταν πάλι μιὰ τουφεκιὰ ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ στείλη στὸν ἄλλο κόσμο τὸν καλὸ γέροντα.

Τότε ἄρχισαν πυρετώδεις προετοιμασίες. Οἱ μέλισσες ἑτοιμάζονταν γιὰ νὰ δώσουν μιὰ ἐξοντωτικὴ μάχη. Ὁλόκληρα συντάγματα ἀπὸ μέλισσες καὶ ἀτέλειωτες φάλαγγες ἀπὸ μερμήγκια κάθε μεγέθους ξεκίνησαν κατὰ τὴν καλύβα. Σ' ὅλο τὸ δάσος ἐπικρατοῦσε νεκρικὴ σιγή. Ὁ ἀγριάνθρωπος ἄρχισε νὰ φοβᾶται, χωρὶς κι' ὁ ἴδιος νὰ ξέρη γιατί. Μιὰ ἀόρατη ἀπειλὴ τοῦ φαινόταν ν' ἁπλώνεται γύρω του. Σὰν εἶδε τὶς ἀγριεμένες μέλισσες νὰ πετοῦν πρὸς τὸ μέρος του, ἔτρεξε γρήγορα μέσα καὶ προσπάθησε νὰ φράξη κάθε χαραμάδα τοῦ σπιτιοῦ. Πολλές, ὅμως κατώρθωσαν νὰ τρυπώσουν ἀπ' τὴν στέγη, ρίχτηκαν ἀπάνω του, τοῦ τσιμποῦσαν τὸν λαιμὸ καὶ τὸ πρόσωπο. Ἀλλὰ σὲ λίγο ξεψυχοῦσαν ἀνάμεσα στὰ σιδερένια του δάχτυλα καὶ κάτω ἀπὸ τὶς βαρειές του πατοῦσες.

Ὁ ἀγριάνθρωπος ἥσυχος πιὰ ὅτι καμμιὰ μέλισσα δὲν μποροῦσε νὰ περάση, ξάπλωσε ἀποσταμένος στὸ στρῶμα του. Δὲν ὑπολόγισε ὅτι καμμιὰ χαραμάδα δὲν εἶναι πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ τρυπώση ἕνα μερμήγκι. Οὔτε καὶ ὅτι ἕνας ἀπέραντος στρατός, ἔστω κι' ἀπὸ τόσο μικροσκοπικὰ ὄντα, μποροῦσε νὰ εἶναι πολὺ πιὸ ἐπικίνδυνος ἀπὸ ὁλόκληρο κοπάδι μέλισσες. Μόνο ὅταν ἔγινε ἡ κεραυνοβόλος ἐπίθεση, ἄρχισε νὰ καταλαβαίνη. Πολὺ ἀργὰ ὅμως. Τὰ μερμήγκια ἀνέβαιναν κατὰ χιλιάδες, ἀπάνω του, τὸν δάγκαναν, τὸν τσιμποῦσαν στὸ πρόσωπο, στὰ χέρια στὸ λαιμό. Χτυπιόταν σὰν μανιασμένος, σκότωνε δέκα, ξαναπαρουσιάζονταν εἴκοσι, τριάντα, ἑκατό. Χώνονταν στὸ στῆθος του, μέσα στὶς μπότες του, τοῦ σκέπαζαν τὰ μάτια, τρύπωναν στ' αὐτιά του. Τότε δὲν βάσταξε πιά. Πετάχθηκε ἀπάνω κι' ἔτρεξε γρήγορα πρὸς τὴν πόρτα γιὰ νὰ σωθῆ. Ἐκεῖ, ὅμως,

(Συνέχεια στὴ σελίδα 210)

ΠΩΣ ΦΥΤΡΩΝΕΙ ΤΟ ΦΑΣΟΛΙ

Ὅταν ρίχνετε τὸ σπόρο τοῦ φασολιοῦ στὴ γῆ, δὲν ξέρετε, βέβαια, τί γίνεται ὥσπου νὰ δῆτε τὰ πρῶτα φυλλαράκια τῆς φασολιᾶς νὰ ξεπετάγωνται ἀπ' τὸ χῶμα. Νά μιὰ εὐκαιρία νὰ τὸ μάθετε.

Ὅταν φυτέψουμε τὸ φασόλι στὸ χῶμα πρῶτα-πρῶτα θὰ χωριστῆ στὰ δύο. Ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα 1. Ἡ εἰκόνα 2 δείχνει, ἀριστερὰ τὸ ἔμβρυο καὶ δεξιὰ τὴ θήκη ποὺ σκίζεται γιὰ νὰ τὸ ἀφήση νὰ φυτρώση. Ἡ ρίζα, εἰκόνα 3, φυτρώνει πρώτη. Ξέρει τὸ δρόμο της πρὸς τὸ βάθος. Ὅπως βλέπετε, ἔχει στὴν ἄκρη τριχίτσες ποὺ ἀργότερα, εἰκόνα 4, θὰ βοηθήσουν τὴν κεντρικὴ ρίζα νὰ πιαστῆ καλλίτερα στὸ χῶμα καὶ νὰ ρουφήξη τοὺς χυμούς. Τὸ βλαστάρι, εἰκόνα 5, μὲ τὰ φύλλα, ἑτοιμάζεται νὰ βγῆ στὸ φῶς. Ὅσο πάει καὶ μεγαλώνει. Εἰκόνα 6, τὰ φύλλα εἶναι στὴν ἀρχὴ ἄχρωμα. Ὅταν ὅμως βγοῦν στὸ φῶς, πρασινίζουν.

ΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟ ΜΗΝΑ ΜΑΗ

Αὐτὸ τὸν μῆνα οἱ δουλειὲς δὲν ἀπολείπουν, οὔτε στὰ χωράφια, οὔτε καὶ στὸ λαχανόκηπο.

Στὰ χωράφια θερίζουμε τὰ σανά. Ὅλα τὰ πρώιμα γεννήματα καὶ τὰ κριθάρια.

Θερίζομε τὰ περισσότερα κτηνοτροφικὰ φυτὰ (Βίκος, τριφύλλι στὴ ἄνθιση κ.λ.π.).

Σκαλίζομε τὰ ὄψιμα.

Σπέρνομε μπαμπάκι στὰ πιὸ ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ μέρη, κι ἀλλοῦ σκαλίζομε.

Ἐπίσης μεταφυτεύομε τὸν καπνὸ στὰ καπνοχώραφα. Ὡς τὸ τέλος τοῦ μῆνα αὐτὴ ἡ δουλειὰ πρέπει νάχη τελειώσει.

Στὸ ἀμπέλι. Σκαλίζομε καὶ βοτανίζομε. Ὕστερα ἀρχινάει τὸ κορυφολόγημα καὶ τὸ βλαστολόγημα, ὅπως ἔχομε ἐξηγήσει ἀλλοῦ. Κάνομε καὶ δεύτερο θειάφισμα καὶ ψεκάζομε.

Στυλώνομε τὰ κλήματα ὅπου τοῦτο χρειάζεται καὶ χαρακώνομε.

Στὸ λιοστάσι. Ἡ ἄνθιση τῆς ἐλῃᾶς μπορεῖ νὰ καθυστερήση καὶ ὁλόκληρο μῆνα.

Ἂν ἔγιναν κανονικὰ τὰ κλαδέματα τοὺς προηγούμενους μῆνες στὰ δέντρα ἔχομε ἄνθιση καὶ βλάστηση ἱκανοποιητική.

Ἐπίσης τώρα ψεκάζομε κατὰ τοῦ σκαθαριοῦ (ρυγχίτη). Σκονίζομμε μὲ Ντὶ-Ντὶ Τὶ 10 ο)ο σὲ ἀναλογία 50-75 δράμια κατὰ ἐλαιόδεντρο.

Στὸν λαχανόκηπο. Ὅπου εἶναι ἀνάγκη ποτίζομε τὶς πατάτες, τὶς ντομάτες, τὶς μελιτζάνες κλπ. μὲ πολτὸ ἀπὸ χαλκὸ καὶ νικοτίνη. Θειαφίζομε γιὰ τὸν περονόσπορο ἐλαφρὰ κάθε ἑβδομάδα ἢ κάθε 10 μέρες. Στὸ θειάφι ρίχνομε καὶ ἀσβέστη σκόνη (70 μέρη θειάφι, 30 ἀσβέστη). Λιπαίνομε τὰ ποτιστικά.

Σπέρνομε τὰ ὄψιμα: ντομάτα, φασόλια, ἀγγούρια, κολοκύθια. Κορυφολογοῦμε τὴν ντομάτα ποὺ ἄνθισε. Σπέρνομε κουνουπίδια. Στὸ τέλος τοῦ μηνὸς στὰ πιὸ θερμὰ ἀρχίζει ἡ συγκομιδή.

Στὰ φυλλοβόλα δέντρα. Ἐξακολουθοῦμε τοὺς ψεκασμούς, τοῦ Ἀπρίλη. Τώρα ἀνθίζουν μὲ περίσκεψη πολὺ καὶ οἱ συκιές.

Αὐτὴν τὴν ἐποχὴ κρεμᾶμε ὀρνιοὺς (ἀγριόσυκα) σὲ κάθε ἥμερη συκιά. Λογαριάζομε 12-14 ὀρνιοὺς γιὰ κάθε μέτρο ἴσκιο τῆς ἥμερης συκιᾶς. Τὸν ἴσκιο τὸν μετρᾶμε τὸ μεσημέρι.

Τὰ ἀγριόσυκα ποὺ πρέπει νὰ κρεμαστοῦν, τὰ μοιράζομε σὲ τρεῖς ἑβδομάδες. Κρεμᾶμε πάνω κάτω 2 ἢ 3 σῦκα κάθε 3 ἢ 4 μέρες.

Τὰ κρεμᾶμε στὸν ἴσκιο, τ' ἀπογέματα. Ἀπὸ κεῖ θὰ βγοῦν κάτι ἔντομα, οἱ ψῶνες, ποὺ θὰ μποῦν στὰ ἥμερα σῦκα, καὶ θὰ τὰ βοηθήσουν νὰ ὡριμάσουν.

Οἱ ψῶνες βγαίνουν ἀπὸ τ' ἀγριόσυκα, τοὺς ὀρνιούς, καὶ μπαίνουν στὰ ἥμερα, μόνον ἀπὸ τὶς 5 τὸ πρωὶ ὣς τὸ μεσημέρι.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΚΛΩΤΣΙΑΣ

Τι ἀποτέλεσμα μπορεῖ νὰ ἔχει μιὰ κλωτσιὰ σ' ἐκεῖνον ποὺ τὴν τρώει;

Ἡ ἐρώτηση αὐτὴ διατυπώθηκε κάποτε σὲ μιὰ συναναστροφή, ποὺ ἦταν παρὼν κι ὁ διάσημος Ἄγγλος φυσικὸς καὶ ἀστρονόμος Νεύτων.

Αὐτὸς χαμογέλασε κι ἀπάντησε:

—Μιὰ κλωτσιὰ σπρώχνει πάντα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐκεῖνον ποὺ τὴν τρώει!

Οἱ παρευρισκόμενοι στὴ συναναστροφὴ θεώρησαν τὴν ἀπάντηση αὐτὴ σὰν ἀστεῖο. Ὁ Νεύτων, ὅμως, τοὺς ἐδήλωσε ὅτι εἶχε ἀπαντήσει σοβαρώτατα καὶ τοὺς διηγήθηκε μιὰ δική του περιπέτεια.

Ἦταν ἀλήθεια, πραγματικά, ὅτι ὁ Νεύτων χρωστοῦσε τὴν ἀνάδειξή του σὲ μιὰ κλωτσιά.

Μικρὸς καταγινόταν μονάχα σὲ μηχανικὰ παιχνίδια καὶ πολὺ σπάνια μελετοῦσε. Ἐπειδὴ ἦταν ἀμελής, ὅλοι οἱ συμμαθηταί του τὸν περιφρονοῦσαν καὶ τὸν κακομεταχειρίζονταν.

Κάποτε, ἐπὶ τέλους, ἕνας συμμαθητής του, τοῦ ἔδωσε μιὰ δυνατὴ κλωτσιά. Ὁ νεαρὸς Νεύτων ἔνοιωσε τόσο μεγάλη ταπείνωση, ὥστε ὡρκίσθηκε νὰ ξεπεράση γρήγορα στὰ μαθήματα τὸν συμμαθητή του.

Ἀπὸ τότε ἐργάσθηκε μὲ τόσο ζῆλο, ὥστε πολὺ γρήγορα, ὄχι μόνο ξεπέρασε τὸ συμμαθητή του, ἀλλὰ κι ἔγινε ὁ πρῶτος τῆς τάξης του.

Ἀπὸ τότε ὁ Νεύτων ἐρχόταν κάθε χρόνο πρῶτος σ' ὅλα τὰ μαθήματα. Ἔδειχνε πάντοτε ἰδιαίτερη κλίση στὴ φυσική. Ἦταν τόση ἡ κλίση του αὐτή, ὥστε παιδὶ ἀκόμα, κατεσκεύασε στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ ποὺ καθόταν ἕνα ἡλιακὸ ρολόϊ ποὺ εἶχε τόση ἀκρίβεια, ὥστε ὅλοι οἱ συμπολῖτες του ἐκανόνιζαν τὴν ὥρα τους μὲ αὐτό.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Νεύτων ἀνακάλυψε καὶ τὸν περίφημο νόμο τῆς βαρύτητας, ποὺ πῆρε τὸ ὄνομά του καὶ τὸν κατέστησε ἀθάνατο.

Μιὰ μέρα, καθὼς βρισκόταν στὸ περιβόλι τους, ξαπλωμένος κάτω ἀπὸ μιὰ μηλιά, βλέπει ξαφνικὰ ἕνα μῆλο νὰ πέφτη κοντὰ στὰ πόδια του. Αὐτὸ ἔφθασε γιὰ νὰ προσελκύση τὴν προσοχή του:

«Ἀπὸ ποιὰ φυσικὴ αἰτία, τὸ μῆλο, ἀποσπώμενο ἀπὸ τὸ δένδρο, δὲν πήγαινε ψηλά, ἀλλὰ ἔπεφτε κατὰ γῆς;».

Νὰ τὸ πρόβλημα ποὺ ἔμπαινε ξαφνικὰ γιὰ λύση καὶ ποὺ ἔλυσε πραγματικά, κατορθώσας ἀπὸ συλλογισμὸ σὲ συλλογισμὸ νὰ φθάση στὴν ἀνακάλυψη τῆς βαρύτητας.

Ὁ Νεύτων, εὐτυχῶς, δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ τσοπάνου. Θυμόταν ἀκόμη τὴν κλωτσιὰ καὶ ἐννοοῦσε νὰ ἀναδειχθῆ ὅσο μποροῦσε περισσότερο. Ἀφοῦ εἶχε ἀνακαλύψει τὸ νόμο τῆς βαρύτητας, ποὺ φυσικὰ ἐννοῦσε πολὺ καλὰ τὴ μεγάλη ἐπιστημονικὴ σημασία, κατόρθωσε ἐπὶ τέλους νὰ πάρη ἀπὸ τὴ μητέρα του τὴν ἄδεια γιὰ νὰ ἐξακολουθήση τὶς σπουδές του.

Νὰ τί κάνει λοιπὸν μιὰ κλωτσιά, ὅταν ἐκεῖνος ποὺ τὴν τρώει ξέρει τὴν... ἀξία της!

Ἐξαιρετικοί Ἄνδρες τῆς Νεώτερης Ἑλλάδας

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ

Στὴν ἀρχαιότητα ἡ γλυπτικὴ στὴν πατρίδα μας εἶχε φτάσει, ὅπως ξέρουμε, σὲ μεγάλη ἀκμή. Φάνηκαν τότε μεγάλοι γλύπτες, ποὺ ἔφτιασαν ἀριστουργήματα. Ἡ νεώτερη Ἑλλάδα, βέβαια, δὲν μπορεῖ ἀκόμη νὰ παραβληθῆ μὲ τὴν ἀρχαία στὴν ὡραία τούτη τέχνη. Ὡστόσο, ἔχουν φανερωθῆ καὶ στὰ νεώτερα χρόνια στὴν πατρίδα μας γλύπτες ἀξιόλογοι. Κι ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ξεχωρίζει ὁ Γιαννούλης Χαλεπᾶς. Πολλοὶ τεχνοκρίτες τὸν θεωροῦν σὰν τὸν μεγαλείτερο γλύπτη τῆς νέας Ἑλλάδας. Μὰ καὶ ἂν δὲν θεωρηθῆ πρῶτος ἀπ' ὅλους, πάντα ὅμως στέκεται στὴν πρώτη γραμμή.

Ὁ ξεχωριστὸς αὐτὸς γλύπτης μας παρουσιάζει ἕνα πρόβλημα ἄξιο νὰ μελετηθῆ ἀπὸ τοὺς εἰδικούς. Ἀφοῦ ἐργάστηκε ἀπὸ τὸ 1876 ὡς τὸ 1883 ἀκολουθώντας στὸ ἔργο του τὴν τέχνη περίπου τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν, ἔπαθε φρενικὴ διατάραξη κι ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἄρχισε πάλι νὰ ἐργάζεται γιὰ δημιουργία γλυπτικῶν ἔργων. Μὰ κατόπιν ἀπὸ τὴν τρέλλα του ὁ Χαλεπᾶς ἐδημιούργησε ἔργα ποὺ δὲν εἶχαν καμμιὰ σχέση ἢ ὁμοιότητα μὲ τὴν παλιὰ του ἐργασία, ἐνῶ στὸ μεταξὺ δὲν ἔκαμε καθόλου νέες σπουδὲς ἢ μελέτες. Τὸ πρόβλημα λοιπὸν εἶναι: πῶς ἔγινε αὐτὴ ἡ μεταβολὴ στὴν τέχνη τοῦ Χαλεπᾶ; Τάχα στὴν τρέλλα του ὀφείλεται ἡ ἀλλαγὴ ἢ σ' ἄλλα γεγονότα;

Ὁ Γιαννούλης Χαλεπᾶς γεννήθηκε στὸν Πύργο τοῦ Πανόρμου τῆς Τήνου τὸ 1854. Κι ὁ πατέρας του καὶ τ' ἀδέρφια του ἦταν μαρμαρογλύφτες. Ὁ Γιαννούλης πῆγε στὸ δημοτικὸ σχολεῖο τῆς Τήνου, στὸ σχολαρχεῖο καὶ στὴν α' γυμνασίου στὴ Σύρα. Μὰ τὸ 1870, ποὺ τελείωσε τὴν α' γυμνασίου, ἤθελε νὰ γίνει γλύπτης. Ὁ πατέρας του δὲν ἐναντιώθηκε. Κι ἔτσι τὸν ἴδιο χρόνο γράφτηκε στὸ γλυπτικὸ τμῆμα τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ὡς τὸ 1873 τελείωσε τὶς σπουδές του. Βραβεύθηκε μάλιστα καὶ πῆρε καὶ ὑποτροφία τῆς ἐκκλησίας τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου, ποὺ ἔχει σπουδάσει πολλοὺς καλλιτέχνες, γιὰ νὰ σπουδάση γλυπτικὴ στὸ Μόναχο τῆς Γερμανίας. Καὶ στὸ Μόναχο εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία στὶς σπουδές του. Πῆρε κι ἐκεῖ πολλὰ βραβεῖα καὶ τὸ 1876 τελείωσε τὶς σπουδές του καὶ γύρισε στὴν Ἑλλάδα. Ὁ καθηγητὴς του τῆς γλυπτικῆς στὸ Μόναχο Μαξιμιλιανὸς Βίντμαν ἐθαύμαζε τὸ νέο Χαλεπᾶ. Καὶ συχνὰ ἔλεγε: «Ἀπ' αὐτὴ τὴ σάλα τῆς Ἀκαδημίας θὰ βγῆ μεγάλο καλὸ γιὰ τὴν Ἑλλάδα!» κι ἐννοοῦσε τὸν Χαλεπᾶ.

Ἀπὸ τότε ὁ Χαλεπᾶς ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἀθήνα κι ἄνοιξε ἀτελιὲ στὴν ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ Μαυρομιχάλη. Ἀμέσως ἄρχισε νὰ ἐργάζεται μὲ μεγάλη δημιουργικὴ διάθεση. Ἐργάσθηκε ἐδῶ 7 χρόνια (ἀπὸ τὸ 1876 ὡς τὸ 1803) κι ἔφτιασε ἀρκετὰ ἔργα, ποὺ γενικὰ θεωροῦνται ἀνώτερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἔργα ὅλων τῶν ἄλλων ὡς τότε νεοελλήνων γλυπτῶν.

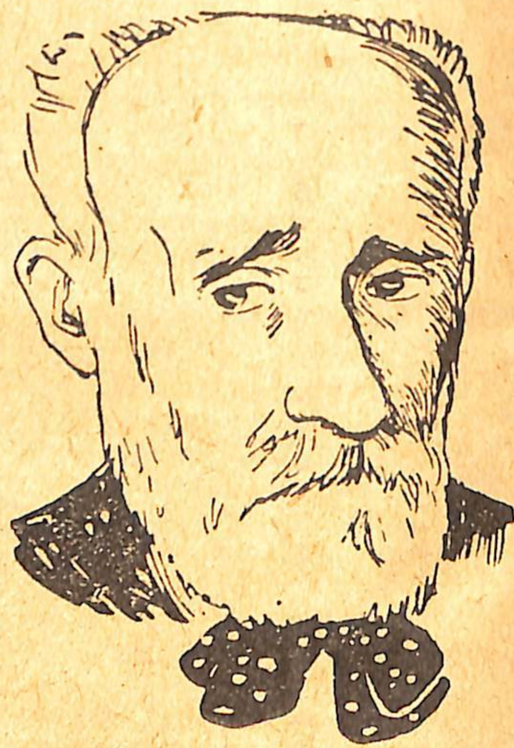
Ἀνάμεσα στὰ ὡραῖα ἐκεῖνα ἔργα τοῦ Χαλεπᾶ καὶ εἶναι ἡ περίφημη «Κοιμωμένη», ποὺ βρίσκεται στὸ Α' Νεκροταφεῖο τῆς Ἀθήνας, πάνω στὸ μνῆμα τῆς Σοφίας Ἀφεντάκη. Ἐνῶ ὅμως ὁ Χαλεπᾶς δημιουργοῦσε μὲ πολλὴ διάθεση, τὸ 1883 τρελλάθηκε!

Οἱ συγγενεῖς του τὸν ἔστειλαν γιὰ νοσηλεία στὸ φρενοκομεῖο τῆς Κερκύρας, ὅπου ἔμεινε 17 χρόνια, δηλ. ἀπὸ τὸ 1883 ὡς τὸ 1900. Ὅταν βγῆκε, γύρισε στὸ χωριό του, στὸν Πύργο τῆς Τήνου. Ἦταν καλλίτερα μὰ ποτὲ δὲν ἔγινε τελείως καλά.

Στὸ χωριό του ζοῦσε ἥσυχος κι ἄγνωστος. Ἦταν νεροκουβαλητὴς καὶ βοσκός. Εἶχε μιὰν ἀφηρημάδα καὶ μιλοῦσε σπάνια...

Ὅλοι πίστευαν πὼς ὁ Χαλεπᾶς δὲν ἐργάζεται πιὰ στὴ γλυπτική. Μὰ τὸ 1914, ποὺ πῆγε στὸν Πύργο τῆς Τήνου ὁ γλύπτης Ἀλ. Σῶχος, εἶδε πὼς ὁ Χαλεπᾶς στὶς καλές του ὧρες ἐργαζόταν, ἔφτιανε πήλινα ἀγαλματάκια καὶ πάλι τὰ κατάστρεφε... Φαίνεται πὼς ἀπομονωμένος στὸ χωριὸ του ἔνοιωσε τὴ διάθεση νὰ ξαναρχίση τὴ γλυπτική του ἐργασία.

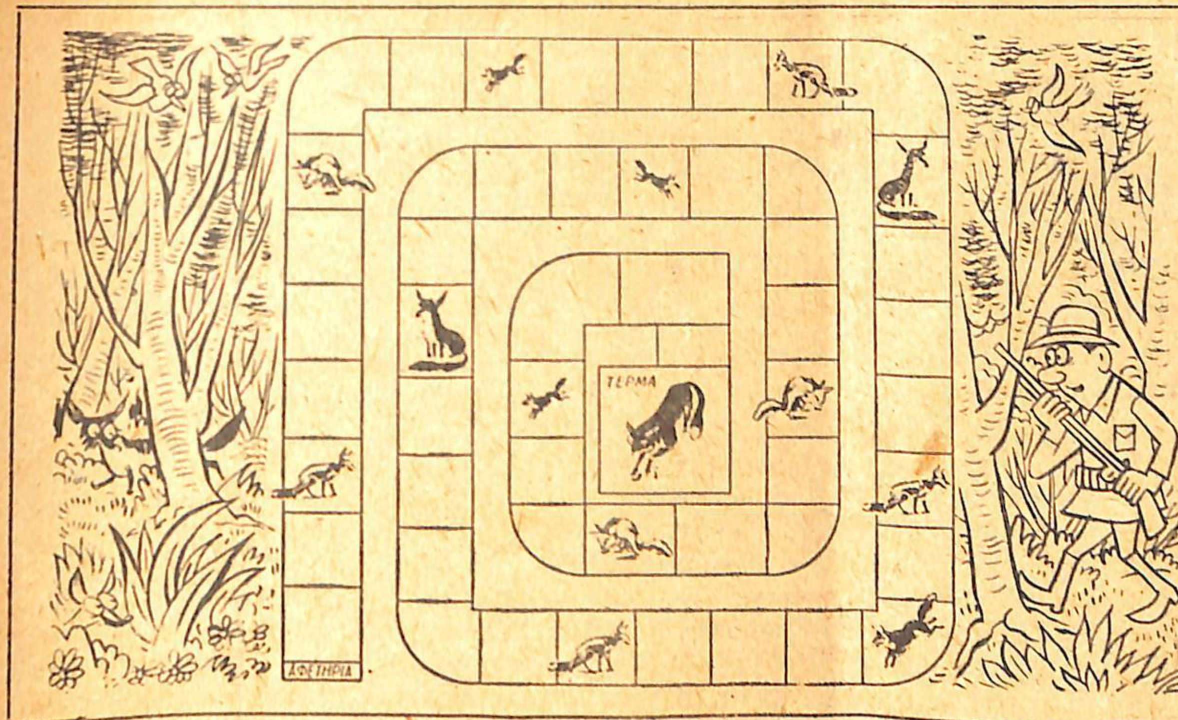
Τὸ 1924 ὁ Χαλεπᾶς κατέβηκε στὴ χώρα τῆς Τήνου κι ἄνοιξε ἐκεῖ ἀτελιέ. Μερικοὶ θαυμαστές του βοηθοῦσαν χρηματικὰ τὶς προσπάθειές του. Μὰ γρήγορα ὁ Χαλεπᾶς ξαναγύρισε στὸ χωριό του κι ἄφησε τὸ ἀτελιὲ τῆς χώρας.

Γιαννούλης Χαλεπᾶς

Τὸ 1930 ὅμως οἱ ἐδῶ συγγενεῖς του τὸν ἔφεραν στὴν Ἀθήνα. Ἔμεινε πιὰ μαζί τους ἀπὸ τότε σ' ἕνα σπίτι τῆς ὁδοῦ Δαφνομήλη, ὅπου εἶχε κι ἕνα μικρὸ ἀτελιέ. Ἐκεῖ ἐργαζόταν συστηματικὰ καὶ μὲ διάθεση. Μὰ ποτὲ τὸ μυαλό του δὲν ξαναβρῆκε τὴν ἀρχική του καθαρότητα. Ἔφτιανε ὁ Χαλεπᾶς ἐκεῖ μέσα συγχρόνως 5 ἕως 7 ἔργα. Ὅλα ἀνακατεμένα. Καὶ πολλὲς φορὲς τὸ ἕνα θέμα τὸ κολλοῦσε μὲ τὸ ἄλλο καὶ γίνονταν περίεργα συνθετικὰ τέρατα.

Ἔτσι φτιάνοντας ὅ,τι ἤθελε, ἔζησε ὁ Χαλεπᾶς στὸ σπίτι ἐκεῖνο τῆς ὁδοῦ Δαφνομήλη ὅπου καὶ πέθανε τὸ 1938, σὲ ἡλικία 84 χρονῶν.

Τὸ κυνήγι τῆς ἀλεποῦς

Τὸ παιχνίδι αὐτὸ μποροῦν νὰ τὸ παίζουν δυὸ ἢ περισσότερα παιδιά. Κερδίζει ἐκεῖνο ποὺ πιάνει τὶς περισσότερες ἀλεποῦδες. Νὰ πῶς παίζεται τὸ παιχνίδι:

Ὁ κάθε παίκτης ἔχει ἀπὸ ἕνα πιόνι μὲ διαφορετικὸ χρῶμα. Σὲ ἕνα κουτὶ βάζουν 7 χαρτάκια ποὺ τὸ καθένα τους ἔχει ἕναν ἀριθμὸ ἀπὸ τὸ 1—7. Τὸ παιχνίδι ἀρχίζει μὲ σειρὰ ποὺ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς παίκτες. Ἔπειτα ὁ πρῶτος παίκτης τραβάει ἕνα χαρτάκι ἀπὸ τὸ κουτὶ καὶ μετακινεῖ τὸ πιόνι του δυὸ φορὲς ἂν ὁ ἀριθμὸς εἶναι 2, τρεῖς φορὲς ἂν ὁ ἀριθμὸς εἶναι 3 κ.ο.κ. Κάθε φορὰ ποὺ τὸ πιόνι του θὰ πέση ἐπάνω σὲ ἀλεποῦ ὁ παίκτης σημειώνει μιὰ ἀλεποῦ πιασμένη. Ὅταν ὅλοι οἱ παῖκτες φθάσουν στὸ τέρμα τῆς διαδρομῆς, νικητὴς θεωρεῖται ἐκεῖνος ποὺ τὸ πιόνι του θὰ ἔχη πέσει ἐπάνω στὶς περισσότερες ἀλεποῦδες.

ΣΑΣ ΜΙΛΑΕΙ ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝ

Ἀπὸ τὴ στήλη αὐτὴ θὰ σᾶς διηγοῦνται κάθε φορὰ μόνα τους τὴ βιογραφία τους, τὰ διάφορα προϊόντα τοῦ κόσμου. Πρῶτο στὴ σειρὰ θὰ σᾶς μιλήση σήμερα τὸ ἤλεκτρο ποὺ θὰ σᾶς εἶναι περισσότερο γνωστὸ σὰν «κεχριμπάρι». Ἀκοῦστε τί ἔχει νὰ σᾶς πῆ:

Τὸ ἐπίσημο ὄνομά μου εἶναι «ἤλεκτρον». Μὰ ὁ περισσότερος κόσμος μὲ λέει κεχριμπάρι. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι λαοί, νόμιζαν ὅτι εἶμαι κι ἐγὼ ἕνα ἀπὸ τὰ πολύτιμα πετράδια, ὅπως τὰ διαμάντια, τὰ ρουμπίνια καὶ τόσα ἄλλα. Ἀργότερα ὅμως ἔμαθαν τὸν ἀλήθεια. Ἔμαθαν δηλαδὴ πὼς δὲν ἤμουν τίποτ' ἄλλο παρὰ ρετσίνι, σὰν τὸ ρετσίνι ποὺ βγαίνει ἀπ' τὰ πεῦκα, ἀπ' τὰ ἔλατα κι ἀπὸ πολλὰ ἄλλα δένδρα ποὺ ἀκριβῶς ἐπειδὴ βγάζουν ρετσίνι τὰ λένε «ρητινοφόρα».

Εἶμαι λοιπὸν κι ἐγὼ ἕνα εἶδος ρετσίνι. Μὲ μόνη τὴ διαφορὰ πὼς ἀντὶ νὰ μὲ μαζεύουν ἀπὸ τὰ ρητινοφόρα δένδρα μὲ μάζευαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ μὲ μαζεύουν ἀκόμη καὶ σήμερα ἀπ' τὴ θάλασσα καὶ περισσότερο ἀπ' τὴ Βαλτικὴ Θάλασσα ποὺ καθὼς θὰ ξέρετε βρίσκεται στὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης, ἀνάμεσα στὴ Γερμανία καὶ στὶς Σκανδιναυϊκὲς Χῶρες.

Θὰ σᾶς φανῆ, βέβαια, πολὺ παράξενο πῶς βρέθηκε τόσο ρετσίνι μέσα στὴ θάλασσα, ὥστε νὰ μαζεύουν τόσους καὶ τόσους αἰῶνες καὶ νὰ ὑπάρχη ἀκόμη καὶ σήμερα. Ὅπως θὰ σᾶς ἐξηγήσω, ὅμως, ἀμέσως τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι καὶ τόσο περίεργο ὅσο φαίνεται ἀπ' τὴν ἀρχή.

Ἐδῶ καὶ πολλὰ ἑκατομμύρια χρόνια ἁπλώνονταν στὶς νότιες ἀκτὲς τῆς Σουηδίας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Βόρειας Εὐρώπης ἀπέραντα δάση ἀπὸ γιγάντια πεῦκα ποὺ κανένας δὲ ξέρει πόσους αἰῶνες φύτρωναν ἐκεῖ. Κάποτε, ὅμως, ἔγινε ἕνας τρομερὸς σεισμὸς καὶ τὰ ἀπέραντα αὐτὰ δάση βούλιαξαν μέσα στὴ θάλασσα. Οἱ χονδροὶ κορμοί τους καὶ τὰ κλαδιά τους σπάσανε σὰν σπιρτόξυλα κι ἀπὸ μέσα τους ξεχύθηκε ὅλο τὸ ρετσίνι τους καὶ κατακάθισε στὸν πάτο τῆς θάλασσας. Τὸ περισσότερο ἀπὸ τὸ ρετσίνι αὐτό, ποὺ βρέθηκε μὲ τόσο παράξενο τρόπο καταποντισμένο, τὸ συνεπῆραν τὰ θαλασσινὰ ρεύματα καὶ τὸ ἔφεραν μέχρι τῆς βόρειες ἀκτὲς τῆς Γερμανίας ὅπου ἔμεινε ἄλλα πολλὰ ἑκατομμύρια χρόνια σκεπασμένο ἀπ' τὰ φύκια κι ἀπ' τὴ λάσπη τοῦ θαλάσσιου βυθοῦ. Ἐκεῖ ξελαμπικάρισε σιγά-σιγά, πῆρε ὡραῖο χρυσοκίτρινο χρῶμα κι ἀπὸ κοινὸ ρετσίνι ποὺ ἦταν, ἔγινε ἐκεῖνο ποὺ εἶμαι σήμερα ἐγώ, ἔγινε δηλαδὴ ἤλεκτρον ἢ κεχριμπάρι.

Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ μὲ ἀνακάλυψαν ἔμειναν θαμπωμένοι ἀπ' τὸ ὡραῖο χρῶμα μου κι ἀπ' τὴ λάμψη μου καὶ ἄρχισαν νὰ ψάχνουν μέσα στὴ λάσπη τῆς θάλασσας γιὰ νὰ μὲ βγάλουν ἀπὸ κεῖ καὶ νὰ μὲ χρησιμοποιήσουν γιὰ νὰ στολίζωνται οἱ ἴδιοι ἢ γιὰ νὰ κατασκευάσουν λογῆς-λογῆς μικροπραγματάκια γιὰ νὰ στολίζουν τὰ σπίτια τους. Καὶ τόσο πολὺ ἄρεσα ποὺ εἶχα γίνει περιζήτητο σὰν τὸ χρυσάφι, τὸ ἀσήμι καὶ τὰ ἄλλα πολύτιμα μέταλλα.

Εἶχα γνωρίσει, ἀλήθεια, πολὺ μεγάλες δόξες στὰ παλιὰ χρόνια. Ἀλλὰ τὴν πιὸ μεγάλη δόξα μου τὴ γνώρισα τότε ποὺ ἔφθασα γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη—κάπου 650 χρόνια πρὶν ἀπ' τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ—ζοῦσαν στὴν Ἑλλάδα πολλοὶ σοφοὶ ἄνθρωποι. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν κι ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ποὺ ὅλοι τὸν θεωροῦσαν σὰν τὸν πιὸ σοφὸ ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὁ Θαλῆς καταγινόταν μὲ τὴ Φυσική, τὴν Ἀστρονομία, τὰ Μαθηματικὰ καὶ γενικὰ μὲ κάθε τί ποὺ μποροῦσε νὰ πλουτίση τὴν ἀνθρώπινη γνώση. Κάποτε ἔτυχε νὰ πιάση στὰ χέρια του κι ἐμένα τὸ ἤλεκτρον. Μὲ πῆρε, μὲ θαύμασε γιὰ τὸ ὡραῖο καὶ λαμπερό μου χρῶμα, κι ἀφοῦ χόρτασε κοιτάζοντάς με, βάλθηκε νὰ καταλάβη τί λογῆς πρᾶγμα ἤμουν. Μὲ κρατοῦσε στὰ χέρια του καὶ καθὼς εἶχε παραδοθῆ στοὺς συλλογισμούς του, ἄρχισε νὰ μὲ τρίβη ἐπάνω στὸ μάλλινο ὕφασμα τοῦ χιτῶνα του. Δίπλα του εἶχε κάτι πούπουλα, κάτι ἀχυράκια κι ἄλλα τέτοια μικροπραγματάκια ποὺ δὲν ἔλειπαν ποτὲ ἀπὸ κοντά του, γιατὶ ὅλο ἔκανε διάφορα πειράματα. Ἀφοῦ μὲ ἔτριψε ἀρκετὰ ἐπάνω στὸ μάλλινο ὕφασμα, ὥστε νὰ ζεσταθῶ, μὲ πλησίασε σ' αὐτὰ τὰ μικροπραγματάκια. Καὶ τότε εἶδε μὲ μεγάλη του ἔκπληξη, ὅτι τὰ τραβοῦσα κοντά μου, ἀκριβῶς ὅπως ὁ μαγνήτης τὶς καρφίτσες, τὶς βελόνες καὶ ἄλλα μικροαντικείμενα ἀπὸ μέταλλο.

Ὁ Θαλῆς ἐπανάλαβε πολλὲς φορὲς τὸ ἴδιο πείραμα κι ἐγώ, κάθε φορὰ ποὺ μ' ἔτριβε ἐπάνω στὸ μάλλινο ὕφασμα, ἀποκτοῦσα τὴν παράξενη δύναμη νὰ τραβάω σὰν τὸν μαγνήτη.

Χρειάστηκε νὰ περάσουν πάρα πολλοὶ αἰῶνες ὕστερα ἀπὸ τὸν Θαλῆ γιὰ νὰ καταπιαστοῦν κι ἄλλοι ἐπιστήμονες μὲ τὴν παράξενη αὐτὴ δύναμη πού, ἐπειδὴ εἶχε παρατηρηθῆ γιὰ πρώτη φορὰ σὲ μένα, τὸ ἤλεκτρον, τὴν ὠνόμασαν ἠ λ ε κ τ ρ ι σ μ ό.

Πρὶν νὰ τελειώσω τὴν σύντομη αὐτὴ βιογραφία μου πρέπει νὰ σᾶς διηγηθῶ καὶ κάτι ἄλλο παράξενο.

Τὸν καιρὸ ποὺ ἤμουν ρευστό, σὰν ρετσίνι, ἔτυχε νὰ κολλήσουν ἐπάνω μου διάφορα μικρὰ ἔντομα, λουλουδάκια, φυλλαράκια καὶ ἄλλα παρόμοια ποὺ κλείστηκαν μέσα μου κι ἔμειναν σὰν κονσερβαρισμένα ἑκατομμύρια ὁλόκληρα χρόνια. Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔντομα καὶ τὰ φυτὰ ποὺ κονσερβαρίστηκαν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἐξαφανίστηκαν στὸ μεταξὺ ἀπ' τὴ γῆ. Ἀλλὰ χάρις σ' ἐκεῖνα ποὺ εἶχαν κλεισθῆ μέσα μου, διασώθησαν μέχρι σήμερα τὰ λείψανά τους καὶ τὰ μελέτησαν οἱ φυτολόγοι, οἱ ζωολόγοι καὶ οἱ διάφοροι ἄλλοι ἐπιστήμονες.

Στὸ ἑπόμενο: Σᾶς μιλάει τὸ χρυσάφι.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΕΝΟΥ

Η ΗΡΩΪΔΑ της Ελληνικής Επανάστασης

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

—Κρῖμα! Γιατὶ εἶναι ἀνάγκη βλέπεις νὰ γράψω!

—Τὴν ἴδια χάρη μοῦ ζήτησε κι' ὁ βαρῶνος Σένγουορθ ποὺ μένει στὴ διπλανὴ φυλακή. Κι' ἐκεῖνος μοῦ ἔδωσε πολλά, ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ τὸν εὐχαριστήσω!

—Ποιός εἶναι αὐτὸς πάλι;

—Εἶναι Ρῶσος καὶ τὸν ἔχομε κλεισμένον ἐδῶ γιὰ τὴν ἴδια αἰτία ποὺ κλείσαμε κι' ἐσένα. Πολέμησε στὴν Μολδοβλαχία.

—Τί λογῆς ἄνθρωπος εἶναι; ρώτησε μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον ὁ Θρασύβουλος ποὺ ἄρχισε νὰ καταλαβαίνη πῶς ἐπρόκειτο γιὰ Ἕλληνα ἀρχηγὸ τῆς ἐπανάστασης.

—Εἶναι κοντός. Πιὸ κοντὸς ἀπὸ σένα. Εἶναι καὶ λίγο φαλακρὸς καὶ φαίνεται ἀρρωστιάρης. Τοῦ λείπει τοῦ κακομοίρη τὸ δεξί του χέρι.

—Τοῦ λείπει τὸ δεξί του χέρι εἶπες;

—Ναί. Γιατί; Μήπως τοῦ λόγου σου τὸν ξέρεις;

—Ἐγώ; Ποῦ νὰ τον ξέρω ἐγώ; Ἐμένα ὅλοι οἱ φίλοι μου ἔχουν καὶ τὰ δυό τους χέρια.

—Φαίνεται σπουδαῖος ἄνθρωπος γιατὶ ὅλοι τοῦ φέρνονται μὲ σεβασμό.

—Δὲν εἶναι μόνος;

—Στὸ κελλί του εἶναι μόνος, ἀλλὰ σὲ ἄλλα διπλανὰ κελλιὰ εἶναι τὰ δυό του ἀδέρφια καὶ τρεῖς τέσσερις ὑπάλληλοί του.

Ὁ Θρασύβουλος ἀπ' αὐτὲς τὶς πληροφορίες, κατάλαβε πῶς ἦταν ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.

Αἰσθάνθηκε τότε μεγάλο θυμὸ γιὰ τὴν ἀχρειότητα τῆς αὐστριακῆς κυβέρνησης ποὺ ἔρριχνε στὰ μπουντρούμια τοὺς χριστιανοὺς πολεμιστὲς ποὺ ἀγωνίζονταν γιὰ τὴν ἐλευθερία τους. Ὡραία διαγωγὴ ἔδειχνε σὲ κείνους ποὺ κατέφευγαν στὸ ἔλεός της!

Ὁ Θρασύβουλος στὸ μεταξὺ ἔπιασε μεγάλη κουβέντα μὲ τὸν δεσμοφύλακά του, ποὺ λόγῳ τοῦ χρυσοῦ νομίσματος φάνηκε πρόθυμος νὰ τοῦ δώση ὅσες πληροφορίες ἤθελε.

Ἔτσι διηγήθηκε στὸν Θρασύβουλο ὅλα ὅσα ἔγραφαν οἱ ἐφημερίδες γιὰ τὴν ἑλληνικὴ ἐπανάσταση καὶ κυρίως γιὰ τὸ ἀνδραγάθημα τοῦ Γιωργάκη Ὀλυμπίου στὸ καμπαναριὸ τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Σέκου.

Ὅταν ἔμεινε μονάχος ὁ Θρασύβουλος, ρίχτηκε πάνω στὸ ἀχυρένιο στρῶμα του κι' ἔκλαψε μὲ πύρινα δάκρυα. Μιὰ μόνον παρηγοριὰ εἶχε τώρα, τὸ ὅτι βρισκόταν κοντὰ στὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη.

Ἐκείνη τὴ νύχτα κοιμήθηκε βαθιὰ κουρασμένος ἀπὸ τὴ θλίψη. Καὶ δὲν ξύπνησε παρὰ ἀργὰ τὸ πρωὶ ὅταν ὁ δεσμοφύλακας μπῆκε στὸ κελλί του.

—Καλημέρα, τοῦ εἶπε. Σοῦ φέρνω καλὰ μαντάτα. Ἦρθε διαταγὴ ἀπὸ τὴ Βιέννη νὰ σᾶς ἐπιτρέπωμε νὰ διαβάζετε καὶ νὰ γράφετε. Κι' ἀκόμα νὰ σᾶς βγάζωμε δυὸ ὧρες τὴν ἡμέρα περίπατο στὸν ἥλιο.

»Καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸν βαρῶνο Σένγουορθ καὶ τ' ἀδέρφια του μᾶς πρόσταξαν νὰ τοὺς βάλωμε στὰ καλύτερα δωμάτια τοῦ κάστρου. Ἔτσι θὰ ὠφεληθῆς καὶ σὺ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀλλαγή, γιατὶ φαίνεται πῶς δὲν εἴσαστε κακοῦργοι, παρὰ μονάχα παλαβοί.

—Κι' ἐσὺ φαίνεσαι καλὸς ἄνθρωπος.

—Εἶμαι, μὰ δὲν μπορῶ πολλά. Λίγα περνᾶνε ἀπὸ τὸ χέρι μου. Τοῦ λόγου σου ὅμως εἶσαι τυχερός. Μόλις ἦρθες, ἐλευθερώθηκες ἀμέσως, ἐνῶ οἱ ἄλλοι τυραννήθηκαν δυὸ μῆνες στὸ μπουντρούμι.

—Σοῦ φέρνω καλὰ μαντάτα.

—Πῶς λὲς ὅτι ἐλευθερώθηκα;

—Φυλακὴ ὅπως θὰ κάνης ἐσὺ τώρα τὴν φυλακή σου, εἶναι σὰν τὴν ἐλευθερία.

Ὁ Θρασύβουλος πλήρωσε γενναιόδωρα τὴν καλὴ εἴδηση ποὺ τοῦ ἔφερε ὁ δεσμοφύλακας πρὸς μεγάλη χαρὰ τοῦ τελευταίου ποὺ διπλασίασε τοὺς τεμενάδες.

Τὴν ἴδια μέρα τὸν μετάφεραν κι' αὐτὸν στ' ἀπάνω δωμάτια.

Σ' αὐτὰ ἔμεναν ὁ πρίγκηπας Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, οἱ δύο ἀδερφοί του, ὁ Γεώργιος Λασάνης, ὁ Γιώργης Ὀρφανός, ὁ Καβαλιερόπουλος καὶ ὁ Πολωνὸς Χορνόφσκι.

Εἶχαν πράγματι πολλὲς ἐλευθερίες. Μποροῦσαν νὰ γυρίζουν τὸ κάστρο, καὶ νὰ πηγαίνουν μάλιστα καὶ ἁμαξάδα ἔξω, μὲ τὴ συνοδεία ὅμως τῶν δεσμοφυλάκων.

Μόνο ἡ διαγωγὴ τοῦ φρούραρχου ποὺ ἦταν βάναυσος καὶ χυδαῖος τοὺς ἔκανε νὰ καταλαβαίνουν πῶς ἦταν φυλακισμένοι.

Ἐκεῖνες τὶς μακρυνὲς νύχτες τοῦ χειμώνα, τὶς περνοῦσαν πολὺ εὐχάριστα ἀκούγοντας τὶς διηγήσεις τοῦ Ὑψηλάντη.

Τοὺς ἔλεγε γιὰ τὶς ἐκστρατεῖες του, τότε ποὺ ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ, ποὺ ἔκανε πόλεμο ἐναντίον τοῦ Μ. Ναπολέοντος.

Τοὺς ἔλεγε γιὰ τὴ μάχη τῆς Λειψίας ὅπου μιὰ γαλλικὴ σφαῖρα τοῦ πῆρε τὸ δεξὶ μπράτσο μαζὶ μὲ τὸ σπαθί του.

Κατηγοροῦσε πολὺ τὴ Ρωσία ποὺ ἐνῶ τόσες φορὲς ἔσπρωξε τοὺς Ἕλληνες νὰ ἐπαναστατήσουν, ὕστερα τοὺς ἐγκατέλειψε.

Καὶ φυσικὰ εἶχε μεγάλο μῖσος ἐναντίον τῆς Αὐστρίας, ποὺ ἐνῶ ἦταν χριστιανικὸ κράτος ἔκανε σ' ὅλα πλάτες τῆς Τουρκίας καὶ κατεδίωκε μὲ λύσσα τοὺς Ἕλληνες ἐπαναστάτες.

Ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, χειροτέρευε κι' ἡ ὑγεία τοῦ Ὑψηλάντη. Γινόταν πιὸ ὠχρὸς καὶ πιὸ μελαγχολικός.

Ἕνα βράδυ ποὺ ἦταν πιὸ στενοχωρημένος ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, μπῆκε ὁ δεσμοφύλακας καὶ τοῦ ἔδωσε ἕνα γράμμα.

Ὁ Ὑψηλάντης μόλις τὸ διάβασε ἄρχισε νὰ κλαίη μὲ πύρινα δάκρυα.

Ἦταν γράμμα τοῦ ἀδερφοῦ του τοῦ Δημήτρη ποὺ τὸν πληροφοροῦσε ὅτι εἶχε φτάσει στὴν Ὕδρα.

—Τί παράξενη σύμπτωση! ἔλεγε ὁ Ὑψηλάντης. Ὁ ἀδερφός μου ἔφτανε στὴν Ὕδρα στὶς 8 Ἰουνίου, τὴν ἴδια ἀκριβῶς μέρα ποὺ ἔγινε ἡ μάχη τοῦ Δραγατσανιοῦ. Πῶς μὲ παρηγοροῦν

αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφει! Οἱ κάτοικοι τῆς Ὕδρας τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό. Ἔκανα καλὰ ποὺ τὸν ἔπεισα νὰ κατεβῆ στὴν Ἑλλάδα... Ἐκεῖ εἶναι χρήσιμος. Λοιπόν, ἀδέρφια μου, ὁ ἀγώνας μας δὲν ἔσβυσε. Οἱ Αὐστριακοὶ λένε ψέματα. Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Ἑλλήνων εἶναι μεγάλος, μοῦ γράφει ὁ ἀδερφός μου. Παντοῦ οἱ Ἕλληνες ξεσηκώθηκαν γιὰ νὰ λάβουν μέρος στὸν ἀγῶνα. Ἀκοῦστε τί μοῦ γράφει ὁ ἀδερφός μου.

Καὶ μὲ φανερὴ συγκίνηση ὁ Ὑψηλάντης διάβασε:

—«Ὅταν ἔφτασα στὴν Τεργέστη, οἱ ἑλληνοποῦλες μοῦ κέντησαν σὲ μιὰ σημαία τὶς λέξεις: «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος». Κι' ὅσο κεντοῦσαν αὐτὴ τὴν σημαία, τραγουδοῦσαν τὸ θούριο τοῦ Ρήγα:

Ὦ παιδιά μου,
ὀρφανὰ μου
σκορπισμένα
'δῶ κι' ἐκεῖ...

Παντοῦ ὅπου περνάω, ὁ ἐνθουσιασμὸς εἶναι ἀκράτητος. «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος» εἶναι θαρρεῖς χαραγμένο σὲ ὅλων τὶς καρδιές...».

Ὅλοι οἱ φυλακισμένοι σηκώθηκαν στὸ πόδι, καὶ μὲ δάκρυα ζήτησαν νὰ φιλήσουν ἐκεῖνο τὸ γράμμα.

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης τότε εἶπε:

—Ὅταν χάσαμε τὴν Μολδοβλαχία, κατέβηκα στὴν Τεργέστη μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ περάσω στὴν Ἑλλάδα νὰ πολεμήσω. Πῶς νὰ φανταστῶ πὼς ἡ Αὐστρία θὰ μᾶς φυλάκιζε!

—Εἶναι ἀδύνατο τάχα νὰ δραπετεύσωμε; εἶπε ὁ ἀδερφός του Νικόλαος.

—Τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατο! εἶπε ὁ Ἀλέξανδρος.

—Ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς εἶναι ζήτημα χρημάτων! εἶπε ὁ Θρασύβουλος.

—Πάντως εἶναι κίνδυνος νὰ δοκιμάσουμε, εἶπε ὁ Λασάνης. Συλλογίζουμε κυρίως τὸν πρίγκηπα. Μιὰ μεγάλη ψυχικὴ ταραχὴ θὰ εἶναι ὀλέθρια γι' αὐτόν...

Πῆγαν ὅλοι νὰ κοιμηθοῦν.

Τὸν Θρασύβουλο ὅμως δὲν τὸν ἔπιανε ὕπνος. Συλλογιζόταν πῶς θὰ κατάφερναν νὰ δραπετεύσουν.

Η ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΙΣ

Ὁ Θρασύβουλος κατάλαβε πὼς ὁ πρίγκηπας ἦταν περιστοιχισμένος ἀπὸ ἀνθρώπους ἄβουλους. Ποτὲ αὐτοὶ δὲν θἄπαιρναν τὴν ἀπόφαση νὰ δραπετεύσουν Ἔλειπε τὸ ἀπαιτούμενο κουράγιο.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

ΕΝΑ ΩΡΑΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τὰ λουλούδια

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται ἀπὸ πολλὰ παιδιά. Καλὸ εἶναι ὅμως, γιὰ νὰ ἔχῃ ἐπιτυχία, τὰ παιδιὰ νὰ μὴν εἶναι λιγότερα ἀπὸ 16 οὔτε περισσότερα ἀπὸ 31.

Ἕνα παιδὶ ποὺ μπορεῖ νὰ βγῆ στὴν ἀρχὴ μὲ κλῆρο, κάνει τὸν λουλουδοπωλητή. Τρεῖς, ποὺ κι αὐτοὶ ὁρίζονται στὴν ἀρχὴ μὲ κλῆρο, κάνουν τοὺς «πελάτες» καὶ τὰ ὑπόλοιπα παιδιὰ εἶναι τὰ λουλούδια. Προσοχὴ ὅμως: ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν ποὺ εἶναι τὰ λουλούδια, πρέπει νὰ διαιρῆται διὰ τοῦ 3. Δηλαδή, τὰ λουλούδια νὰ εἶναι ἂς ποῦμε 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30. Ἀφοῦ λοιπόν, ὁρίστοῦν οἱ «πελάτες» καὶ ὁ λουλουδοπωλητής, «οἱ πεταλοῦδες» βγαίνουν ἀπὸ τὴν αἴθουσα—τὸν «κῆπο» ὅπως θὰ λέγεται—ποὺ γίνεται τὸ παιγνίδι, ἢ ἀπομακρύνονται ἀπ' τὸ μέρος τοῦ «κήπου» ἂν τὸ παιγνίδι παίζεται στὸ ὕπαιθρο.

Τότε ὁ λουλουδοπωλητὴς δίνει σὲ κάθε παιδὶ ἕνα ὄνομα λουλουδιοῦ. Τὸ ἕνα τὸ λέει π. χ. βασιλικό, τὸ ἄλλο γιασεμὶ ἢ τριαντάφυλλο κλπ. Πρέπει ὡστόσο νὰ δίνῃ ὀνόματα λουλουδιῶν ποὺ νὰ μὴν μποροῦν νὰ τὰ βρίσκουν εὔκολα οἱ πελάτες, γιατὶ τὸ συμφέρον του εἶναι, νὰ τοῦ μείνουν στὸν πρῶτο γῦρο περισσότερα λουλούδια καὶ νὰ μὴ βρίσκουν οἱ πελάτες τὸ λουλούδι ποὺ ζητοῦν.

Ἀφοῦ δοθοῦν τὰ ὀνόματα μπαίνουν οἱ τρεῖς «πελάτες» ποὺ καθένας τους θὰ ζητήσῃ τόσες φορὲς λουλούδι ὅσο εἶναι τὸ τρίτο τῶν λουλουδιῶν. Ἂν π. χ. τὰ λουλούδια εἶναι 12, θὰ ζητήσῃ 4. Ἂν εἶναι 15, 5, ἂν 18, 6 καὶ οὕτω κ.ἑ.

Ὁ πρῶτος—πρέπει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ ὁρίσουν ποιὸς θὰ «ἀγοράσῃ» πρῶτος, ποιὸς δεύτερος καὶ ποιὸς τρίτος!—ζητάει τότε ἕνα ἄνθος...

Ἂν ὑπάρχῃ, ὅλα τὰ παιδιὰ μαζὶ κιὸ λουλουδοπωλητής—ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς «πελάτες»—τραγουδοῦν τοὺς παρακάτω στίχους ἐνῶ τὸ παιδὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ λουλουδιοῦ πάει καὶ παίρνει θέση δίπλα στὸν πελάτη:

Μᾶς πῆρες τὸ πιὸ ζηλευτὸ
τοῦ κήπου μας καμάρι.
Σὲ βάζο βάλτο ἀκριβό,

οἱ δυὸ ἄλλοι ὅμως πελάτες συμπληρώνουν τὸ τραγούδι μὲ περιφρόνηση:

Καλέ, λουλούδι εἶν' αὐτὸ
ἢ ταπεινὸ χορτάρι;

Ἂν, ὅμως, ὁ «πελάτης» ζητήσῃ λουλούδι ποὺ δὲν ὑπάρχει, οἱ ἄλλοι—λουλουδοπωλητής, λουλούδια καὶ οἱ δυὸ πελάτες—τραγουδοῦν κοροϊδευτικά:

«Γελάστηκες, ὀμορφονιέ,
ποὺ ἡ ἀτυχιὰ σὲ ζώνει
τέτοιο λουλούδι σὲ μπαξὲ
δικό μας δὲ φυτρώνει!».

Ἂν ὁ πελάτης εἶναι κορίτσι τραγουδοῦν:

«Σὲ τούτη δῶ τὴ γειτονιὰ
—τί ἀτυχία σὲ ζώνει!—
Τσουκνίδα ἀπὸ τὴν πιὸ ἀφιά,
γιὰ σένανε, βρὲ μορφονιά,
ὁλοχρονὶς φυτρώνει!».

Ἔπειτα ἔρχεται ὁ δεύτερος πελάτης καὶ ζητάει κι αὐτὸς ἕνα λουλούδι.

Ἂν τὸ πετύχῃ, τοῦ ἀπαντοῦν ἐνῶ τὸ παιδὶ ποὺ ἔχει τὸ ὄνομα τοῦ λουλουδιοῦ σηκώνεται καὶ πάει δίπλα του:

Δεύτερος εἶσαι τρυγητής,
—μὰ ἡ τύχη εἶναι μαζί σου—
μᾶς παίρνεις—τώρα θὰ τὸ δῆς—
Λουλούδι παραδείσου!

Οἱ ἄλλοι δυὸ «πελάτες» καὶ τὸ λουλούδι τραγουδοῦν:

«Λουλούδι, ἀλήθεια, ζηλευτὸ
—τ' ἀξίζει αὐτὴ ἡ ἀντάρα—
Ἐμεῖς δὲν δίνουμε γι' αὐτὸ
μιὰ τσακιστὴ πεντάρα!».

Ἂν, ὅμως, ζητήσῃ λουλούδι ποὺ δὲν ὑπάρχει, τότε οἱ ἄλλοι τοῦ ἀπαντοῦν:

Τράβα στὴν ἄλλη γειτονιά,
βάστα καὶ καλάθια.
Ἐκεῖ πουλοῦνε μ' ἀφθονιὰ
φρέσκα γαϊδουραγκάθια!

Συνέχεια ἀγοράζει ὁ τρίτος.

Ἂν ζητήσῃ λουλούδι ποὺ ὑπάρχει, τότε, καθὼς τὸ παιδὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ λουλουδιοῦ πηγαίνει κοντά του, οἱ ἄλλοι τραγουδοῦν:

«Μᾶς πῆρες σὺ τὸ πιὸ καλὸ
τοῦ κήπου μας λουλούδι».

Καὶ οἱ δυὸ ἄλλοι πελάτες μὲ τὰ λουλούδια τους, ἂν ἔχουν, τραγουδοῦν:

«Καλὲ λουλούδι εἶν' αὐτὸ
ἢ πατημένο φλούδι;».

Ἂν ἀποτύχει ὅμως τοῦ λένε:

«Πήγαινε, γιέ μου, στὸ καλὸ
καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα.
Τέτοιο λουλούδι ὀνειρευτὸ
δὲ βρίσκεται στὴ χώρα!».

Τὸ παιγνίδι συνεχίζεται ὥσπου κάθε πελάτης νὰ ζητήσῃ λουλούδι, τόσες φορές, ὅσες τὸ τρίτο τῶν λουλουδιῶν. Τοῦ ἀπαντοῦν ἀνάλογα μὲ τοὺς στίχους ποὺ σημειώσαμε!

Ἀφοῦ τελειώσουν—αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος γῦρος—τότε γίνεται ἡ βαθμολογία: Ὁ κάθε «πελάτης» παίρνει δυὸ βαθμοὺς γιὰ κάθε λουλούδι ποὺ πῆρε. Καὶ ὁ λουλουδοπωλητὴς γιὰ κάθε λουλούδι ποὺ τοῦ ἔμεινε ἕνα βαθμό.

Ἂς ποῦμε, πὼς ὁ πρῶτος πελάτης ἀγόρασε 2. Ἔχει 4 βαθμούς. Ὁ δεύτερος 3. Ἔχει 6 βαθμοὺς καὶ ὁ τρίτος 4, ἔχει 8 βαθμούς.

Ὁ λουλουδοπωλητής, ἂν τὰ λουλούδια εἶναι 21, ἔχει 12 βαθμούς. Γιατὶ τοῦ ἔμειναν 12 λουλούδια.

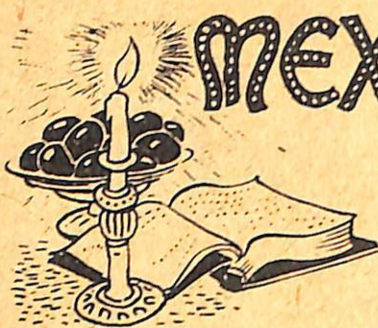
Τότε ἀρχίζει ὁ δεύτερος καὶ τελευταῖος γῦρος τοῦ παιγνιδιοῦ.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 210)

ΜΕΧΜΕΤ ΜΑΝΟΥΗΛ

του ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΟΙ ΚΡΥΠΤΟΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

Στὴν Τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα, πολλοὶ ὑποκρίνονταν ὅτι ἦσαν μωαμεθανοὶ ἐνῶ στὰ κρυφὰ πίστευαν στὸ Χριστό. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι γνωστοὶ μὲ τὸ ὄνομα Κρυπτοχριστιανοί.

Ἡ ὕπαρξη τῶν κρυπτοχριστιανῶν ἔγινε γνωστὴ πρῶτα πρῶτα στὴν Κρήτη στὰ 1821, ὅταν οἱ λεγόμενοι Κουρμούκηδες - Τουρκοκρῆτες ἀλλὰ Κρυπτοχριστιανοὶ-ἔλαβαν μέρος μὲ τοὺς Χριστιανοὺς στὴν Ἐπανάσταση γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ γένους...

Σιγὰ σιγὰ γίνηκε γνωστὸ πὼς κρυπτοχριστιανοὶ βρίσκονταν στὸν Πόντο καὶ κυρίως στὶς περιοχὲς τοῦ Πόντου, ὅπου τὰ χωριὰ Κρώμνα, Σάντα, Ματζούκα, καὶ Σταύρι. Οἱ κρυπτοχριστιανοὶ αὐτοὶ λεγόνταν Κλωστοὶ ἢ Γυριστοὶ ἀλλὰ καὶ Σταυριῶται ἀπὸ τὸ χωριὸ Σταύρι. Κρυπτοχριστιανοὶ βρίσκονταν στὸ Δυρράχιο, τὸ Ἐλβασὰν καὶ στὴν Κύπρο. Οἱ Κύπριοι κρυπτοχριστιανοὶ ἄρχισαν νὰ πιστεύουν φανερὰ στὸν Χριστό, ὅταν ἡ Κύπρος πέρασε στὴν κυριαρχία τῶν Ἄγγλων.

Οἱ κρυπτοχριστιανοὶ τοῦ Πόντου ἔκαναν τὶς χριστιανικὲς λειτουργίες τους μέσα σὲ κατακόμβες.

Ἡ τουρκικὴ κυβέρνηση προσπάθησε στὴν ἀρχὴ μὲ καλὸ τρόπο νὰ συγκρατήση τοὺς κρυπτοχριστιανοὺς στὸ μουσουλμανισμό. Κατόπιν πῆρε αὐστηρὰ μέτρα γιὰ νὰ τοὺς ἐξοντώση. Τόσο πολὺ οἱ Εὐρωπαϊκὲς δυνάμεις ἐνδιαφέρθηκαν καὶ κατάφεραν στὶς συνθῆκες εἰρήνης τοῦ Παρισιοῦ (1856) καὶ Βερολίνου (1878) νὰ βάλουν προστατευτικὲς διατάξεις γιὰ τοὺς κρυπτοχριστιανούς. Ἀλλὰ ἡ Τουρκία ὅταν ἀνακάλυπτε κρυπτοχριστιανοὺς τοὺς τιμωροῦσε αὐστηρότατα. Μέχρι τοῦ 1922 ὑπῆρχαν κρυπτοχριστιανοὶ στὴν Τουρκία. Ἀπὸ τότε, ὅμως, σταμάτησε κάθε δίωξη ἀλλὰ καὶ κάθε κίνηση κρυπτοχριστιανῶν. Ὅσοι ὑπῆρχαν ἦρθαν σὰν χριστιανοὶ στὴν Ἑλλάδα. Τὸ διήγημα τοῦ Ἰωάννη Δαμβέργη ποὺ θὰ διαβάσετε, εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπ' τὰ βάσανα τῶν Κρυπτοχριστιανῶν.

Ἐννιὰ τὸ πρωὶ μὲ τὴν τούρκικη ὥρα, δηλαδὴ στὶς τρεῖς ὕστερα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα λίγοι πιὰ διαβάτες, οἱ τελευταῖοι ποὺ εἶχαν καθυστερήσει γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ὅπου ἄκουσαν τὴν πρώτη Ἀνάσταση, τραβοῦσαν γρήγορα-γρήγορα στὰ σπίτια τους.

Σὲ λίγο οὔτε ἕνα βῆμα δὲν ἀντηχοῦσε πιὰ στὸ δρόμο καὶ σ' ὅλη τὴν Τούρκικη συνοικία κρατοῦσε νεκρικὴ σιγαλιά.

Ξαφνικὰ ἡ πόρτα τῆς αὐλῆς ἑνὸς μεγάλου σπιτιοῦ ἄνοιξε χωρὶς νὰ κάνη θόρυβο καὶ στὸ ἄνοιγμά της πρόβαλε ἕνα ἀνθρώπινο κεφάλι. Στράφηκε ἀριστερὰ-δεξιά, σὰ νὰ ἐξέταζε μὲ προσοχὴ τὴν περιοχὴ μέσα στὸ σκοτάδι. Ἔπειτα μπῆκε τὸ κεφάλι μέσα, μὰ σὲ λίγο ξαναφάνηκε πάλι γιὰ νὰ ξανακοιτάξη!

—Ἐλᾶτε, δὲν εἶναι κανένας, εἶπε μιὰ μισοσβησμένη σιγαλὴ φωνή.

Ἐλαφρὸ μουρμουρητὸ ἀκούστηκε καὶ τρία σώματα ἢ καλλίτερα τρεῖς ἴσκιοι, ὁ ἕνας μεγάλος κι οἱ ἄλλοι δυὸ μικρότεροι βγῆκαν στὸ δρόμο.

Ἀμέσως ὅμως ἀκούστηκαν βήματα, ποὺ στὴν ἀρχὴ μόλις τ' ἄκουγε κανεὶς μὰ ποὺ σὲ λίγο ἀντηχοῦσαν, καθὼς ζύγωναν, πιὸ βαρειά.

Καὶ οἱ τρεῖς ἴσκιοι ξαναμπῆκαν μέσα στὴν αὐλὴ καὶ ἡ αὐλόπορτα ξανάκλεισε.

Ὅταν ὁ διαβάτης πέρασε κ' ἔσβησαν τὰ βήματά του φάνηκε ξανὰ τὸ κεφάλι ἀπὸ τὴν πόρτα, ποὺ μισάνοιξε, γύρισε δεξιὰ κι ἀριστερὰ καὶ οἱ τρεῖς ἄνθρωποι ξαναβγῆκαν πάλι.

—Πᾶμε γρήγορα, εἶπε σιγανὰ ὁ ψηλὸς ἄντρας. Πᾶμε γρήγορα. Ἀργήσαμε πολὺ καὶ θὰ μᾶς περιμένη. Βάλε καλλίτερα τὸ γιασμάκι σου, Ἐλιφέτ. Ρεσσίτ, δόσε μου τὸ χέρι σου.

Κ' οἱ τρεῖς βυθίστηκαν στὸ σκοτάδι τοῦ μακρυοῦ δρόμου καὶ προχωροῦσαν ἀμίλητοι. Μά, καθὼς ἔστριβαν τὸ δρόμο, βρέθηκαν μπροστὰ σὲ μιὰ γριὰ γυναίκα ποὺ κρατοῦσε ἀναμμένη τὴ λαμπριάτικη λαμπάδα της. Περπατοῦσε, γριὰ καθὼς ἦταν, μὲ πολὺ κόπο, σχεδὸν σερνότουν, γιὰ νὰ φέρη στὸ σπίτι της «τὸ ἅγιο φῶς» ποὺ εἶχε πάρει στὴν ἐκκλησιά. Στὴ λάμψη τῆς λαμπάδας καὶ οἱ τρεῖς γύρισαν τὸ πρόσωπο γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀναγνωρίση ἡ γριά. Χαμένος ὅμως ὁ κόπος τους. Ἡ γριὰ σήκωσε τὴ λαμπάδα της καὶ τοὺς φώτισε περισσότερο. Ὁ δρόμος ἦταν στενός. Τὰ πλατειὰ φορέματα τῆς Ἐλιφὲτ λίγο ἔλειψε νὰ σβήσουν τὴ λαμπάδα της.

—Πολλὰ τὰ ἔτη σας, Μεχμὲτ μπέη εἶπε ἡ γριά.

Ἡ γριὰ τοὺς παρακολουθοῦσε μὲ τὶς ματιὲς καθὼς προχωροῦσαν.

—Καλημέρα κερά, ἀπάντησε κεῖνος. Καὶ τοῦ χρόνου.

Καὶ προχώρησε μὲ τὴν παρέα του. Ἡ γριὰ τοὺς παρακολουθοῦσε μὲ τὶς ματιὲς καθὼς προχωροῦσαν κι ὥσπου χάθηκαν μέσα στὸ σκοτάδι.

—Τέτοια μέρα ὁ Μεχμὲτ μπέης μὲ μιὰ χανούμισσα καὶ τὸ γιό του, εἶπε μέσα της. Ποῦ νὰ πηγαίνουνε; Χριστέ μου, μέρα ποὖναι, δὲ ρίχνεις μιὰ φωτιὰ νὰ τονὲ κάψης, νὰ γλυτώσουν ἀπὸ ἕνα κακὸ σκύλο οἱ χριστιανοί;

Στὸ σκοτάδι ἦταν βυθισμένη καὶ ἡ ἐκκλησιὰ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα χιλιάδες κεριὰ τὸν φώτιζαν. Πλῆθος εὐσεβῶν εἶχε γεμίσει καὶ τὶς αὐλές του ἀκόμα. Κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους ἐδῶ καὶ λίγα λεπτὰ ἀντηχοῦσαν οἱ χαρούμενες ψαλμωδίες καὶ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» μεταδιδότουν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα σὰ νἄταν ὁ πιὸ γλυκὸς ἀσπασμός.

Τώρα μέσα στὸ ναὸ δὲν ἔχει ἀπομείνη παρὰ ἡ μυρωδιὰ τοῦ λιβανιοῦ καὶ τῶν κεριῶν. Καὶ μόνο ἡ καντήλα μπροστὰ στὴν ἀσημένια εἰκόνα τῆς Παναγίας τὸν φώτιζε μὲ τὸ ἀσθενικὸ φῶς της. Καὶ σ' ὅλη τὴν ἐκκλησιὰ κρατοῦσε ἀπόλυτη σιωπή.

Δυὸ χτύποι ἀκούστηκαν ξαφνικὰ στὴν ἐσωτερικὴ πόρτα τῆς ἐκκλησιᾶς. Στὸ ἄκουσμά τους κάποιος ποὺ καθόταν σ' ἕνα στασίδι σηκώθηκε καὶ μὲ κουρασμένο βῆμα καὶ τρέμοντας ἄνοιξε. Ἦταν ὁ παπάς.

Ἀπὸ τὴν ἀνοιγμένη πόρτα μπῆκε κάποιος. Ἔκαμε μιὰ μετάνοια καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ παπᾶ. Μπῆκε καὶ δεύτερος καὶ τρίτος. Ἔκαμαν τὰ ἴδια. Ἡ πόρτα ὕστερα ἔκλεισε κι αὐτοὶ ποὺ ἦρθαν μὲ τὸν παπὰ μπροστὰ ζυγώνουν ἀθόρυβα στὸ τέμπλο καὶ γονατίζουν κοντὰ στὴν Ὡραία Πύλη κάνοντας τὸ σταυρό τους.

Ὁ παπὰ-Γρηγόρης, σεβάσμιος γέροντας, μὲ κάτασπρη γενειάδα, μπαίνει ἀπὸ τὴν πλάγια πόρτα στὸ Ἅγιο Βῆμα, ἀνοίγει τὴν Ὡραία Πύλη καὶ μιλεῖ στὸ νεώτερο ἀπὸ τοὺς τρεῖς ποὺ εἶχαν γονατίσει.

—Ἔλα, παιδί μου, ἐδῶ νὰ μὲ βοηθήσης.

Καὶ παράδωσε στὸ παιδί, ποὺ ἔτρεξε στὸ κάλεσμά του, τὴν λαμπάδα ποὺ εἶχε ἀνάψει ἀπὸ τὸ ἀκοίμητοφῶς ποὺ φυλάγεται στὸ ἱερὸ θυσιαστήριο.

Φόρεσε τὸ χρυσοπράσινο πετραχήλι του, πῆρε μὲ τὸ ἀριστερό του χέρι τὸ λιθοκόλλητο δισκοπότηρο τῆς Ἁγίας Κοινωνίας καὶ πλησίασ[ε] στὴν Ὡραία Πύλη καθὼς ψιθύριζε σὲ χαμηλ[ὴ] φωνὴ μερικὲς εὐχές.

Μπροστὰ στὴ[ν] Ὡραία Πύλη στ[...]

κότουν τὸ παιδὶ ποὺ ἦταν μόλις δέκα χρόνων. Κρατοῦσε τὴν ἀναμμένη λαμπάδα. Εἶχε ὄψη πολὺ συμπαθῆ καὶ ὄμορφη. Ἦταν ὠχρὸς καί, συγκινημένος καθὼς ἦταν, δὲν τολμοῦσε νὰ κοιτάξη κατάματα τὸν παπᾶ.

—Πλησιάστε, εἶπε ὁ παπᾶς στοὺς δυὸ ἄλλους.

Πρώτη-πρώτη σίμωσε μιὰ γυναίκα τριάντα-τριανταπέντε χρόνων. Τὸ φῶς τῆς λαμπάδας φώτιζε τὴ μορφή της, ποὺ ἡ κανονικότητά της καὶ ἡ σοβαρότητά της ἡ ἁγνὴ παρουσίαζε τέλειο τύπο βυζαντινῆς ἁγιογραφίας. Ἦταν καὶ αὐτὴ ὠχρὴ καὶ βαθειὰ συγκινημένη. Χρειάστηκε νὰ τὴν στηρίξη μὲ τὸ χέρι του ὁ ἄλλος ποὺ καθόντουν δίπλα της γιὰ νὰ μὴν πέση ἀπὸ τὴ συγκίνηση, καθὼς ἀνέβαινε τὰ σκαλοπάτια, ποὺ τὴν ἐχώριζαν ἀπὸ τὸν παπᾶ. Τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια της ἦταν δακρυσμένα.

—Μεταλαμβάνει ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ Μαρία, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔλεγε σιγανὰ καὶ μὲ πολλὴ ἐπισημότητα ὁ παπᾶς καθὼς τῆς ἔδινε μὲ τὴν ἱερὴ λαβίδα τὴν ἁγία μετάληψη.

Δυὸ μεγάλα δάκρυα φάνηκαν στὰ μάγουλα τῆς γυναίκας ποὺ μετάλαβε.

—Μνήσθητί μου, Κύριε, εἶπε αὐτὴ μὲ συντριβὴ κάνοντας τὸ σταυρό της καὶ κατεβαίνοντας τὰ σκαλιά.

Ἔπειτα στὸ νεῦμα τοῦ παπᾶ πῆρε τὴ λαμπάδα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ γιὰ νὰ πλησιάση κι αὐτὸ καὶ νὰ μεταλάβη.

—Μεταλαμβάνει ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Νικόλαος, ξανάπε ὁ ἱερέας. Καὶ κοίτταζε τὸ παιδὶ μὲ βλέμμα γεμάτο στοργή.

Ἦλθε τώρα καὶ ἡ σειρὰ τοῦ μεγάλου. Ἀνέβηκε κι αὐτὸς τὰ σκαλιά, ἔφτασε στὸ ψηλότερο. Τὸ φῶς τῆς λαμπάδας τρέμει γιατὶ τρέμει καὶ τὸ χέρι τῆς Μαρίας ποὺ τὴν κρατεῖ. Μπροστὰ στὸ σῶμα καὶ στὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡ αὐστηρὴ καὶ ἐπιβλητικὴ ὄψη τοῦ ἄνδρα γίνεται ἥρεμη καὶ συμπαθητική, σὰν μορφὴ μάρτυρα καὶ τὸ φῶς, ποὺ τρέμει, δίνει ἀνέκφραστη γλυκύτητα στὸ πρόσωπό του καὶ στὰ μάτια του ποὺ λάμπουν ἀπὸ χαρά.

—Μεταλαμβάνει ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Μανουήλ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶπε γιὰ τρίτη φορὰ ὁ παπᾶς μὲ μεγάλη συγκίνηση καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια.

—Ἀμήν, εἶπε μὲ βραχνὴ φωνὴ ὁ ἄνθρωπος ποὺ μετάλαβε.

Ὅταν ὕστερα ἀπὸ τρία λεπτὰ οἱ τρεῖς ἴσκιοι διάσχιζαν μέσα στὸ σκοτάδι τὰ στενοσόκακα τοῦ Ἡρακλείου, καὶ γύριζαν βιαστικοὶ στὸ σπίτι τους, δὲν ἔτυχε στὸ δρόμο τους καμμιὰ γριὰ γιὰ νὰ τοὺς ἀναγνωρίση μὲ τὴ βοήθεια τοῦ κεριοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἂν βρισκότουν καὶ ἔβλεπε τὸ Μεχμὲτ μπέη, τὴ γυναίκα του Ἐλιφὲτ καὶ τὸ γιό του Ρεσσὶτ θὰ τοὺς καταριόταν κι αὐτὴ «νὰ ρίξη μιὰ φωτιὰ νὰ τοὺς κάψη ὁ Χριστός, μέρα ποῦναι, γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ ἕνα κακὸ σκύλο οἱ χριστιανοί».

Γιατὶ ὁ Μεχμὲτ εἶχε φήμη κακοῦ καὶ τυραννικοῦ μπέη καὶ μόνος ὁ παπᾶ-Γρηγόρης ἤξερε ποιοὺς θησαυροὺς πίστης καὶ αὐταπάρνησης εἶχαν μέσα στὴν καρδιά τους ὁ Μανουήλ, ἡ Μαρία καὶ ὁ

(Συνέχεια στὴ σελ. 210)

ΤΙ ΜΟΥ ΕΙΠΕ Ο ΓΑΪΔΑΡΟΣ

Τὸν συνάντησα στὸν δρόμο φορτωμένον μὲ κοφίνια γεμάτα βιολέττες κι ἄλλα λουλούδια ποὺ σκόρπιζαν γύρω τους ἀνοιξιάτικη ὀμορφιὰ καὶ ἄρωματα. Ἀνάμεσα ἀπ' τὸ χαρούμενο αὐτὸ φορτίο του ξεπρόβαινεν τὸ μεγάλο του κεφάλι μὲ τὰ γουρλωμένα μάτια καὶ μὲ τὰ μακριὰ καὶ μεγάλα αὐτιὰ ποὺ εἶναι σὰν τὸ «σῆμα κατατεθὲν» ὅλων τῶν γαϊδάρων. Προχωροῦσε σιγὰ-σιγά, χαμαρωτὸς καὶ κορδωμένος, σὰν νὰ γνώριζε πολὺ καλὰ πόσο ὡραῖο ἦταν τὸ φορτίο ποὺ κουβαλοῦσε στὴ ράχη του.

Τὸν πλησίασα μ' ὅλο τὸ σεβασμὸ ποὺ τοῦ ἄξιζε καὶ τοῦ εἶπα:

—Εἶμαι δημοσιογράφος καὶ θέλω νὰ μοῦ δώσετε μιὰ μικρὴ συνέντευξη.

Νόμιζα πὼς καὶ μόνη ἡ λέξη «δημοσιογράφος» θὰ ἔκανε πολὺ βαθειὰ ἐντύπωση στὸ γάϊδαρο καὶ πὼς θ' ἄφηνε ἀμέσως τὸ σοβαρὸ ὕφος του γιὰ νὰ μοῦ πῆ πόσο σπουδαῖος εἶναι. Ἐκεῖνος ὅμως γύρισε καὶ μοῦ εἶπε:

—Καθὼς βλέπετε, κύριε, τὴ στιγμὴ αὐτὴ δὲν ἔχω καιρὸ γιὰ χάσιμο. Ὁ ἀφεντικός μου ἔχει ἀνάγκη νὰ πουλήση τὰ λουλούδια του καὶ νὰ βγάλη λεπτὰ γιὰ νὰ ζήση τὴν οἰκογένειά του καὶ νὰ θρέψη κι ἐμένα. Ἂν ἐπιμένετε ὅμως νὰ σᾶς δώσω τὴ συνέντευξη ἐλᾶτε νὰ μ' ἐπισκεφθῆτε κατὰ τὸ ἀπόγευμα στὸ παχνί μου.

Πόσο διαφορετικὴ ἦταν ἡ ἐμφάνισή του ἀπ' τὸ πρωὶ ποὺ τὸν εἶχα συναντήσει ἀνθοστολισμένο. Ἦταν ξαπλωμένος χάμω, ἐπάνω σὲ ἄχυρα. Ἡ ράχη του ἦταν γεμάτη πληγὲς ἀπ' τὸ σαμάρι ποὺ κουβαλοῦσε ὅλη τὴν ἡμέρα ἐπάνω του. Καὶ τὰ μάτια του, ποὺ τὸ πρωὶ ἦταν γουρλωμένα καὶ ὀρθάνοιχτα, ἔγερναν τώρα μισόκλειστα ἀπ' τὴν κούραση. Τὸν λυπήθηκα τόσο πολὺ ποὺ τοῦ ἔρριξα μιὰ ματιὰ γεμάτη συμπόνοια. Καὶ σὰν νὰ κατάλαβε τὶς σκέψεις μου γύρισε καὶ μοῦ εἶπε:

—Τί φταίω ἐγώ; Ἐσεῖς οἱ ἄνθρωποι μᾶς φέρατε ἐμᾶς τοὺς γαϊδάρους σ' αὐτὸ τὸ κατάντημα. Κάποτε εἴμασταν κι ἐμεῖς ἐλεύθεροι καὶ ζούσαμε ὅπως μᾶς ἄρεσε, χωρὶς βάσανα καὶ χωρὶς ἀγγαρεῖες. Βόσκαμε ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ ὅπου μᾶς ἄρεσε, κάναμε περίπατο μὲ τοὺς συντρόφους μας, κοιμόμασταν ὅποτε θέλαμε καὶ ξυπνούσαμε ὅποτε μᾶς ἄρεσε. Ἤρθατε ὅμως σεῖς οἱ ἄνθρωποι, μᾶς καλοπιάσατε μὲ διάφορες ὑποσχέσεις καὶ μᾶς κάνατε σκλάβους σας. Πᾶνε κάπου ὀκτὼ χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ πρωτογνωριστήκαμε ἐμεῖς οἱ γάϊδαροι μ' ἐσᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἀπὸ τότε χάσαμε τὴν ἐλευθερία μας. Στὴν Αἴγυπτο βρέθηκαν πολλὰ σημάδια ποὺ βεβαιώνουν πὼς πολὺ πρὶν νὰ χτισθοῦν οἱ πυραμίδες μᾶς καβαλλούσατε, μᾶς φορτώνατε καὶ μᾶς... ξυλοφορτώνατε! Καὶ μιὰ καὶ μιλᾶμε γιὰ τὶς πυραμίδες, ποὺ τὶς θαυμάζετε σὰν ἀθάνατα μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ σας, μάθε πὼς δὲν θὰ εἶχαν χτισθῆ ποτέ, ἂν λείπαμε ἐμεῖς οἱ γάϊδαροι. Ἐμεῖς κουβαλούσαμε στὴ ράχη μας τὶς πελώριες πέτρες ἀπὸ πολὺ μακριὰ κι ἐμεῖς τὶς ἀνεβάζαμε ὡς τὴ θέση τους. Μὰ ὄχι μονάχα οἱ πυραμίδες ἀλλὰ κι ὅλος ὁ πολιτισμός σας—ποὺ καμαρώνετε γι' αὐτὸν τόσο πολὺ—εἶναι ἔργο δικό μας. Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο δὲν ὑπῆρχαν ἀσφαλτοστρωμένοι δρόμοι οὔτε κὰν μονοπάτια. Δὲν ὑπῆρχαν σιδηρόδρομοι, αὐτοκίνητα οὔτε καὶ κάρρα. Ἐμεῖς ἤμασταν τότε καὶ αὐτοκίνητα, καὶ κάρρα, καὶ σιδηρόδρομοι καὶ ποδήλατα. Ἀκόμη κι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπάνω στὴ δική μου ράχη γλύτωσε ἀπ' τὴ σφαγὴ τοῦ Ἡρώδη κι ἐμένα, τὸν ταπεινὸ γάϊδαρο, διάλεξε γιὰ νὰ μπῆ θριαμβευτικὰ στὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἀργότερα, ὅταν ἀνακαλύψατε τὴν Ἀμερική, μᾶς πήρατε καὶ μᾶς ἐκεῖ μαζί σας. Ἡ τροφὴ ἦταν ἄφθονη καὶ τὸ κλῖμα εὐνοϊκό. Ἔτσι πολλαπλασιασθήκαμε κι ἐμεῖς οἱ γάϊδαροι πολὺ γρήγορα. Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἤτανε στὴν Ἀμερικὴ πολλοὶ ἄνθρωποι ποὺ βρίσκονταν στὴν ἴδια ἂν ὄχι καὶ σὲ χειρότερη θέση ἀπὸ μᾶς τοὺς γαϊδάρους. Ἦταν οἱ δοῦλοι, οἱ σκλάβοι, ποὺ δούλευαν σκληρὰ ἀπ' τὰ ξημερώματα μέχρι τὴν νύχτα παίρνοντας, γιὰ ἀμοιβή τους ἕνα ξεροκόμματο καὶ μπόλικο ξυλοφόρτωμα. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως φορτωθήκαμε ἐμεῖς τὴ δική τους δουλειὰ κι ἔτσι ἔγιναν οἱ δοῦλοι ἐλεύθεροι. Στὴν Βόρειο καὶ στὴν Νότιο Ἀμερικὴ ὑπάρχουν πολλὰ ἀγάλματα γιὰ κείνους ποὺ ἔγιναν τάχα πρωτεργάτες γιὰ τὴν κατάργηση τῆς δουλείας. Μὰ δὲ βρέθηκε κανένας νὰ στήση ἕνα ἄγαλμα γιὰ κεῖνον ποὺ ἦταν ὁ πραγματικὸς ἐλευθερωτὴς τῶν δούλων, γιὰ τὸν γάϊδαρο.

Ἄνθρωπε! Θὰ μποροῦσα νὰ σοῦ ἀναφέρω καὶ ἄπειρες ἄλλες ὑπηρεσίες ποὺ προσφέραμε ἐμεῖς οἱ γάϊδαροι σὲ σᾶς τοὺς ἀνθρώπους μέσα στὶς χιλιάδες χρόνια ποὺ γνωριζόμαστε. Μὰ σὲ τί θὰ ὠφελοῦσε; Ἐσὺ δὲ θὰ μὲ νοιώσης ποτέ. Ἀπόδειξη πὼς ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸ ποὺ σὲ δουλεύουμε ὑπομονητικὰ καὶ χωρὶς καμμιὰ ὑστεροβουλία, ἐξακολουθεῖς νὰ χρησιμοποιῆς τὸ ὄνομά μου σὰν τὴν πιὸ ἐξευτελιστικὴ βρισιά. Ἐξακολουθεῖς νὰ μὲ μεταχειρίζεσαι μὲ τὸ χειρότερο τρόπο, νὰ μὲ ξυλοφορτώνης καὶ νὰ μὲ ἀφήνης νὰ ζῶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ βρωμερὸ παχνί.

Μὴ σοῦ κακοφανῆ, ἄνθρωπέ μου, ἀλλὰ νομίζω πὼς ἀντὶ νὰ θυμώνης, ὅταν σὲ λένε οἱ ἄλλοι γάϊδαρο θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἔχης γιὰ καμάρι. Μακάρι νὰ δουλεύατε ὅλοι σας μὲ τέτοια ὑπομονὴ καὶ μὲ τέτοια ἀφοσίωση ὅπως δουλεύουμε ἐμεῖς οἱ γάϊδαροι καὶ μακάρι νὰ ἤσασταν τόσο τίμιοι σὰν κι ἐμᾶς».

Ὕστερα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ γύρισε ὁ γάϊδαρος τὴ μεγάλη του κεφάλα καὶ μοῦ ἔδειξε τὴν πόρτα τοῦ ἀχουριοῦ του σὰ νὰ ἤθελε νὰ μοῦ πῆ:

«Πήγαινε τώρα καὶ ἄφησέ με νὰ κοιμηθῶ καὶ νὰ ξεκουρασθῶ γιατὶ αὔριο πρωὶ-πρωὶ ἔχω πάλι δουλειά».

Ἔφυγα μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι. Ποτέ μου δὲν τὸ εἶχα φανταστῆ πὼς θὰ μποροῦσε ἕνας γάϊδαρος νὰ ἐξευτελίση ἕναν ἄνθρωπο σὲ τέτοιο σημεῖο ὅσο μὲ εἶχε ἐξευτελίσει ἐμένα ὁ γάϊδαρός μου. Μὰ πρὶν νὰ φύγω τοῦ ἔδωσα τὴν ὑπόσχεση πὼς δὲ θὰ ξαναχρησιμοποιήσω ποτὲ πιὰ τὸ ὄνομά του γιὰ βρισιά.

Στὸ ἑπόμενο: Τί μοῦ εἶπε τὸ βόδι.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΩΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἑλληνικὴ ΑΝΟΙΞΗ

Πάντα ὄμορφη, πάντα μοναδική, μὰ φέτος μᾶς ἔγινε περιπόθητη, γιατὶ ἄργησε νὰ μᾶς ἔρθη. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη ποὺ μὲ τὴ νοσταλγία της εἶχε κανονίσει τὸ ταξίδι του στὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ συμπέση, λέει, νάρθοῦνε κι οἱ δυὸ μαζὶ μὲ τοὺς γερανοὺς καὶ τὰ χελιδόνια, παραξενεύτηκε ποὺ μᾶς βρῆκε μέσα σὲ βαρύτατο χειμῶνα.

—Ἤξερα, μᾶς εἶπε, πὼς ὁ ἥλιος δὲ φεύγει ποτὲ ἀπ' τὸν τόπο μας καὶ πὼς κάνει γλυκειὲς καὶ ἥμερες καὶ τὶς Δεκεμβριάτικες ἀκόμα μέρες, καὶ πὼς στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα, οἱ Ἀλκυόνες στήνουν τὶς φωλιές τους πάνω σὲ γαλάζια κι ἀκύμαντη θάλασσα... Κάτι ἄλλαξε λοιπὸν στὴν Ἑλλάδα. Χάθηκε ἡ ἄνοιξη! Θύμωσε ὁ ἥλιος, ὁ Ἀπόλλωνας ἀποφάσισε φαίνεται νὰ μείνη γιὰ πάντα στὶς μακρινὲς χῶρες!

Ὁ Φάνης στενοχωριόταν μ' αὐτὰ τὰ λόγια. Αὐτὸς τὴν ἤξερε τὴν Ἑλληνικὴ Ἄνοιξη γιατὶ δυὸ ὁλόκληρα χρόνια τὴν εἶχε χαρῆ μὲ τὶς ἐκδρομὲς καὶ τὰ ταξιδάκια μας.

—Ἔνοια σου καὶ θάρθη, πατέρα. Τὰ τελευταῖα του κάνει ὁ γέρο χειμώνας!

—Πότε θ' ἀρχίσουμε πάλι τὶς μακρινὲς ἐκδρομές; ἔβαζε τὴ ξαδέρφη του νὰ ρωτᾶ ὁ μικρὸς περιηγητής.

—Ἀφῆστε νὰ συνηθίσω λιγάκι τὸ κλῖμα, ἀποκρινόταν ὁ θεῖος της. Ἐμεῖς, βλέπετε, στὸν τόπο ποὺ μένομε, ἔχουμε πάντα καλὸν καιρό. Ἡ Καλιφόρνια λέγεται χώρα τοῦ ἥλιου.

—Ἔρχεται πολὺ καθυστερημένη, γιὰ νὰ διεκδικήση αὐτὸ τὸν τίτλο, ἀπάντησε ὁ Λεωνίδας. Ἡ χώρα τοῦ ἥλιου εἶν' ἡ Ἑλλάδα. Ἐδῶ, σ' ἕνα νησὶ τοῦ Αἰγαίου, στὴ Δῆλο, γεννήθηκε ὁ Φοῖβος.

Μιὰ θέρμη παράξενη εἶχε ἀνάψει τὰ μάγουλα τοῦ μηχανικοῦ μας.

—Μᾶς ἔρχεσθε ἀπὸ τὰ ξένα πολὺ ἀπαιτητικοί. Λίγο καθυστερημένη βρίσκετε τὴν ἄνοιξη, καὶ ἀρχίζετε ἀμέσως συγκρίσεις ποὺ δὲν ταιριάζουν. Ξεχνᾶτε τὴν καταχνιὰ τὶς βροχές, τὰ χιόνια ποὺ δὲν τελειώνουν σὲ ἄλλες χῶρες ποτέ.

—Μὴν βιάζεσαι, Λεωνίδα, τοῦ εἶπα, γιὰ νὰ τὸν συγκρατήσω καὶ μὴν ξεχνᾶς τὴ Γεωγραφία σου. Ὁ θεῖος σου μίλησε γιὰ Καλιφορνία, ὄχι γιὰ Σκανδιναυϊκὲς χῶρες. Ἐκεῖ τὸ κλῖμα εἶναι σὰν τῆς Ἑλλάδος.

—Τὴ λένε «Χρυσῆ πολιτεία», εἶπε ὁ ξενητεμένος μας, σὰ νὰ ἤθελε ν' ἀπολογηθῆ, γιατὶ ὅλα της εἶναι χρυσᾶ. Τὰ λουλούδια, τὰ πορτοκάλια της, οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, ἀκόμα καὶ ἕνα ψάρι ποὺ βρίσκεται ἄφθονο στὰ ποτάμια της, εἶναι χρυσό. Ἕνα μονάχα τῆς λείπει: ἡ ἥμερη θάλασσα. Τὰ βελούδινα κυματάκια, τὰ γραφικὰ ἀκρογιάλια, ποὺ μοιάζουν ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα μὲ ζωγραφιές. Ἐκεῖ ἡ θάλασσα εἶναι ἄγρια καὶ σηκώνει βουνὰ τὰ κύματα στὶς ἀκτές. Μὰ φαντάζομαι πὼς κι ἐδῶ, τοῦτο τὸν χειμώνα, δὲ θἄταν καλλίτερη... Ἂς εἶναι, μὴ μὲ παρεξηγῆτε. Τὰ παραλέω, γιὰ νὰ σᾶς κάνω λιγάκι γοῦστο. Νά ποὺ κατάφερα νὰ θυμώσω τὸ Λεωνίδα καὶ νὰ τὸν κάμω ρομαντικό! Λοιπὸν περιμένω τὴν τιμωρία μου... Τί προστάζετε;

Τρεῖς φωνὲς τὸν ἔκοψαν ζωηρές:

—Ἐκδρομή! Ταξίδι!

—Εἴχατε πῆ πὼς ἐγὼ θὰ κάνω τὸ πρόγραμμα. Πῶς θὰ γίνη ὅμως; Ἂν ζητήσω νὰ ξαναπᾶμε σὲ μέρη ποὺ ἔχετε πάει καὶ ποὺ ἐγὼ λαχταρῶ νὰ τὰ δῶ;

—Θὰ προτείνω κάτι, φώναξε συμβιβαστικὰ ὁ Φάνης. Νὰ πρωτοπᾶμε στὰ μέρη, τὰ ἄγνωστα σ' ὅλους κι ὕστερα ξαναρχίζουμε ἀπ' τὰ παλιά.

—Χαρὰ στὸ κουράγιο σου, Φάνη! εἶπα μὲ κάποιο φόβο στὴ σκέψη πὼς θάκανα δεύτερο γῦρο, χωρὶς νὰ ξεκουραστῶ ἀπ' τὸν πρῶτο.

—Δέχομαι, εἶπε ὁ πατέρας, μὲ μιὰ ἐξαίρεση. Ἔχω τὴν ἱερὴ ὑποχρέωση νὰ φιλήσω τὸ χῶμα τοῦ τόπου μου πρῶτα. Ἔτσι δὲν ἔκαμες, Φάνη, κι ἐσύ; Λοιπὸν σᾶς ἀφήνω, γιὰ λίγες μέρες. Θὰ πάω νὰ κάμω Πάσχα στὸ Μυστρᾶ.

—Μᾶς ἀφίνεις, μὰ δὲ σ' ἀφήνομε ἐμεῖς, εἶπε ὁ Φάνης. Τὴ Λακωνία τὴν εἶδα χειμῶνα. Ὁ Ταΰγετος ἦταν καταχιόνιστος. Φύσαγε ἕνας ἀέρας ψυχρὸς ποὺ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ξεχάσω. Εἶν' ἡ ἀλήθεια πὼς ἡ συγκίνηση μοὔδειξε πανέμορφη τὴ Σπάρτη, μὰ φαντάζομαι, μὲ τὴν Ἄνοιξη τώρα, τί θάναι! Θὰ ρθοῦμε λοιπὸν κι ἐμεῖς στὸ πασχαλινό σου προσκύνημα.

—Πολὺ καλά, εἶπε ὁ πατέρας του εὐχαριστημένος. Θὰ σᾶς δείξω λοιπὸν τὴν ἑλληνικὴ ἄνοιξη, στὰ λαγκάδια, στὶς ρεματιὲς καὶ τὰ μονοπάτια ποὺ πέρασα τὰ παιδιάτικα χρόνια μου.

—Καὶ τότε θὰ δῆς πὼς μπροστά της χλωμιάζει ἡ «Πολιτεία σου ἡ χρυσῆ!».

Τὴ συμπλήρωση τὴν ἔκανε τώρα ὁ Φάνης.

Ἔτσι περάσαμε τὶς διακοπὲς τοῦ Πάσχα στὴ Λακωνία. Μὰ δὲ θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ πράματα ποὺ τὰ ἔχομε περιγράψει, ὅταν ἀρχίσαμε τὰ ταξίδια μας, πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια. Θὰ σᾶς δείξω ἕνα δυὸ μυστικὲς κι ἀπόκοσμες γωνιές, ποὺ μπορεῖ νὰ τὶς βρῆτε παντοῦ στὴν Ἑλληνικὴ φύση καὶ ποὺ τὶς εἶχε παράξενα ζωγραφίσει, μὲ τὸ πολύχρωμό της κοντύλι, ἡ ἄνοιξη...

Βρίσκεται ἐκεῖ, στὸ Παρόρι, σ' ἕνα χωριὸ ἔξω ἀπὸ τὴ Σπάρτη, κοντὰ στὸ Μυστρᾶ, μιὰ τρομακτικὴ ρεματιά. Λὲς καὶ χέρι Θεοῦ, σὲ μιὰ ὥρα θυμοῦ, ἔσκισε σὲ δυὸ τὸν Ταΰγετο, κι ἄνοιξε ἡ ἀτέλειωτη ἐκείνη στενὴ χαράδρα, ποὺ τὴ στεγάζουν ἀκόμα, σὲ κάποια στενά της, τὰ βράχια, ἀλλόκοτα κρεμασμένα κάτω ἀπ' τὰ σύννεφα. Τὸ χειμώνα ποὺ εἴχαμε πάει, δὲν τὴν περάσαμε, γιατὶ τὰ νερὰ κατεβαίνανε χείμαρρος, συνεπαίρνοντας χώματα, πέτρες καὶ δέντρα ποὺ ἔκαναν τὸ φαράγγι ν' ἀντιβουΐζη τρομακτικά.

Μὰ τώρα, τί εἶχε γίνει, ἐκεῖνος ὁ τρόμος; Ὄχι, δὲν τὴν ἄνοιξε χέρι θεοῦ στὸ θυμό του, παρὰ ἡ Ἄνοιξη, γιὰ νὰ τρέξουν χαρούμενα καὶ κελαρυστὰ τὰ νερὰ ποὺ συνώδευαν μὲ τὴ μουσική τους τὸν ἐρχομό της. Ἡ ἄνοιξη ἔστρωσε κεῖνες τὶς πλαγιὲς μὲ ἀτέλειωτη πρασινάδα καὶ κέντησε τὰ βελοῦδα τους μ' ὅλα τ' ἀγριολούλουδα τῆς γῆς. Καταρράχτες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, σκόρπιζαν παιχνιδιάρικα τοὺς ἀφρούς τους πάνω σὲ λεῖα γυαλιστερὰ πετραδάκια. Ρυάκια κυλοῦσαν μέσα ἀπὸ θάμνα καὶ δασωμένες πλαγιὲς καὶ τὰ κελαηδήματα τῶν πουλιῶν, ἀγωνίζονταν νὰ τὰ ξεπεράσουν στὴν ἁρμονία. Ἕνα κοπάδι κατσίκια ἀνέβαιναν σύρριζα τὰ βράχια, λὲς καὶ κολλοῦσαν τὰ πόδια τους καὶ δὲν εἶχαν φόβο νὰ γκρεμιστοῦν. Πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι σου, ἄκουγες τ' ἀχολόγημα τῶν κουδουνιῶν τους καὶ ξαφνιαζόσουν. Εἶχε μαυρίσει ἀπὸ τ' ἀτίθασσα αὐτὰ ζῶα τὸ μάκρος ἢ μᾶλλον τὸ ὕψος, τῆς ρεματιᾶς. Κι ἕνα βοσκόπουλο, καθισμένο πολὺ χαμηλότερα ἔπλενε τὰ πόδια του σ' ἕναν καταρράκτη.

Χαρὰ Θεοῦ! Στὶς κορφὲς τοῦ Ταΰγετου εἶχαν μείνει, λευκὰ λουλούδια, τὰ χιόνια, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μὴ μείνη χωρὶς ρυάκια ὁ τόπος τὸ καλοκαίρι. Τ' ἀγέρι, εὐωδιασμένο ἀπ' τ' ἄρωμα τῆς πορτοκαλιᾶς καὶ τοῦ τριαντάφυλλου μᾶς μεθοῦσε, μᾶς ἔφερνε ὕπνο γλυκό...

Μά, ἀντίκρυ ἀπ' τὸ Παρόρι, μᾶς προσκαλοῦσε ὁ Μυστρᾶς. Δὲν ἦταν πιὰ τὸ πολεμικὸ κάστρο ποὺ εἴχαμε φαντασθῆ τότε, γεμᾶτο ἱππότες καὶ πρίγκηπες ποὺ γυρίζουν ἀπ' τὴ μάχη, ἢ ποὺ στυλώνουνται πάνω στὰ τείχη, βαρδιάτορες ἑνὸς μεγαλείου παλιοῦ.

Τώρα, τὰ τείχη τὰ γκρεμισμένα, τὰ εἶχε κεντήσει ἡ ἄνοιξη μὲ βαθύχρωμες ἀνεμῶνες. Λὲς κι οἱ Βυζαντινὲς ἀρχόντισσες εἶχαν ἁπλώσει τὰ πορφυρᾶ τους κιλίμια στὸν ἥλιο.

Ἡ νεκροπολιτεία ποὺ ἄλλοτε ἔσφυζε ἀπὸ ζωὴ καὶ πολιτισμό, εἶχε ζωντανέψει πάλι. Τὰ χαλασμένα ἀρχοντικὰ γέμισαν ἀπὸ ψίθυρους. Ἡ ἄνοιξη ξύπνησε μέσα ἀπ' τὰ χαλάσματα τὶς σαῦρες, γιὰ νὰ δώσουν ζωὴ στὴν ἀναστημένη πολιτεία. Στεφάνια κρεμάστηκαν στὰ παράθυρα τὰ τοξωτὰ καὶ στοὺς ἄδειους ἐξῶστες. Στεφάνια ἀπὸ κρινάκια, μαργαριτοῦλες καὶ χαμομήλι.

Οἱ ἐκκλησιές, ἡ Παντάνασσα, ἡ Μητρόπολη, ἡ Περίβλεπτη, τὸ Ἀφεντικό, γέμισαν τοιχογραφίες κι ἀπέξω μὲ τὰ λουλούδια τῆς ἄνοιξης. Τὸ Θεὸ ἐξυμνοῦνε κι ἐκεῖνες! Τὸ μεγαλεῖο του ψάλλουν μὲ τὰ πολύχρωμα σχέδιά τους.

Ὅλο τὸ κάστρο ἦταν βουτηγμένο στὶς ἀνεμῶνες, πορφυρόστρωτο γιὰ τὴν ἄνοιξη, πορφυρόστρωτο καὶ γιὰ μᾶς ποὺ τὴν κυνηγήσαμε ὡς ἐκεῖ. Πουθενὰ ἀλλοῦ δὲ θὰ μπορούσαμε νὰ τὴ δοῦμε τόσο κυριαρχική, ὅσο στὸ Μυστρᾶ.

Στὴν κοιλάδα ποὺ βρέχει γαλήνιος ὁ θρυλικὸς Εὐρώτας, στοὺς κάμπους μὲ τὶς πορτοκαλιὲς καὶ τὶς λεμονιές, ποὺ σὲ πνίγουν στ' ἀρώματα, ἡ ἄνοιξη δὲν ξαφνιάζει. Εἶναι φυσικὸ νὰ τὴ συναντήσης. Τὴ βρίσκεις παντοῦ, σὲ κάθε σημάδι. Στὸ συνταίριασμα τοῦ χρυσοῦ καρποῦ μὲ τὸ ἄσπρο λουλούδι, στὶς κοπέλλες τοῦ Ἄη Γιάννη ποὺ πλένουν στὶς νερομάνες κι εἶναι τὸ γέλιο τους μουσικώτερο κι ἀπὸ τὸ μουρμούρισμα τῶν νερῶν, στοὺς ὁλάνθιστους κήπους μὲ τοὺς ὁλάνθιστους φράχτες καὶ τὰ πολύχρωμα δέντρα. Στὸν οὐρανὸ ποὺ γελᾶ καὶ καθρεφτίζεται στὸ ποτάμι, στὰ μπαλκόνια μὲ τὰ μυριστικά. Ναί, ἐκεῖ ἡ Ἄνοιξη δὲν ξαφνιάζει, γιατὶ μεγαλώνει τὴν ὀμορφιὰ ποὺ ὑπάρχει, δίνει ζωὴ περισσότερη στὴ ζωή.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἄνοιξη κάνει τὸ θαῦμα της. Ἀνασταίνει, δὲν ὀμορφαίνει μονάχα τὴ φύση.

Γοητευμένος ἦταν ὁ ξένος μας, σ' αὐτὸ τὸ πανόραμα τοῦ λουλουδιασμένου κάστρου. Ὁ Φάνης χαμογελοῦσε κρυφά, μὰ σὰν εἶδε στὰ μάτια τοῦ πατέρα του ἕνα δάκρυ, ποὺ μάταια προσπαθοῦσε νὰ τὸ κρατήση ὁ ταξιδιώτης, τὸ γέλιο του ἔγινε συγκίνηση. Ἔτρεξε κι ἀγκάλιασε τὸν πατέρα του, μὰ καὶ δὲν κρατήθηκε νὰ μὴν τὸν πειράξη.

—Λοιπόν, πατερούλη, εἶναι καλλίτερη στὴν Καλιφορνία ἡ ἄνοιξη;

—Ὄχι, ὄχι, εἶπε ἐκεῖνος σὰ μέσα σὲ ὄνειρο. Ἡ Ἄνοιξη στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀσύγκριτη, γιέ μου! Μοναδική!

Ἑλένη Παρῆ

Οἱ μικρὲς νοικοκυροῦλες πρέπει νὰ μάθουν

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΜΠΟΥΓΑΔΑ

Εἶναι καλὸ τὸ πλύσιμο—ὄχι τὸ νερόπλυμα ἀλλὰ ἡ μπουγάδα, νὰ γίνεται κάθε δεκαπέντε τὸ πολύ. Πρῶτα γιὰ νὰ μὴ μαζεύωνται πολλὰ ροῦχα κι ἡ νοικοκυρὰ ξεθεώνεται κι ὕστερα γιατὶ τώρα τὰ μεταπολεμικὰ χρόνια, σὲ λίγα σπίτια ὑπάρχουν ἀσπρόρρουχα γιὰ παραπάνω ἀπὸ τρεῖς βδομάδες.

'Ακόμη κι ἂν δὲν πρόκειται νὰ μπουγαδιάση μόνη της τὰ ροῦχα, εἶναι καλὸ νὰ ξέρη ἡ νοικοκυρὰ τί θὰ γίνη γιὰ νὰ ἐπιβλέψη τὴ γυναίκα ποὺ θὰ τῆς πλύνη.

'Απ' τὴν παραμονή, λοιπόν, ξεχωρίζονται τὰ ροῦχα: τὰ κουζινικά, τοῦ φαγητοῦ, σεντόνια καὶ μαξιλαροθῆκες, ἀσπρόρρουχα.

'Επίσης ξεχωρίζονται τὰ χρωματιστά.

Σὲ διαφορετικοὺς κάδους ἢ σκάφες, μένουν ἀποβραδίς, γιὰ νὰ μουσκέψουν τὰ κουζινικά, τοῦ φαγητοῦ καὶ τὰ σεντόνια.

Τὰ ροῦχα τὴν ἄλλη μέρα πλένονται πρόχειρα μέσα σὲ χλιαρὸ νερό, περνιοῦνται καὶ τοποθετοῦνται σὲ εἰδικὸ μεγάλο κοφίνι ἢ καζάνι. 'Απάνω τους τοποθετεῖται μεγάλο ἄσπρο πανὶ μὲ στάχτηκ αθαρή, ἀπὸ φοῦρνο. (Θάκιασμα τῶν ρούχων). 'Απὸ τὸ βραστὸ νερὸ ποὺ κοχλάζει στὸ καζάνι, ρίχνομε μὲ μιὰ κατσαρόλα πάνω στὴ στάχτη. Τὸ ζεματιστὸ νερὸ περιβρέχει τὴν στάχτη, τὴν περνάει καὶ μουσκεύει τὰ ροῦχα. Τὸ νερὸ ποὺ πέρασε ἀπ' τὴ στάχτη, διέλυσε τὶς οὐσίες ποὺ καθαρίζουν τὰ ροῦχα (τὴν σόδα) κι ἔτσι καθαρίζει τὰ λεκιασμένα στὸ μπουγαδοκόφινο.

'Αφοῦ περιχυθοῦν ἔτσι καλὰ τὰ ροῦχα καὶ ζεματιστοῦν, σαπουνίζονται πάλι σὲ ζεστὸ νερό, ὁπόταν καθαρίζουν περίφημα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πασίγνωστη μπουγάδα.

Πολλοὶ βρίσκουν τὸ πλύσιμο τῶν ρούχων δυὸ χέρια ὑπερβολικό. 'Ωστόσο μόνο ἔτσι καθαρίζουν τέλεια τὰ ροῦχα.

"Ας προσθέσωμε πὼς τὸ πρῶτο χέρι εἶναι μᾶλλον ἐπιπόλαιο. Στὸ δεύτερο σαπουνίζομε καὶ τρίβομε καλά. "Υστερα ξεπερνᾶμε τὰ ροῦχα πολλὰ χέρια καθαρὸ νερὸ καὶ λουλακιάζομε τ' ἄσπρα.

Τὰ χρωματιστά, φυσικά, δὲν τὰ μπουγαδιάζομε ποτέ, μόνο τὰ σαπουνίζομε μὲ χλιαρὸ νερὸ ἕνα χέρι.

Προσέχομε πολὺ τὰ βρεγμένα χρωματιστά, νὰ μὴν ξεβάψη τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο.

Τὰ χρωματιστὰ ἁπλώνονται στὴ σκιά.

Πάντα καθαρίζομε καλὰ καὶ προσεκτικὰ τὸ σκοινὶ ἢ τὸ σύρμα ποὺ θ' ἁπλωθῆ τὸ ροῦχο.

Τὰ στίβομε καὶ τὰ τινάζομε καλὰ πρὶν τ' ἁπλώσωμε, καὶ μόλις στεγνώσουν τὰ μαζεύομε, γιατὶ ὁ ἥλιος τρώει τὸ ροῦχο, προπαντὸς τὸ καλοκαίρι.

Τὰ διπλώνομε πρόχειρα στὸ καλάθι ὅταν τὰ μαζεύωμε.

Χωριστὰ βάζομε ὅσα ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μπάλωμα καὶ τὰ μπαλώνομε.

Τὰ ροῦχα γιὰ σιδέρωμα πρέπει ἢ νἄχουν μαζευτῆ ὑγρά, ἢ νὰ ραντισθοῦν μὲ νερὸ καὶ νὰ διπλωθοῦν.

Οἱ φανέλλες καὶ γενικὰ τὰ μάλλινα, μπαίνουν εὔκολα μὲ τὸ πλύσιμο, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ πλένωνται μὲ χλιαρὴ σαπουνάδα καὶ νὰ ξεβγάζωνται μὲ χλιαρὸ νερό. "Οταν τὰ πλένωμε, προσέχομε νὰ μὴ τρίβωμε ἀπάνω τους τὸ σαπούνι, οὔτε νὰ τὰ κρατᾶμε ἔξω ἀπὸ τὸ νερό. Τ' ἁπλώνομε στὴ σκιά.

"Οσο γιὰ μπλοῦζες, πουλόβερ, κ.λ.π., ποὺ εἶναι φόβος νὰ χαλάση τὸ χρῶμα τους, τὰ καρφιτσώνομε νὰ στεγνώσουν χάμω, ἐπάνω σὲ χνουδωτὴ πετσέτα.

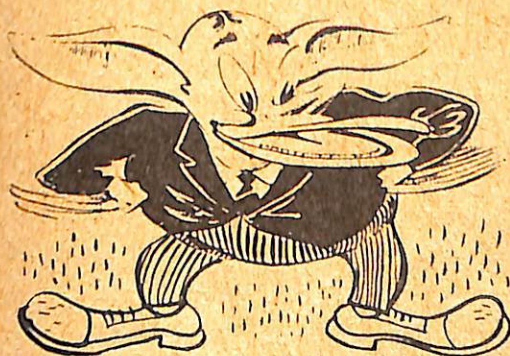
Οἱ λεκέδες καθαρίζουν μὲ πολλοὺς τρόπους. Πρὶν ξαναμιλήσωμε γι' αὐτούς, καλὸ εἶναι νὰ ποῦμε πὼς τὰ μαῦρα καὶ γενικὰ τὰ πολὺ σκοῦρα ροῦχα, καθαρίζουν περίφημα μὲ μιὰ πολὺ καθαρὴ βούρτσα καὶ νερό, ὅπου ἔβρασε τσουένι. Τὰ μαῦρα καὶ τὰ μπλέ, μὲ βρασμένο δεντρολίβανο. Τὰ πράσινα ξαναβρίσκουν τὸ χρῶμα τους ἂν βουτηχτοῦν σὲ νερὸ μὲ λουλάκι.

Τὰ σκοῦρα πρέπει νὰ ξεβγάζωνται μὲ νερὸ καὶ ξύδι. "Οταν καθαρίζωμε τὸ ροῦχο ἀπὸ λεκέδες, πάντα πρέπει νὰ τοποθετῆται ἐπάνω σὲ χνουδωτὴ πετσέτα.

Οἱ περισσότεροι λεκέδες φεύγουν ἂν τοὺς τρίψωμε μὲ σαπουνισμένο καθαρὸ πανί, κι ἀφοῦ τοὺς ξεπλύνομε τοὺς τρίζωμε μὲ στεγνὸ πανὶ στὴ φορὰ τοῦ ὑφάσματος. Τὸ λεμόνι καθαρίζει τὴν ὑγρασία, τὴ μούχλα, τὸ μελάνι καὶ πολλὰ ἄλλα, κι ὕστερα ἅπλωμα στὸν ἥλιο. Καὶ ἡ ἀραιωμένη ἀμμωνία καθαρίζει ὅλα τὰ λίπη ὅσα δὲ βγαίνουν μὲ τὰλκ καὶ σιδέρωμα.

ΑΝ ΖΟΥΣΑΜΕ ΟΠΩΣ ΤΑ ΦΥΤΑ

"Ετσι θὰ ἔπρεπε νὰ εἴμαστε...

Πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ζῆ μόνο μὲ νερό, ἀέρα καὶ ἥλιο ὅπως τὰ φυτά; Τί ἀλλαγὲς θὰ ἔπρεπε νὰ γίνουν στὸν ὀργανισμό του καὶ στὸ σχῆμα του γιὰ νὰ τὸ πετύχῃ αὐτό;

Τὰ φυτά, φαινομενικά, εἶναι τὰ πιὸ ἥρεμα ὄντα τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου. Στὴν πραγματικότητα ὅπως ἐπικρατεῖ μέσα τους ἕνας καταπληκτικὸς καὶ ἀδιάκοπος χημικὸς ὀργασμός. 'Η χημικὴ αὐτὴ δραστηριότητα παράγει θερμότητα καὶ ἕνα κοκκινωπὸ φωσφορίζον φῶς. Γιὰ νὰ δῆ κανεὶς τὸ φῶς αὐτὸ πρέπει νὰ φορέσῃ γυαλιὰ ποὺ νὰ ἀποκλείουν τὶς πράσινες ἀκτῖνες τῶν φύλλων τοῦ φυτοῦ. Μὲ τέτοια γυαλιὰ οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ δάση δὲ θὰ φαίνονταν πράσινα, ἀλλὰ θὰ ἔλαμπαν μὲ μιὰ φαντασμαγορικὴ κοκκινωπὴ ἀνταύγεια. "Αν μάλιστα φυσήσουμε μὲ τὸ στόμα μας ἐπάνω σ' ἕνα φυτὸ τὴν ὥρα ποὺ φορᾶμε τέτοια γυαλιά, θὰ δοῦμε τὴν κοκκινωπὴ ἀνταύγεια νὰ γίνεται πιὸ δυνατή.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο συμβαίνει γιατὶ ἡ ἀναπνοή μας ἔχει ἄφθονο ἀνθρακικὸ ὀξύ, ποὺ ἐνῶ γιὰ τὰ σῶμα μας εἶναι ὄχι μόνο ἄχρηστο ἀλλὰ καὶ βλαβερό, γιὰ τὰ φυτὰ ἀποτελεῖ τὴν κυριώτερη μαζὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου τροφή τους. Μὲ τὸ ἀνθρακικὸ ὀξὺ τὰ φυτὰ κατασκευάζουν ἄμυλο καὶ ζάχαρη.

'Η χλωροφύλλη ποὺ δίνει στὰ φυτὰ τὸ χαρακτηριστικὸ πράσινο χρῶμα τους εἶναι κάτι σὰν τὸ αἷμα τῶν ζώων, καὶ ἰδιαίτερα σὰν τὴν «αἱμίνη» ποὺ βρίσκεται στὰ κόκκινα αἱμοκύτταρα. 'Η διαφορὰ ἔγκειται στὸ ὅτι τὸ μόριο τῆς χλωροφύλλης ἔχει σὰν κέντρο του ἕνα ἄτομο μαγνησίου, ἐνῶ τὸ μόριο τῆς «αἱμίνης» ἔχει ἕνα ἄτομο σιδήρου.

***

"Αν λοιπὸν τὸ αἷμα μας εἶχε χλωροφύλλη ἀντὶ γιὰ αἱμίνη, ὁπότε τὸ χρῶμα μας θὰ ἦταν πράσινο κι ὄχι ἄσπρο, θὰ μπορούσαμε νὰ ζήσουμε σὰν τὰ φυτὰ μὲ ἡλιακὸ φῶς, νερὸ κι ἀέρα. Μὰ τὸ ἐμβαδὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματός μας δὲν εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ 1-2 τετραγωνικὰ μέτρα, ἐνῶ γιὰ νὰ μεταβάλουμε τὸ ἀνθρακικὸ ὀξὺ καὶ τὸ νερὸ σὲ ζάχαρη ἀρκετὴ νὰ μᾶς θρέψη, θὰ ἔπρεπε νὰ εἴχαμε ἐπιφάνεια 75-95 τετραγωνικῶν μέτρων!

Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν τὰ αὐτιά μας νὰ εἶχαν... 8 τουλάχιστον μέτρα διάμετρο ἢ τὰ χείλη μας νὰ κρέμονταν σὰν τεράστιες πιατέλες μὲ διάμετρο δέκα μέτρων ἢ νὰ εἴχαμε δάχτυλα μακρυὰ καμμιὰ δεκαριὰ μέτρα συνδεδεμένα μὲ λεπτὴ πράσινη μεμβράνη.

"Ενα μεγάλο ὅμως πρόβλημα θὰ ἦταν ὁ ἄνεμος ποὺ θὰ φούσκωνε σὰν πανιὰ τὰ αὐτιά μας καὶ θὰ μᾶς παρέσυρε. Γι' αὐτὸ θὰ ἦταν καλλίτερο ἂν οἱ ἐπιφάνειες αὐτὲς δὲν ἦσαν συνεχεῖς, ἀλλὰ ἀπαρτίζονταν ἀπὸ μικρὰ κομματάκια κρεμασμένα ἐδῶ καὶ κεῖ ἐπάνω στὸ σῶμα μας. Θὰ χρειάζονταν τότε 16.000—20.000 τέτοια κομματάκια.

Μὰ καὶ πάλι θὰ κινδυνεύαμε νὰ μᾶς παρασύρη ὁ ἄνεμος ἂν δὲ κρατιόμαστε γερὰ ἀπὸ κάπου. Αὐτὸ θὰ σήμαινε περιορισμὸ τῶν κινήσεών μας καὶ μάλιστα σὲ μέρη ὅπου φυσάει σχεδὸν κάθε μέρα, τελειωτικὴ ἀκινητοποίησή μας.

Μὲ λίγα λόγια γιὰ νὰ μπορέση ὁ ἄνθρωπος νὰ ζήση ὅπως τὰ φυτὰ μὲ νερό, ἀέρα καὶ τὸ ἡλιακὸ φῶς πρέπει νὰ γίνη... δέντρο.

Τά παιδιά τοῦ πλοιάρχου Γκράντ

Ἐννοεῖται πὼς οἱ ἁμαξάδες ποὺ τοὺς ὑποσχέθηκε ὁ λόρδος ἕνα καλὸ χαρτζιλίκι ἂν ἔκαναν τ' ἄλογά τους νὰ τρέξουν καλά, ἔκαναν τὸ ἁμάξι κυριολεκτικὰ νὰ πετάη στὸν καλοστρωμένο δρόμο. Ἔτσι ἔτρεξαν ὅλη τὴν ἡμέρα κι' ὅλη τὴν νύχτα, σταματώντας μόνο γιὰ νὰ ξεμουδιάσουν καὶ ν' ἀλλάξουν ἄλογα.

Τὴν ἄλλη μέρα μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἥλιου, ἕνα βαθὺ ψιθυριτὸ τοὺς ἔκανε νὰ καταλάβουν πὼς ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς ἦταν κοντά.

Ἔκαναν τὸν γύρο τοῦ ὅρμου καὶ σταμάτησαν στὸν εἰκοστὸ ἕβδομο παράλληλο, ἐκεῖ ποὺ ὁ Τὸμ Ἄουστιν θά πρεπε κανονικὰ νὰ τοὺς περιμένη.

Ἀλλὰ ὁ ὠκεανὸς ἦταν ἄδειος καὶ δὲν ὑπῆρχε ἴχνος «Ντάνγκαν». Τοὺς ἔμεινε μιὰ μονάχα ἐλπίδα.

Μήπως ὁ Ἄουστιν μὴν μπορώντας ν' ἀγκυροβολήση στὸ Τούφολντ, στάθηκε στὸ Ἤντεν.

Ὡστόσο κανένα ἀπὸ τ' ἀραγμένα καράβια δὲ θύμιζε τὸ «Ντάνγκαν».

Ὁ Γκλένερβαν κι' οἱ φίλοι του ἔτρεξαν στὸ λιμεναρχεῖο, ρώτησαν ὅποιον μποροῦσε ἴσως νὰ ξέρη κάτι, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἤξερε τίποτε. Κανεὶς δὲν εἶχε δῆ τὸ «Ντάνγκαν».

—Μήπως φτάσαμε πιὸ γρήγορα ἐμεῖς; ρώτησε ὁ Γκλένερβαν ποὺ ἤθελε ἀκόμη νὰ ἐλπίζη.

Ὁ Μάνγκλς ὅμως κούνησε τὸ κεφάλι.

Ἤξερε καλὰ τὸν δεύτερό του. Δὲν θ' ἀργοῦσε ποτὲ δέκα μέρες.

—Πρέπει ὡστόσο νὰ μάθω! εἶπε ὁ λόρδος.

Κι' ἔστειλε ἕνα τηλεγράφημα στὶς ἀρχὲς τῆς Μελβούρνης.

Ὕστερα οἱ ταξιδιῶτες ἐγκαταστάθηκαν στὸ ξενοδοχεῖο Βικτώρια.

Κατὰ τὶς δυὸ τὸ μεσημέρι, ὁ Γκλένερβαν ἔλαβε τηλεγραφικὴ ἀπάντηση στὸ δικό του τηλεγράφημα.

Αὐτὴ ἔλεγε:

Λόρδον Γκλένερβαν
Τούφολντ Μπαίη.

Τὸ Ντάνγκαν ἀνεχώρησε στὶς 18 τοῦ μηνὸς πρὸς ἄγνωστον κατεύθυνσιν.

Ὁ πρόξενος Τ. Ἄντριους.

Τὸ τηλεγράφημα γλίστρησε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ λόρδου.

Δὲν ὑπῆρχε πιὰ καμιὰ ἀμφιβολία.

Τὸ τίμιο σκωτσέζικο γιώτ, εἶχε πέσει στὰ χέρια τοῦ Μπὲν Τζόϋς καὶ τῶν πειρατῶν.

Ἔτσι τελείωσε αὐτὸ τὸ ταξίδι στὴν Αὐστραλία ποὺ τὸ εἶχαν ἀρχίσει μὲ τόσες ἐλπίδες.

Τὰ ἴχνη τοῦ πλοιάρχου Γκράντ εἶχαν πιὰ τελειωτικὰ χαθῆ.

Ἡ ἀποστολὴ εἶχε στοιχίσει τὴν ζωὴ τῶν ναυτῶν τοῦ πληρώματος καὶ τοῦ δεύτερου πλοιάρχου Ἄουστιν.

Μὲ ἀποτέλεσμα μηδέν.

Ἦταν στ' ἀλήθεια ἀπελπιστικό...

ΤΟ «ΜΑΚΑΡΙ»

Εἶναι ἴσως περίεργο, ἀλλὰ ὄχι ἀνεξήγητο.

Ἐκείνη τὴν δύσκολη ὥρα, τὸ πιὸ μεγάλο θάρρος τὸ ἔδειξαν τὰ παιδιὰ τοῦ πλοιάρχου Γκράντ.

Ἡ Μαίρη Γκράντ, δὲν ἔδειξε τίποτα ἀπὸ τὴν λύπη ποὺ τῆς ἄφησε ἡ ἰδέα ὅτι ἔπρεπε νὰ παρατείνουν τὴν ἀναζήτηση τοῦ πλοιάρχου Γκράντ.

Τὸ ἐναντίον, προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ παρηγορήση τὴν λαίδη Ἔλενα.

Καὶ ἦταν ἡ πρώτη ποὺ εἶπε πὼς ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ παρατείνουν τὴν ἄκαρπη προσπάθεια καὶ νὰ γυρίσουν πάλι στὴν Σκωτία.

Βλέποντάς την τόσο γενναία, τόσο ἀποφασιστική, ὁ Τζὼν Μάνγκλς τὴν θαύμασε ἀκόμα πιὸ πολύ.

Τὸ τηλεγράφημα γλίστρησε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ λόρδου.

Προσπάθησε νὰ τῆς πῆ πὼς δὲν ἔπρεπε ν' ἀπελπίζεται, ἀλλὰ ἡ κοπέλλα τὸν διέκοψε ἀπὸ τὶς πρῶτες λέξεις.

—Ὄχι, κύριε Τζών, ἀρκετὸς κόσμος χάθηκε κι' ἀρκετὰ κινδύνεψαν ὅλοι. Κάναμε ὅ,τι εἶναι δυνατόν. Τώρα ὁ λόρδος Γκλένερβαν πρέπει πιὰ νὰ γυρίση στὴν Εὐρώπη...

—Ἔχετε δίκιο, μὶς Μαίρη. Ἀλλὰ καὶ στὴν Εὐρώπη ὅταν γυρίσωμε, θέλω νὰ ξέρω ὅτι θὰ μὲ θεωρῆτε τὸν πιὸ πιστὸ καὶ τὸν πιὸ ἀφοσιωμένο σας φίλο! Κι' ἐγὼ δά, ψάχνω πάντα γιὰ τὸν πλοίαρχο Γκράντ ὡς τὴν τελευταία μου στιγμή.

Εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ μὲ τόση θέρμη, ποὺ ἡ κοπέλλα ἐκοκκίνισε καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι.

Πάντως οἱ ἄλλοι εἶχαν ἀποφασίσει νὰ πᾶνε τὸ γρηγορώτερο στὴν Μελβούρνη.

Πῶς ὅμως; Κανένα πλοῖο δὲν ἔφευγε.

Καὶ τότε ὁ Παγανέλι ἔκανε μιὰ πρόταση ποὺ ἐξέπληξε ὅλους.

Ἕνα καράβι ἔφευγε γιὰ τὸ Ἄουκλαντ τὸ βορεινὸ νησὶ τῆς Νέας Ζηλανδίας.

Γιατί νὰ μὴν πᾶνε ἐκεῖ, ἀπ' ὅπου θὰ ἦταν εὔκολο νὰ φύγουν γιὰ τὴν Εὐρώπη;

Ἦταν μιὰ πολὺ λογικὴ πρόταση, γιατὶ τὸ ταξίδι ὡς τὴ Νέα Ζηλανδία δὲν θάπιανε παραπάνω ἀπὸ πέντε-ἔξι μέρες τὸ πολύ.

Κι' ὅσο γιὰ τὴν Ἄουκλαντ, ἀπὸ μιὰ παράξενη σύμπτωση, βρισκόταν ἀκριβῶς στὸ δρόμο αὐτοῦ τοῦ 37ου παραλλήλου ποὺ κυνηγοῦσαν, ἂν καὶ ὁ Παγανέλι δὲν θέλησε νὰ κάνη πιὰ λόγο γιὰ τὸν 37ο παράλληλο.

Τὸ καράβι—ἢ μᾶλλον τὸ καΐκι ποὺ ἔκανε τὴν διαδρομὴ Τούφολντ-Ἄουκλαντ (Νέα Ζηλανδία)—ἦταν ἀραγμένο στὸν ὅρμο.

Ἦταν ἕνα βρίκι παλιὸ καὶ βρώμικο ποὺ τὸ ἔλεγαν «Μακαρί».

Ἀποφάσισαν ν' ἀνέβουν σ' αὐτὸ γιὰ νὰ συνεννοηθοῦν ἀπευθείας μὲ τὸν καπετάνιο ποὺ ἦταν κι' ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλεούμενου.

Ὁ καπετάνιος ἦταν ἀντάξιος μὲ τὸ πλεούμενό του.

Τὸν ἔλεγαν Γοὺϊλ Χάλεϋ, κι' ὅταν τὸν ἀντίκρυσαν οἱ φίλοι μας κατάλαβαν πὼς εἶχαν νὰ κάνουν μ' ἕναν ἄνθρωπο ἄξεστο καὶ πρόστυχο.

Ἦταν ψηλὸς ὡς ἐκεῖ πάνω, μὲ κόκκινα μαλλιὰ καὶ γένεια ποὺ στέκονταν ὄρθια σὰν τ' ἀγκάθια τοῦ σκατζόχοιρα, μὲ πρόσωπο κατακόκκινο καὶ μύτη σὰν μελιτζάνα ἀπὸ τὸ πιοτό!

(Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Πῶς φτιάχνει ὁ σαλίγκαρος τὸ κέλυφός του;

Ο σαλίγκαρος φτιάχνει τὸ κέλυφός του ἀπ' τὸ ἴδιο του τὸ δέρμα. Συμβαίνει δηλαδὴ ὅ,τι μὲ τὸ καύκαλο τοῦ στρειδιοῦ καὶ τὸ κάλυμμα τοῦ ἀστακοῦ.

Καθὼς πρέπει νὰ ξέρουμε, τὸ δέρμα μας μπορεῖ νὰ παράγη καὶ οὐσίες πολὺ σκληρές, ὅπως τὰ νύχια. Ξέρουμε ἀκόμη πὼς τὸ σκληρότερο ποὺ ἔχει τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὰ δόντια μας. Αὐτὰ λοιπὸν παράγονται ἀπ' τὸ ἴδιο μας τὸ δέρμα.

Τίποτε δὲν εἶναι πιὸ περίεργο ὅσο ὁ τρόπος ποὺ μ' αὐτὸν ζωντανοὶ ὀργανισμοὶ μὲ σύσταση πολὺ μαλακή, σχεδὸν ἀπὸ νερό, εἶναι ἱκανοὶ νὰ παράγουν οὐσίες πολὺ σκληρές, ὅπως δόντια, κέρατα, κοχύλια, μαργαριτάρια κλπ. Πῶς ὅμως γίνεται αὐτό;

Ἂν ἐξετάσωμε προσεχτικὰ τὸ δέρμα τῶν ζώων σὰν τὸ σαλίγκαρο, θὰ ἰδοῦμε πὼς τὰ ἐξωτερικά τους κύτταρα ἀποτελοῦνται ἀπὸ μιὰ ἰδιαίτερη οὐσία, ἱκανὴ νὰ σκληρύνεται σιγὰ-σιγά, σὲ σημεῖο ποὺ δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ τὴν ὀνομάσωμε δέρμα. Στὴν πραγματικότητα ἡ ὕλη αὐτὴ μετασχηματίζεται σὲ κέλυφος.

Κάτι ἀνάλογο μποροῦμε νὰ διαπιστώσωμε ὅταν παρατηρήσωμε τὰ κύτταρα ποὺ βρίσκονται στὴ βάση τῶν νυχιῶν καθὼς κι' ἐκεῖνα ἀπ' τὰ ὁποῖα γίνονται τὰ κέρατα τῶν ζώων. Ἐκεῖ βλέπουμε μὲ ποιὸ τρόπο τὸ μαλακὸ δέρμα μεταβάλλεται σιγὰ-σιγὰ σὲ σκληρὴ οὐσία.

Σχετικὰ μὲ τὸ σαλίγκαρο ἔχουμε νὰ προσθέσουμε καὶ τὸ ἑξῆς περίεργο. Ἂν καὶ τὸ σῶμα του εἶναι μαλακώτατο, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται σχεδὸν ἀπὸ νερό, μπορεῖ ὡστόσο νὰ περάση ἀπάνω στὴν κόψη ἑνὸς σουγιᾶ ἢ ἑνὸς ξυραφιοῦ χωρὶς νὰ πάθη τίποτα. Προσκολλᾶται στὶς δυὸ πλευρὲς τοῦ μαχαιριοῦ καὶ προχωρεῖ μόλις ἀγγίζοντας τὴν κόψη.

Πῶς βρίσκεται ἡ ἡλικία τῶν δένδρων;

ΑΥΤΟ εἶναι δύσκολο νὰ γίνη σὲ ὅλα τὰ εἴδη τῶν δένδρων. Ἀλλὰ γιὰ ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ ἀπ' αὐτὰ μποροῦμε νὰ διαγνώσουμε τὴν ἡλικία τους. Καὶ νὰ πῶς γίνεται αὐτό:

Τὸ δέντρο παράγει κάθε χρόνο ἕνα καινούργιο στρῶμα ξύλου κάτω ἀπὸ τὴ φλούδα. Κάθε στρῶμα διαφέρει στὴν ὄψη ἀπὸ τὸ ἄλλο ποὺ σχηματίζεται ἀργότερα. Ἔτσι μποροῦμε νὰ διακρίνωμε καθαρὰ τὴ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ στρώματος τοῦ ἑνὸς χρόνου ἀπὸ τὸ στρῶμα τοῦ ἄλλου.

Ἂν κάνωμε λοιπὸν στὸ δέντρο ἐγκαρσία τομὴ—πρᾶγμα ποὺ φυσικὰ θὰ τὸ ξεράνη—βρίσκουμε πὼς ὁ κορμός του παρουσιάζει στὸ ἐσωτερικὸ ἕναν ἀριθμὸ ἀπὸ δαχτυλίδια ποὺ καθένα τους ἀντιπροσωπεύει κι' ἀπὸ ἕναν χρόνο ζωῆς.

Τὰ Ἀκρίτια

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 195)

μὲ ἄλλα ἀγροτόπαιδα ἀπὸ τὴν Ἤπειρο, τὴν Μακεδονία, τὴν Θράκη καὶ τὴν Θεσπρωτία.

Θὰ ζήσουν τὴ χαρὰ τοῦ ἀθλητικοῦ ἀγῶνα, τῆς εὐγενικῆς ἅμιλλας μὲ τὰ καρδιοχτύπια, τὴν προσπάθεια, τὴν μέθη τῆς νίκης.

Θὰ παρελάσουν μπροστὰ στοὺς Βασιλεῖς ποὺ παρακολουθοῦν τοὺς ἀγῶνες καὶ ἡ Βασίλισσα θὰ δώση τὰ ἔπαθλα μὲ τὸ ἴδιο της τὸ χέρι στοὺς νικητές. Οἱ Βασιλεῖς, ποὺ ἔγιναν σύμβολα ζωντανὰ ποὺ δένουν ὅλους μαζὶ τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς κάνουν νὰ αἰσθάνωνται πὼς εἶναι ἕ ν α ς λαὸς κι ἕνας λαὸς μεγάλος.

Ὅ,τι ἦταν ἰδέα, θὰ γίνη βίωμα, θὰ γίνη ἀνάμνηση ζωηρὴ κι ἀξέχαστη ποὺ θὰ τὴν φέρη τὸ κάθε παιδὶ στὸ χωριὸ—ἁλυσίδα ποὺ θὰ δέση ὁλόκληρο τὸ χωριό, θερμά, ζωντανά, ἄμεσα, μ' ὅλον τὸν ἄλλο Ἑλληνισμό, μ' ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος.

Μπορεῖ λοιπὸν νὰ μὴν ἔχουν τὴν παλιὰ μεγαλοπρέπεια τῶν ἀρχαίων ἀγώνων τὰ «Ἀκρίτια». Οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῶν παιδιῶν τῶν «Σπιτιῶν τοῦ Παιδιοῦ».

Ἴδιο ὅμως εἶναι τὸ πνεῦμα—ἴδια κι ἡ ψυχή. Γιατὶ ὅπως λέει μιὰ παροιμία, ποὺ βγαίνει πάντα ἀληθινή:

Τὰ δαχτυλίδια χάθηκαν
μὰ τὰ δαχτύλια μένουν.

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Ὅταν ἤμουν παιδὶ

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Στὸ προηγούμενο φύλλο ποὺ σᾶς μίλησα γιὰ τὶς Ἅγιες Μέρες τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ, ὑποσχέθηκα νὰ σᾶς μεταφέρω στὰ παλιά, παιδικά μου χρόνια, γιὰ νὰ ζήσετε, μαζὶ μὲ τὴ μικρὴ Κάντιω, τὸ Πάσχα σ' ἕνα χωριό. Θαρρῶ πὼς ταιριάζει, μὲ ὅλο ποὺ πέρασε ἡ μεγάλη αὐτὴ γιορτή, γιατί τὴ θυμίζουν ἀκόμη τὰ λίγα κόκκινα αὐγὰ στὴ φρουτιέρα καὶ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, π' ἀκοῦτε στὴν ἐκκλησία ὁλάκερο τὸ Σαρανταήμερο ὥς τὴν Ἀνάληψη.

Ἐλᾶτε λοιπὸν μαζί μου σ' ἕνα γραφικὸ χωριουδάκι τῆς Κρήτης, νύχτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ὅλοι κοιμοῦνται βαθιά, ὅταν κάτι χαρούμενα κι ἐπίμονα, γκλὶν γκλίν, ἀντηχοῦν στοὺς δρόμους. Μιὰ παρέα ἀπὸ παιδιὰ μὲ τὰ σημαντήρια, δηλαδὴ τὰ μικρὰ καμπανάκια, στὸ χέρι, γυρίζουν ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα νὰ ξυπνήσουν τοὺς κουρασμένους χωρικούς. Σὲ λίγο ἡ ἐκκλησίτσα γεμίζει. Μπροστὰ μπροστά, θὰ δῆτε ντυμένα μὲ τὴν καινούργια ποδίτσα τους καὶ τὸ κόκκινο αὐγὸ στὴν τσεπούλα, τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ. Ἀνάμεσά τους εἶμαι κ' ἐγώ, μὰ ποῦ νὰ μὲ γνωρίσετε; Εἶχα βλέπετε τότες καστανὰ καὶ χρυσᾶ μαλλιά, σὰν κι ἐσᾶς καὶ στὰ μάγουλα τριαντάφυλλα.

Ἂς εἶναι, νὰ ποὺ ἡ ἐκκλησία βυθίζεται στὸ σκοτάδι κι ὁ παπᾶς βγαίνει στὴν Ὡραία Πύλη, μ' ἀναμμένη λαμπάδα.

—Ἀδέρφια μου, λέει, κοιτάξετε προσεκτικὰ μήπως μᾶς λείπη κανεὶς καὶ δὲν ἀκούση τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς!». Ὁ καθένας σας νὰ προσέξη, ἂν ἦρθαν οἱ συγγενεῖς του κι οἱ γείτονές του.

Ἂν λείπη κανένας, ὁ παπᾶς περιμένει καὶ μόνο σὰν ἔρθη ὁ καθυστερημένος, λέει μὲ τὴν ὡραία λαμπριάτικη φωνή του:

Δεῦτε Λάβετε Φῶς.

Μὲ μιᾶς, ἡ ἐκκλησία φωτίζεται. Καθένας κρατεῖ ἕνα ἄστρο στὸ δεξί του χέρι. Μὰ τώρα, ἡ ἐκκλησούλα δὲ μᾶς χωρεῖ. Πεταγόμαστε ἔξω. Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ καθίζομε στὰ γόνατα, γύρω ἀπὸ ἕνα πελώριο σωρὸ ξύλα καὶ περιμένομε τὴ μεγάλη στιγμή.

Μὲ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» τὰ κεριά μας βάζουν τὴ φλόγα στὸ σωρὸ τὰ ξύλα. Μιὰ μεγάλη φωτιά, δίνει

(Συνέχεια στὴ σελίδα 210)

Τὸ μαγεμένο πηγάδι

Ὁ Κώστας ἦταν ὡραῖο κι' ἔξυπνο παιδί.

Σὲ μιὰ μεγάλη πόλη ζοῦσε κάποτε ἕνας καφετζῆς μὲ τὴ γυναίκα του καὶ τὸν ψυχογιό του ποὺ τὸν ἔλεγαν Κώστα. Ὁ Κώστας ἦταν ὡραῖο κι' ἔξυπνο παιδί. Εἶχε καὶ μιὰ φωνὴ γλυκειά, ποὺ μάγευε ὅλο τὸν κόσμο. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μαγαζὶ τοῦ ψυχοπατέρα του ἦταν πάντα γεμάτο.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ σύχναζε στὸ μαγαζί του κι' ἕνας σεβάσμιος γέρος. Πλήρωνε πάντα τὸ διπλάσιο, γιὰ ὅ,τι ἔπινε, καὶ τοῦ Κώστα, ποὺ τὸν σερβίριζε, τοὔκανε ἐντύπωση αὐτὸ τὸ πράμα. Τὸ εἶπε, λοιπόν, στὸν ψυχοπατέρα του κι' ἐκεῖνος τοῦ σύστησε νὰ τὸν προσκαλέση ἕνα βράδυ, νὰ φάη μαζί τους. Ὁ γέρος δέχθηκε καὶ πῆγε. Ἔτσι ἔμαθε ὁ καφετζῆς ὅτι ὁ ξένος ἦταν ἕνας περίφημος σοφός. Ὁ καφετζῆς σκέφθηκε ὅτι μποροῦσε νὰ ὠφεληθῆ ἀπ' αὐτὴ τὴ γνωριμία κι' ἐπρότεινε στὸν ξένο, ἂν θέλη, νὰ καθήση στὸ σπίτι του καὶ νὰ κάνη μάθημα τοῦ ψυχογιοῦ του.

—Ἡ φιλία εἶναι ἀληθινὴ εὐτυχία στὸν κόσμο, εἶπε ὁ σοφὸς γέρος. Συμπάθησα τὸν ψυχογιό σου καὶ θὰ μείνω μαζί σας.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ μέρα, λοιπόν, κάθησε ὁ γέρο-σοφὸς μαζί τους κι' ἔκανε μάθημα στὸν Κώστα. Μιὰ μέρα τοῦ εἶπε:

—Εἶσαι ἔξυπνος, καὶ σὲ θεωρῶ ἄξιον νὰ μάθης ὅλα τὰ μυστήρια τῆς φύσης. Ἔλα μαζί μου ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ θὰ δῆς θαυμάσια πράματα.

Ἀφοῦ προχώρησαν πολύ, ἔφτασαν σ' ἕνα πηγάδι γεμάτο νερό.

—Στὸν πάτο τοῦ πηγαδιοῦ εἶναι ἀμέτρητοι θησαυροί, εἶπε ὁ γέρο σοφός. Τοὺς ἔχω προωρισμένους γιὰ σένα, φτάνει ἡ ψυχή σου νὰ μείνη καθαρὴ σὰν αὐτὸ τὸ νερό. Ἔλα μαζί μου κάτω.

Ὁ Κώστας τρόμαξε. Ὁ σοφός, ὅμως, πῆρε μιὰ λουρίδα χαρτί, ποὺ εἶχε γραμμένα ἀπάνω μερικὰ λόγια καὶ τὴν ἔρριξε μέσα στὸ νερό. Μόλις χάθηκε τὸ χαρτί, ἀμέσως φάνηκε μιὰ μαρμαρένια σκάλα, ποὺ κατέβαινε πρὸς τὸ βάθος. Μὲ δισταγμὸ ἀκολούθησε ὁ Κώστας τὸ γέρο κι' ὅταν ἔφτασαν κάτω, βρέθηκαν μπροστὰ σὲ μιὰ εὐρύχωρη αὐλή. Στὴ μέση της ἦταν ἕνα θαυμάσιο παλάτι, φτιαγμένο ὅλο ἀπὸ κρύσταλλο καὶ μὲ ψηλὸ θόλο ποὺ ἄστραφτε καὶ λαμποκοποῦσε. Στὴν εἴσοδο τοῦ παλατιοῦ, ὁ Κώστας εἶδε μὲ φόβο δυὸ μεγάλα λεοντάρια, ποὺ ἄνοιξαν τὰ στόματά τους μόλις τοὺς εἶδαν. Ὁ γέρος, ὅμως, σήκωσε τὸ χέρι του ψηλά, ψιθύρισε κάτι λόγια καὶ τὰ λεοντάρια τοὺς ἄφησαν νὰ περάσουν στὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ, ποὺ ἄνοιξε μόνη της. Ὅταν μπῆκαν βρέθηκαν σ' ἕνα μεγάλο κρυστάλλινο δωμάτιο, ποὺ στὴ μέση του ἦταν ἕνα δεύτερο μικρὸ παλατάκι, φτιαγμένο ἀπὸ κοράλλι.

Ὁ Κώστας κι' ὁ σύντροφός του πέρασαν τὴν πόρτα καὶ μπῆκαν σὲ μιὰ πολυτελέστατη σάλα. Τὸ πάτωμά της ἦταν ὅλο χρυσᾶ πλακάκια καὶ στὸ ταβάνι της κρεμόταν μιὰ μεταξωτὴ κουρτίνα, κεντημένη μὲ χιλιάδες πολύτιμα πετράδια.

Δίπλα στὴ σάλα ἦταν μιὰ μικρὴ κάμαρα. Στὴ μιὰ γωνιὰ τῆς κάμαρας ἦταν ἕνας σωρὸς χρυσάφι, στὴν ἄλλη ὅλο πολύτιμα πετράδια, στὴν τρίτη ἕνα ἀσημένιο βάζο καὶ στὴν τέταρτη ἕνας σωρὸς ἀπὸ μαῦρο χῶμα. Στὴ μέση τῆς κάμαρας ἦταν μιὰ ἀσημένια κάσα ξεσκέπαστη. Μέσα στὴν κάσα ἦταν ξαπλωμένος ἕνας ἄνθρωπος, ντυμένος μὲ πολύτιμη πορφύρα καὶ στὸ κεφάλι του εἶχε μιὰ κορώνα ἀπὸ ἄσπρα μαργαριτάρια. Στὸ κάτω μέρος τῆς κάσας βρισκόταν μιὰ μαύρη μαρμάρινη πλάκα κι' ἀπάνω της, ἦταν χαραγμένα αὐτὰ τὰ λόγια: **«Ὁ κόσμος κι' οἱ χαρὲς περνοῦν. Μὴ λησμονεῖς ὅτι θὰ πεθάνης».**

Ὁ γέρο-σοφὸς γύρισε τότε καὶ εἶπε τοῦ Κώστα:

—Αὐτὸ ἐδῶ εἶναι τὸ σῶμα κάποιου μεγάλου ἄρχοντα. Ἑκατομμύρια ἄνθρωποι τὸν προσκυνοῦσαν. Αὐτὸς ἔβαλε νὰ χτίσουν τὰ περίφημα παλάτια καὶ κοιμᾶται τώρα τὸν αἰώνιο ὕπνο. Ἦταν ἄνθρωπος σοφὸς καὶ δυνατὸς κι' ὅμως δὲν ἤξερε κανένα μέσον νὰ διατηρήση τὴ ζωή του. Ἐμπρὸς στὸ θεὸ ὅλα γίνονται χῶμα. Κοίταξε κι' αὐτὸ τὸ χῶμα, ἐξακολούθησε ὁ σοφός. Ἔχει ἀνεκτίμητη δύναμη. Ἂν τὸ βρέξης μὲ τὸ νερὸ ποὺ εἶναι μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ ἀσημένιο βάζο, μπορεῖς κάθε πρόστυχο μέταλλο νὰ τὸ κάνης ἀληθινὸ χρυσάφι καὶ κάθε βότσαλο νὰ τὸ κάνης διαμάντι. Ἕνα σπειρὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ χῶμα γιατρεύει κάθε ἀρρώστια. Ἐσένα, Κώστα, θὰ σοῦ δώσω τώρα τοὺς μισοὺς θησαυροὺς ἀπὸ δῶ μέσα καὶ μιὰ μέρα θὰ μὲ κληρονομήσης, γιατὶ ἔχω ἐμπιστοσύνη σὲ σένα.

Ὕστερα τοὔδωσε τὴν ἄδεια νὰ διαλέξη μερικὰ ἀπὸ τὰ ὡραιότερα διαμάντια, γιὰ νὰ τὰ πάη δῶρο τοῦ πατέρα του.

Ὅταν ἀνέβηκαν ἀπάνω, ξαναγέμισε πάλι τὸ πηγάδι μὲ νερό, ὅπως ἦταν πρῶτα.

Ὁ καφετζῆς δὲν ἤθελε νὰ πιστέψη τὰ μάτια του, ὅταν εἶδε τὰ περίφημα πετράδια ποὺ τοὔφερε ὁ ψυχογιός του. Γεμάτος χαρὰ πούλησε τὸ μαγαζί του καὶ ζοῦσε πλούσια κι' εὐτυχισμένα.

Ὁ γέρος πῆγε μαζί τους σ' ἕνα ὡραῖο καινούργιο σπίτι κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ κάνη μάθημα τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ ψυχομάνα του, ὅμως, ποὺ ἦταν ἀχόρταγη καὶ φιλοχρήματη, δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένη μὲ τοὺς θησαυροὺς ποὺ εἶχε δῆ ὁ Κώστας μέσα στὸ μαγεμένο πηγάδι. Καὶ μιὰ μέρα τοῦ εἶπε:

—Ἀγαπημένε μου Κώστα, τὰ πλούτη ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ καλός σου ὁ προστάτης, ἀρχίζουν νὰ λιγοστεύουν. Κι' ἂν πεθάνη ξαφνικά, τί θὰ γίνουμε; Κοίταξε, Κώστα μου, νὰ τὸν παρακαλέσης νὰ σὲ μάθη τὰ μυστικὰ ποὺ χρειάζονται γιὰ τὸ πηγάδι καὶ τοὺς θησαυρούς του.

—Φοβᾶμαι, εἶπε ὁ Κώστας, μήπως τοῦ κακοφανῆ καὶ μ' ἀφήση.

Ἡ μητέρα του, ὅμως, τοῦ φορτώθηκε τόσο, ποὺ στὸ τέλος ἀναγκάστηκε νὰ τὸ πῆ στὸ γέρο-σοφό. Ὁ σοφὸς δὲν τοῦ τὸ ἀρνήθηκε. Τοὔγραψε, λοιπόν, ὅλα τὰ μαγικὰ λόγια καὶ τὸν δασκάλεψε τί πρέπει νὰ κάνη.

Ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρό, οἱ γονεῖς του ζήτησαν νὰ πῆ καὶ σὲ κείνους τὰ μυστικὰ τοῦ πηγαδιοῦ, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ κατεβαίνουν μόνοι τους μέσα.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 210)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ "ΣΠΙΤΙΩΝ,, ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΑΙΣΥΜΗ : Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» Αἰσύμης μοίρασαν στοὺς Ἀκρίτες 61 ζευγάρια κάλτσες. Τὸ μαλλὶ τὸ ἀγόρασαν μὲ λεπτὰ ποὺ μάζεψαν ψάλλοντας τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, τὰ κάλλαντα, καθὼς καὶ ἀπὸ ἔρανο ποὺ ἔκαναν μεταξύ τους. Τὶς κάλτσες τὶς ἔπλεξαν τὰ κορίτσια τοῦ «Σπιτοῦ».

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ (Κοζάνης) : Μᾶς γράφουν : Εἴμαστε πολὺ εὐτυχισμένοι ἀπὸ τὴ στοργικὴ φωληὰ ποὺ μᾶς χάρισε ἡ Βασίλισσά μας, ἡ Μεγάλη μας Μάνα. Κάθε μέρα τραγουδᾶμε ἕνα ὄμορφο τραγούδι ποὺ ἔφτιασε ὁ ἀρχηγός μας μὲ τὸν γεωργοτεχνίτη. Ἕνα τετράστιχο τοῦ τραγουδιοῦ μας ἔχει ἔτσι :

«Νά ἡ χαρὰ ποὺ δὲν τὴ νοιώθει —ὅποιος δὲν ἔζησε μαζί μας— ὅποιος δὲν εἶδε τὴ ζωή μας— μέσα στὸ Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ».

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ : Μᾶς γράφουν : Ἡ Ἐθνική μας γιορτὴ πανηγυρίστηκε μὲ μεγαλοπρέπεια ἐφέτος στὸ «Σπίτι μας». Τὰ παιδιὰ παρακολούθησαν τὴ Δοξολογία καὶ κατάθεσαν στέφανο στὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων. Τὸ ἀπόγευμα στὴν μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου μας, ποὺ εἶχε διακοσμηθῆ μὲ πολὺ γοῦστο, δόθηκε γιορτή. Πρώτη μίλησε ἡ Ἀρχηγὸς τοῦ «Σπιτιοῦ» δὶς Βαλεντίνη Μούζα. Παίχτηκαν σκέτς καὶ ἀπαγγέλθηκαν ποιήματα.

Ὕστερα στὸ «Σπίτι» χορέψαμε Ἑλληνικοὺς χορούς.

ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΣ: Μᾶς γράφουν: «Τὴν ἡμέρα τῆς Ἐθνικῆς γιορτῆς τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» μας ἔπαιξαν τὸ δρᾶμα «Τὰ Σουλιωτόπουλα», τὸ κωμικὸ σκέτς «Οἱ εὔζωνοι κάνουν θεωρία» καὶ τὸ ἔργο «Λουλούδια στὴν Ἑλλάδα». Ἡ γιορτή μας εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία.

—Μὲ μεγάλη ἐπισημότητα ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ὀπωρῶνα τοῦ «Σπιτιοῦ» Πενταλόφου. Στὴν τελετὴ παρευρέθηκε ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητας κ. Ἀλεξίου καὶ οἱ ἄλλες ἀρχὲς τοῦ χωριοῦ μας. Ἀφοῦ ἐψάλη ἁγιασμὸς καὶ γίνηκαν ἀπαγγελίες ποιημάτων κλπ., ὅλοι μαζὶ ἀρχίσαμε τὸ φύτεμα τῶν δέντρων.

ΠΟΛΥΚΑΣΤΑΝΟΝ : Μᾶς γράφουν : Πρὶν ἀπὸ 4 μῆνες ἄρχισε νὰ λειτουργῆ στὸ χωριό μας «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ». Μέσα στοὺς λίγους αὐτοὺς μῆνες γίνηκε ὁ φάρος ποὺ οἱ φωτεινές του ἀκτῖνες ἔχουν ξεπεράσει τὰ ὅρια τοῦ χωριοῦ μας. Καὶ τί δὲν ἔγιναν στὸ μικρὸ διάστημα ποὺ λειτουργεῖ. Δώσαμε θεατρικὲς παραστάσεις καὶ τὰ λεφτὰ ποὺ μαζέψαμε τὰ διαθέσαμε γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Καθαρίσαμε τὸν κεντρικὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ μας ἀπὸ τὰ χαλίκια καὶ γιορτάσαμε τὴν Ἐθνική μας ἐπέτειο μὲ πραγματικὴ μεγαλοπρέπεια. Ἀρχίσαμε καὶ γεωργικὰ μαθήματα καὶ κάναμε τὴν πρώτη ἐξόρμηση γιὰ τὸ μπόλιασμα ἄγριων δένδρων.

Εὐγνωμονοῦμε τὴ Βασίλισσά μας γιὰ τὸ μεγάλο καλὸ ποὺ μᾶς ἔκαμε.

Ἀπὸ μέρους τῶν παιδιῶν τοῦ Σπιτιοῦ
Μιχάλης Τασούλης

ΠΟΛΥΚΑΣΤΑΝΟΝ

Ἄνω : ὁ Γεωργοτεχνίτης τοῦ «Σπιτιοῦ» μαθαίνει στὰ παιδιά, πῶς φυτεύεται ἡ φράουλα.

Κάτω : τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» καθαρίζουν ἕνα κοινοτικὸ δρόμο, ποὺ ἦταν γεμάτος χαλίκια. Διακρίνεται ἡ ἀρχηγὸς τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ παιδιοῦ» δὶς Σούλα Μαμούρη.

Δύο εἰκόνες ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ «Σπιτιοῦ» τοῦ Παιδιοῦ Βασιλειάδος.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Στὴν Παιδόπολη «Ἅγιος Δημήτριος» Θεσσαλονίκης συναντήθηκαν οἱ ὁμάδες «Ἀπέλα» καὶ «Κεραυνός», νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ πρώτη μὲ 6—3. Νικήτρια: Σταύρου Ἠλ., Κουτρουμπίνας Δ., Τσιώνης Κ., Τσάλιος Γ., Τσαμπάζης Ξ., Παλιοτζίκας Γ., Πενσίδης Ἠλ., Καλούσης Χ.

Ρὸζ Μαργαριτάρι

Ἅγιος Ἀνδρέας: Σὲ φιλικοὺς ἀγῶνες ἡ Α' ἐνωμοτία τῆς Γ' κοινότητας νίκησε τὴν Β' ἐνωμοτία τῆς Γ' κοιν. μὲ 4—2 καὶ τὴν Γ' ἐνωμ. μὲ 5—1. Ἡ Α' ἐνωμοτία τῆς Γ' κοινότητας ἀποτελεῖται ἀπὸ τούς: Πουλῆν, Κοτσαγερίδην, Παπαδόπουλον Π., Βέττον, Δορσίδην, Μερκούριον, Χρήστου, Θεοδωρίδην Ι., Ἀνεστάκην, Ζαχαράκην, Ἀϊβαζίδην.

Σάββας Πουλῆς

Ὁ καλὸς γέροντας

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 197)

τὸν περίμενε μεγαλύτερο κακό. Μόλις ἄνοιξε τὴν πόρτα τῆς καλύβας, οἱ μέλισσες ποὺ περίμεναν ἀπ' ἔξω, ὥρμησαν κι' ἄρχισαν νὰ τὸν καταδιώκουν. Ἔδιναν τὴν ἐντύπωση, πὼς ἦταν ἕνα ὁλόκληρο στράτευμα ἀπὸ... κεντριά!

Ὅταν τὸ δείλι ἀκούστηκε ξανὰ ὁ ἦχος τῆς ἀσημένιας καμπάνας γιὰ τὴν προσευχή, ὅλα ἦταν πάλι ἥσυχα καὶ χαρούμενα. Ἡ μάχη εἶχε τελειώσει μὲ νίκη, κι' ὁ ἐχθρὸς ποὺ εἶχε ταράξει τὴν εἰρήνη εἶχε γιὰ πάντα διωχτῆ. Ἀκόμα κι' ἡ καλύβα του χάθηκε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

Ὁ καλὸς ἀσκητής, ὅμως, ἔζησε πολλὰ-πολλὰ χρόνια μονιασμένος μὲ τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ τοῦ δάσους. Ὁ σπίνος δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ τὸν ξυπνᾶ μὲ τὸ γλυκό του τραγούδι, κι' ὁ ἀγαπημένος του σκίουρος τοῦ κουβαλοῦσε πάντα τὰ νοστιμώτερα φουντούκια ποὺ ὑπῆρχαν στὸ δάσος.

Φ. Μ.

ΜΕΧΜΕΤ ΜΑΝΟΥΗΛ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 203)

γιός τους, ποὺ κακοὶ στὸ φανερὸ Τοῦρκοι ἔδειχναν κάθε χριστιανικὴ ἀρετὴ καὶ στὰ κρυφὰ μὲ τὸ χέρι τοῦ παπᾶ ἔκαναν κάθε φιλανθρωπία γιὰ τὰ θύματα τῆς δουλείας, θύματα καὶ αὐτοὶ τῆς κατακτήσεως καὶ τῆς βίας. Διατηροῦσαν ὅμως ἄσβηστη καὶ μυστικὴ μέσα στὶς ψυχές τους τὴν ἱερὴ παράδοση τῆς πίστης, φτωχοὶ μάρτυρες ποὺ ἔφερναν ἀντὶ τοῦ βαρειοῦ σταυροῦ τὸ ἀλαφρὸ σαρίκι ποὺ μόνο μὲ τὸ κεφάλι τους μποροῦσε νὰ ἀποσπαστῆ ἀπὸ αὐτούς.

Τοῦ κάκου θὰ χτυπήσετε τώρα τὴν πόρτα τοῦ μεγάλου κονακιοῦ. Κανένας δὲ θὰ σᾶς ἀνοίξη. Οἱ σκλάβες καὶ οἱ ὑπηρέτες στάλθηκαν ἀπὸ χθὲς στὸ μετόχι τοῦ Μεχμὲτ μπέη ποὺ βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη. Τὴν ἄλλη μέρα θὰ πήγαιναν καὶ τὰ ἀφεντικά τους. Ἔμεναν αὐτοῦ μόνοι στὸ κονάκι. Ἄδικα ὅμως θὰ χτυπήσετε τὶς πόρτες τους. Κανεὶς δὲν θὰ σᾶς ἀνοίξη γιατὶ κανεὶς δὲ θὰ σᾶς ἀκούσῃ. Ὁ Μεχμέτ, ἡ Ἐλιφὲτ καὶ ὁ Ρεσσὶτ δὲν εἶναι ἐδῶ. Τὸ κονάκι εἶναι κατάκλειστο, κατασκότεινο. Μόνο στὸ ὑπόγειο μπορεῖ νὰ βρῆ κανεὶς ἀνθρώπους ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν εἶναι γνωστοὶ σὲ κανένα. Εἶναι τρεῖς φτωχοὶ χριστιανοί, ποὺ κάνουν τὴν προσευχή τους στὴν εἰκόνα τοῦ σταυρωμένου.

Οἱ δυό, ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, εἶναι γονατιστοί. Ὁ τρίτος, ὁ γιός, στέκεται κοντὰ στὸ μικρὸ τραπέζι, ποὺ πάνω του βρίσκεται κάνιστρο γεμᾶτο κόκκινα αὐγὰ ἀνάμεσα σὲ δυὸ λαμπάδες καὶ διαβάζει ἀπὸ ἕνα χρυσόδετο βιβλίο.

Καὶ οἱ δυὸ ἄλλοι ποὺ ἄκουαν πρόσθεταν μὲ συντριβή:

—Κύριε Ἐλέησον...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

Τὰ λουλούδια

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 201)

Οἱ πελάτες ἀρχίζουν νὰ ζητοῦν καθένας μὲ τὴ σειρά του λουλούδια. Ἂν πετύχη τοῦ ἀπαντοῦν πάλι μὲ τοὺς στίχους ποὺ ἀναφέραμε, ἀλλὰ καὶ τοῦ προσθέτουν στοὺς βαθμούς του 3 βαθμούς.

Ἂν ἀποτύχη, ὅμως, τοῦ ἀφαιροῦν ἀπὸ τοὺς βαθμούς του 3 βαθμοὺς καὶ τοὺς προσθέτουν στὸν λουλουδοπωλητή. Τὸ παιγνίδι συνεχίζεται ὥσπου νὰ ἐξαντληθοῦν τὰ λουλούδια...

Ἂν οἱ «πωληταὶ» ἀφήσουν «ἀψέκαστα» λουλούδια, τότε ὁ λουλουδοπωλητὴς ἀναφέρει τὰ ὀνόματά τους καὶ ἀφαιρεῖ γιὰ κάθε λουλούδι, δυὸ βαθμοὺς ἀπὸ κάθε πελάτη καὶ τοὺς προσθέτει στοὺς δικούς του.

Νικητὴς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θὰ συγκεντρώσῃ τοὺς περισσότερους βαθμούς.

Τὸ παιγνίδι ἐπαναλαμβάνεται μὲ λουλουδοπωλητὴ τὸ πρῶτο λουλούδι ποὺ ζητήθηκε καὶ πελάτες τὸ δεύτερο, τρίτο καὶ τέταρτο λουλούδι.

Τὰ παιδιὰ μποροῦν πάντοτε νὰ χρησιμοποιήσουν στὸ παιγνίδι τους καὶ γνωστὰ στὸν τόπο τους στιχάκια, σχετικὰ μὲ τὰ λουλούδια.

Ὅταν ἤμουν παιδί

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 207)

τὴν ὁλόχρυση χαρά της στὴν τελετή. Ἡ «φουνάρα», ὅπως τὴ λέγαμε, κάνει τώρα μέρα τὴ νύχτα.

Τὸ χωριὸ γεμίζει χαρούμενους ἤχους. Καμπάνες καὶ ψαλμῳδίες ἀνακατεύονται μὲ τὶς τουφεκιές. Ὁ κόσμος γιορτάζει μὲ τρέλλα.

Τὰ παιδιὰ δὲν κάνουν ὑπομονὴ πιά. Σκουντρίζουν τ' αὐγά τους, τὰ καθαρίζουν καὶ τρῶνε μὲ ὄρεξη. Εἶχαν τὰ καημένα νηστέψει σαράντα ἕξ μέρες.

Ἀπὸ τὰ γειτονικὰ μικροχώρια, ἀκούγονται πιστολιὲς καὶ σηκώνονται φλόγες ὡς τὰ οὐράνια.

Χαίρονται τὰ πάντα. Χαίρεται καὶ τὸ μάτι τὸ φῶς τῆς «φουνάρας», χαίρεται καὶ τ' αὐτὶ τοὺς θορύβους.

Τέλος, σβήνουν οἱ φλόγες κι' οἱ κρότοι καταλαγιάζουν. Οἱ δρόμοι γεμίζουν ἄστρα. Οἱ Χριστιανοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους, γιὰ νὰ φᾶνε τὴ σούπα καὶ νὰ ξαπλώσουν.

Μὰ ἐμεῖς τὰ παιδιά, μένομε ἄγρυπνοι καὶ τρελλαίνομε τὸ χωριὸ ἀπὸ τὰ παιχνίδια. Κανένας δὲ μᾶς μαζεύει. Κανένας δὲν μᾶς μιλεῖ. Τὸ Πάσχα εἶναι γιὰ ὅλους γιορτή, μὰ τὴ χαίρονται περισσότερο τὰ παιδιά. Δὲν εἶν' ἔτσι; Ἀφοῦ καὶ τώρα ποὺ τὰ θυμήθηκα, τὰ ξανάζησα σὰν παιδί.

Μὲ ἀγάπη
Ἡ γιαγιὰ Καντιανή

Τὸ μαγεμένο πηγάδι

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 208)

Ὁ πατέρας του τότε τὸν ἀγκάλιασε καὶ τοῦ εἶπε:

—Πρέπει, παιδί μου, νὰ σκοτώσῃς τὸ γέρο-σοφό, γιατὶ ποιὸς ξέρει, μήπως μαρτυρήσῃ τὸ μυστικὸ σὲ κανέναν ἄλλον.

—Τί εἴπατε; φώναξε ὁ Κώστας κατακίτρινος ἀπὸ ἀγανάκτηση. Νὰ σκοτώσω τὸν καλλίτερό μου φίλο, τὸν εὐεργέτη μου, τὸν καλό μου δάσκαλο; Αὐτὸ δὲν θὰ τὸ κάνω ποτέ· προτιμῶ νὰ πεθάνω!

Οἱ δυὸ γέροι ρίχτηκαν τότε στὸν Κώστα κι' ἀφοῦ τὸν ἔδεσαν, τοῦ εἶπαν:

—Ὥσπου νὰ ξεμπερδέψουμε μὲ τὸ γέρο καὶ νὰ πάρουμε τοὺς θησαυρούς, θὰ μείνῃς δεμένος.

Ὁ γέρος ἀπόρησε ὅταν εἶδε πὼς ὁ μαθητής του, ποὺ ἦταν πάντα τακτικὸς στὴν ὥρα του, εἶχε ἀργήσει τόσο πολύ. Πῆγε, λοιπόν, καὶ τὸν βρῆκε δεμένον κι' ἕτοιμον νὰ σκάσῃ, γιατὶ τοῦ εἶχαν βουλώσει καὶ τὸ στόμα.

Ὁ ἀγαθὸς γέρος τοῦ ἔλυσε τὰ δεσμά του καὶ τὸν βοήθησε νὰ συνέλθῃ.

Κλαίγοντας ὁ Κώστας, τοῦ διηγήθηκε ὅσα εἶχαν συμβῆ κι' ὁ γέρος τὸν παρηγόρησε καὶ τὸν πῆρε μαζί του.

Τὸ κακὸ ἀντρόγυνο, στὸ μεταξύ, ἔφτασε στὸ πηγάδι καὶ κατέβηκε στὸ κρυστάλλινο παλάτι. Ἔφτασαν στὴ μικρὴ κάμαρα, ὅπου ἦταν οἱ θησαυροί, κι' ἄρχισαν νὰ μαζεύουν μὲ ἀχορτασιὰ ὅ,τι μποροῦσαν. Φορτωμένοι ξεκίνησαν νὰ φύγουν. Ἀπὸ τὴ βιασύνη τους, ὅμως, δὲν πρόσεξαν τὸ μαῦρο χῶμα καὶ τὸ ἀσημένιο βάζο.

Ἄξαφνα ἄρχισαν δυὸ ἀγριεμένα λεοντάρια νὰ μουγγρίζουν καὶ μιὰ δυνατὴ φωνὴ ἀκούστηκε στὸν ἀέρα:

—Ἄπιστοι καὶ προδότες! Πάρτε τώρα τὸ μισθὸ τῆς κακίας σας!

Κι' ἀμέσως ρίχτηκαν καὶ τοὺς ἔκαναν κομμάτια. Ἀπάνω, ψηλὰ στὸν ἀέρα, πέρασαν σκίζοντας τὰ σύννεφα, ὁ γέρο-σοφὸς κι' ὁ Κώστας, μέσα σ' ἕνα ἁμάξι, ποὺ τοὺς πῆρε ἀπὸ τὸν τρομερὸ ἐκεῖνο τόπο καὶ τοὺς πῆγε πίσω στὸ σπίτι.

Λίγα χρόνια ἀκόμη ἔζησε ὁ σοφὸς γέρος κι' ἐδίδαξε στὸν καλό του μαθητή, ὅλα τὰ μυστήρια τῆς φύσεως.

Ὁ Κώστας, ὅμως, ἐχρησιμοποίησε τὴ σοφία του καὶ τὰ πλούτη του γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Κι' ὅλος ὁ κόσμος τὸν ἐκτιμοῦσε καὶ τὸν σεβόταν.

Π.Θ.Κ.

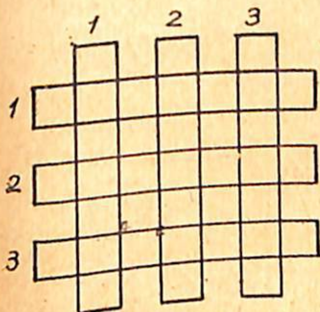
Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

ΔΙΠΛΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Τ' ἀρχικὰ τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζουν ἥρωα τοῦ Ἀλβανικοῦ πολέμου καὶ τὰ τρίτα, πλουσία χώρα τῆς Ἀμερικῆς:
1) Ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα
2) Ἕλληνας ποιητής
3) Ὑγρὸ καύσιμο
4) Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος
5) Δένδρο
6) Μυθολογικὸς ἥρωας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος
7) Λέγεται καὶ ἔτσι ἡ ντροπή.

Ἰωαν. Λιόντος

ΔΙΚΤΥΩΤΟ

Ὁριζόντια καὶ κάθετα: 1) Μᾶς προστατεύει ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. 2) Ψάλλονται τὴν Πρωτοχρονιά. 3) Δίχως αὐτὸ δὲν τρώγεται ἡ σούπα.

Δ. Ἀλεξανδρῆς—Χ. Κορέντης

ΑΣΤΕΡΙ

. .
. .
. . Α . .
. .
. .

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: Νησὶ τοῦ Σαρωνικοῦ. ΚΑΘΕΤΑ: Βοιωτικὴ πόλις. ΔΙΑΓΩΝΙΑ: Θηρίο τῆς θάλασσας—Ἀκροθαλασσιά.

Γ. Κάππος, Αἴγιον

ΠΥΡΑΜΙΔΑ

. +
. . + .
. . . + . .
. . . . + . . .
. . . . . + ...

Οἱ σταυροὶ κάθετα: Νησὶ τοῦ Σαρωνικοῦ. Ὁριζόντια: 1) Σύμφωνο. 2) Κτητικὴ ἀντωνυμία. 3) Ὁδηγεῖ τὰ πλοῖα. 4) Κωμόπολη τῆς Στερεᾶς. 5) Γίνονται ὡραία κομπόστα.

Κλ. Μαρκούσης

ΕΛΛΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

—αι—υ—ε— —ο— — —ου—ε
Τὸ εἶπεν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ.

Ι. Τολούδης, Φέρραι Ἕβρου

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

—Ἕλλη, Νῖκο, Κώστα, ἐλᾶτε νὰ δῆτε ἕνα ἀεροπλάνο...
—Τίνος Κράτους εἶναι;
—Μὰ σᾶς τὸ εἶπα.

Β. Θερμὸς

ΑΠΡΟΟΠΤΟ

Ποιὰ πόλις εἶναι καράβι διπλό;

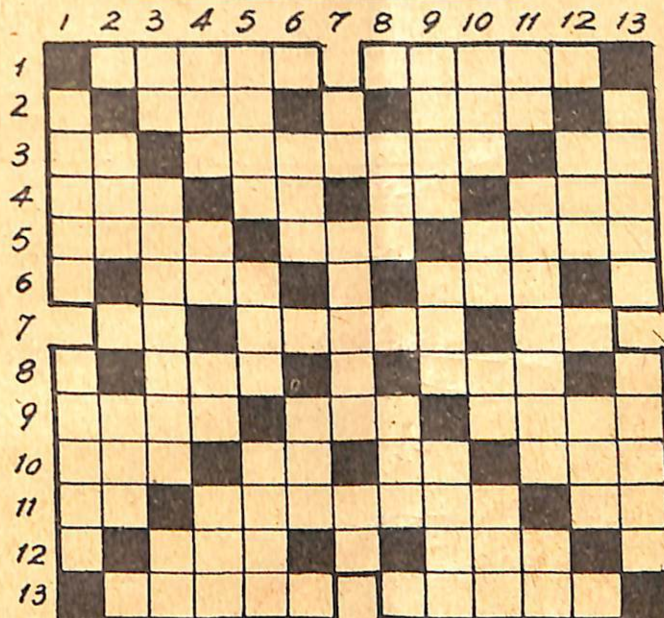
Γ. Δημόπουλος, Μεσσήνη

ΓΡΙΦΟΣ

Νὰ διαβασθῇ:
Εἰ ὠὰ νήσῳ χρυσὸς τόμος

Σωτ. Καραβασίλης

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 105

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. Μεγάλος Ἀθηναῖος στρατηγός. 2) Ἡ πατρὶς τοῦ Ἱπποκράτους. Συνοδεύει ἑταιρικὲς ἐπωνυμίες. 3) Πρόθεσις. Δὲν παράγει. Μισὸ βάζο. 4) Γνωστὴ ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν. Πρόθεσις πρὸ φωνήεντος. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία στὴ γενική. Ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους γιὰ φωτισμό. 5) Τὸ πλοῖον τῶν ἀρχαίων. Μονὰς βάρους. Αἰσθητήριον ὄργανον (δημ.). 6) Προϋποθέτει ἄφθονο χιόνι. Ἀρχαϊκὸς σύνδεσμος. 7) Ὁ ἀριθμὸς τῆς προηγουμένης σειρᾶς. Ἀσιατικὴ χώρα. ···· Ἀλαμέϊν. 8) Ἀρχαία θεά. Πρέπει. 9) Ἡ θεὰ τῆς διχονοίας. Εἰδικὸν στρατιωτικὸν σῶμα. Θὰ τὰ βρῆτε σὲ πολλὰ μαγαζιά. 10) Δὲν εἶναι πολλές. Ἰδού. Ἄρθρο στὸν πληθυντικό. Κτητικὴ ἀντωνυμία. 11) Εἶναι λεπτοτάτη. Μέρος ἑνὸς ἐμπορεύματος. Μισὴ κόρη. 12) Ὅρος τοῦ σκακιοῦ. Ἀρχαία θεά. 13) Ἀνδρικὸ χαϊδευτικὸ ὄνομα. Λίμνη τῆς Ἀφρικῆς.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ἀπαραίτητη γιὰ τὸν μαθητή. Ἡ θεὰ τῆς δικαιοσύνης. 2) Νησάκι τῶν Κυκλάδων. Αἰσθητήριον ὄργανον. 3) Πρόθεσις. Εὐρωπαϊκὸν κράτος. Μόριον. 4) Ἔτσι ὠνομάζοντο οἱ Ρῶσοι ἀπὸ τοὺς Βυζαντινούς. 220. Ἀρχαϊκὴ πρόθεσις. Ὁ καθένας. 5) Στηρίζουν τὰ μαλακὰ μέρη τοῦ σώματος. Ἀσφαλίζει τοὺς ἐργαζομένους. Μετέχει σ' αὐτὸ κι' ἡ Ἑλλάς. 6) Ἀνωτάτη ποδοσφαιρικὴ ἀρχή. Μιὰ ὡραία ἐποχή. 7) Νότα. Χορτασμός. Κάτι. 8) Ἀπαραίτητος γιὰ τὴ ζωή μας (ἀνάποδα). Ποιητικὴ ὀνομασία ζώου. 9) Ἐκτείνεται σ' εὐθεῖα γραμμή. Γυιὸς τοῦ Ἰακώβ. Θὰ μᾶς δεχθῇ ὅλους. 10) Ξενικὰ δεσποινίς. Μόριον. Γράμμα τοῦ Γαλλικοῦ ἀλφαβήτου. Συμπεραίνει. 11) Περιέχουν πολλὲς θρεπτικὲς οὐσίες. Βασιλιᾶς τῶν Περσῶν. Ὑποθέτει. 12) Μονὰς ἠλεκτρικῆς ἀντιστάσεως. Ἦσαν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν συμμοριτῶν. 13) Χλοερὸ μέρος τῆς ἐρήμου. Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.

Δημ. Β. Γκουλούσης, Καλάμαι

ΛΥΣΕΙΣ 104ου ΤΕΥΧΟΥΣ

ΔΙΠΛΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) ΜηΔία, 2) ΠάΡος, 3) ἾρΙς, 4) ΖωΣιμάδας, 5) ἈλΚυόνες, 6) ΝαΟς, 7) ἸάΣων = ΜΠΙΖΑΝΙ—ΔΡΙΣΚΟΣ.

ΤΑ ΠΑΓΩΤΑ

Οἱ δυὸ μητέρες καὶ οἱ δυὸ θυγατέρες, ἦσαν... τρεῖς. Γιαγιά, κόρη καὶ ἐγγονή.

ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

1) ΑΛΙΑΚΜΩΝ, 2) ΛΑΡΙΣΣΗΣ 3) ΑΘΑΝΑΣΙΑ, 4) ΓΑΛΑΖΙΟΣ, 2) ΑΔΡΙΑΝΟΣ, 6) ΝΙΚΟΛΑΟΣ, 7) ΑΡΤΑΝΙΑΝ, 8) ΟΥΓΓΑΡΙΑ.

ΣΥΛΛΑΒΙΚΟ ΚΥΒΟΛΕΞΟ

ΔΑ	ΝΙ	Α
ΝΙ	ΚΑΙ	Α
Α	Α	ΡΩΝ

ΓΡΙΦΟΣ

6 Ὕπνος=Ἔξυπνος

ΠΟΣΑ ΕΙΧΕ;

Εἶχε 32 σπίτια
(32+32=64+8=72).

ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΤΑΓΟΣ—ΓΑΤΟΣ

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΕΙΠΟ

Βίᾳ μηδὲν πράττειν.

ΚΥΒΟΛΕΞΟ

ἀ	σ	π	ί	Σ
π	ά	τ	Σ	ι
ρ	έ	Σ	τ	α
ά	Σ	τ	ὸ	ς
Σ	ό	λ	ω	ν

ΤΟΝΟΓΡΙΦΟΣ

ΚΡΥΟΣ—ΚΡΙΟΣ.

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 104.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ζενὶθ—Δεκάς, 2) Φέρω—Ἄναξ, 3) Πᾶς—Σέρ, 4) Κὼκ—Ἄρα, 5) Ἅλς—Κὸκ—Ἕλη, 6) Ρὲ—Μῶλος—Τφ. 7) Αἱματοχηλίς, 8) Σῆς—Μίς, 9) ΤΤΤ—Μάτ, 10) Ὅροι—Υἱός, 11) Ἐλαῖς—Σάσας.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ἄρα, 2) Ἔφ—Κλεὶς—ΟΛ, 3) Σωπὲν — Μήτρα, 5) Ἰρὰκ—Μαστοί, 5) Θῶε—Λὼτ Τίς, 6) Ὅλο, 7) Δᾶς—Κὸκ—Μῦς, 8) Ἐνεὰ—Σήματα. 9) Καρρὲ—Λιτός, 10) Ἀξ(ία)—Ἄλτις—Σά. 11) Ἠώς.

ἘΝ ΤΟΎΤῼ ΝΊΚΑ

43.—Στό μεταξύ, στό αὐτοκρατορικό του παλάτι στή Ρώμη, ὁ αὔγουστος Μαξέντιος ζῆ τριγυρισμένος ἀπὸ οἰωνοσκόπους καὶ μάντεις, πού κάθε τόσο κάνουν θυσίες καὶ συμβουλεύονται πότε τὰ σπλάχνα καὶ τὸν καπνό, π' ἀνεβαίνει στούς οὐρανούς, σὲ ἀβέβαια σχήματα, πότε τὰ πουλιά, πού πετοῦν, διαγράφοντας κύκλους.

— Νίκη ! Νίκη ! φωνάζουν, ὁ ἕνας ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλο, καὶ ξεγελοῦν τὸ Μαξέντιο.

Κι' αὐτός, καθησυχασμένος, γλεντᾶ κι' ὀργιάζει μέρα καὶ νύχτα, ἀφήνοντας τὴ φροντίδα γιά τὸ στρατό στούς πιστούς πραιτωριανούς κι' ἐκεῖνοι ἑτοίμαζαν μὲ φανατισμό ἐκλεκτές λεγεῶνες.

44.—'Ανόητος ποὖναι ὁ γιός τοῦ Χλωροῦ, λέει ὁ αὐτοκράτορας στούς συμβούλους του. Τολμά νά τά βάλη μέ τήν πανίσχυρη Ρώμη ! Ποῦ βρίσκει τή δύναμη ;

— Οἱ θεοί τοῦ σάλεψαν τίς φρένες, εἶπε ὁ ἱερέας τοῦ 'Ιανοῦ, τοῦ θεοῦ τοῦ πολέμου. Ξεχνᾶ τί ἔπαθαν δυνατότεροί του, πού τόλμησαν νά χτυπήσουν τήν πόλη τήν ἱερή ;

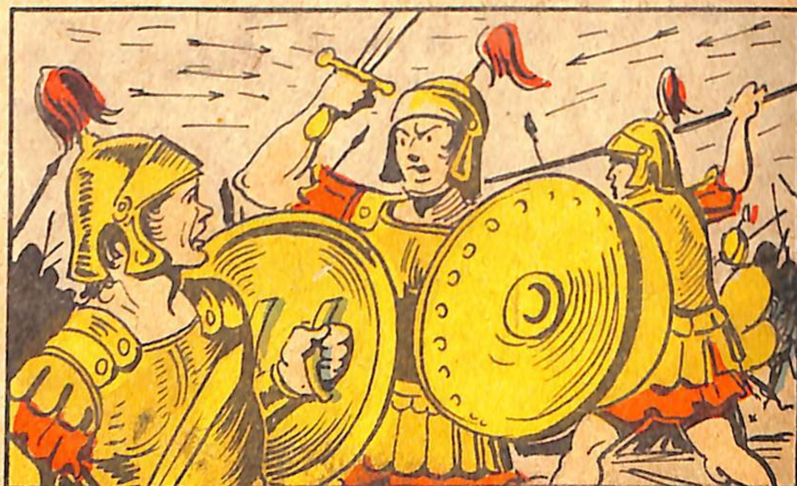
— Ναί, εἶπε περήφανος ὁ Μαξέντιος. Θυμᾶσθε τό Φλάβιο Σεβῆρο, πού ἔφερε τό στρατό του στήν 'Ιταλία ; Κανένας λεγεωνάριος δέ δέχτηκε νά χτυπήση τό Καπιτώλιο. Κι' ὁ Σεβῆρος ἀπόμεινε μόνος καί βρῆκε τό θάνατο. 'Ο Γαλέριος, πού φοβήθηκε μήν ἔχη τήν ἴδια τύχη, γύρισε πίσω.

45.—Κι' ἀλήθεια, ὁ Κωνσταντῖνος τἄβαλε μὲ τὸ Δία. Μά εἶχε σύμμαχο ἕναν ἰσχυρότερο : Τὸ Χριστό.

'Η μάχη ἔγινε ἐννιά μίλια μακριά ἀπ' τά τείχη τῆς Ρώμης, μέ κύριο σημεῖο, τή «Σάξα Ρούμπρα», τήν 'Ερυθρή πέτρα, στόν Τίβερη.

'Ανάμεσα στίς Γαλατικές λεγεῶνες, καβάλλα σ' ἄτι περήφανο καί κατάλευκο, προχωροῦσε ὁ Κωνσταντῖνος, «ὡραῖος σάν ἀρχάγγελος Κυρίου», ἔλεγαν οἱ χριστιανοί, «σάν 'Απόλλωνας» ἔλεγαν οἱ ἄλλοι. Τό μεγαλόπρεπο παράστημά του ξεχώριζε μέσα σ' ὅλους τούς καβαλλάρηδες, πού τόν κύκλωναν. 'Η ἁρματωσιά του λαμποκοποῦσε, ἀπ' ἄργυρο καί χρυσό.

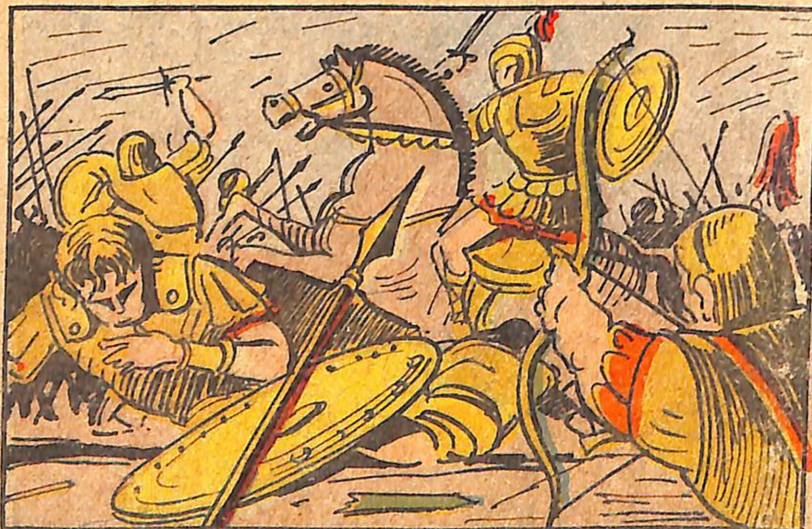

46.—"Οταν εἶδε ἀντίκρυ του τούς λεγεωνάριους τοῦ Μαξέντιου, ἔδωκε τό σύνθημα.

—'Εν τούτῳ νίκα ! 'Εμπρός γιά τό θρίαμβο τοῦ Σταυροῦ !

—'Ο Χριστός νικᾶ, φώναξαν οἱ χριστιανοί ἑκατόνταρχοι. Τό φώναξαν κι' ὅσοι δέν καταλάβαιναν τή βαθειά σημασία του. Σάν ἕνα κῦμα, συνέπαιρνε τό στρατό ἡ καινούργια πίστη.

'Από τή μιά, ὁ σκληρός πολεμόχαρος "Αρης. 'Η βία κι' ἡ τυραννία, ἡ παρακμή κι' ἡ διαφθορά. 'Απ' τήν ἄλλη, ὁ νέος κόσμος, ἡ μόνη ἐλπίδα γιά σωτηρία, τό κήρυγμα τῆς ἀγάπης πού θά νικοῦσε τό μῖσος, τό φῶς πού θά σκόρπιζε τό σκοτάδι.

47.—'Από τή μιά, οἱ Γαλατικές λεγεῶνες : 'Αλαμανοί, Βρεττανοί, Γότθοι, "Ελληνες καί Ρωμαῖοι κάτω ἀπ' τό λάβαρο τοῦ Σταυροῦ.

'Απ' τήν ἄλλη, οἱ λεγεῶνες τῆς 'Ιταλίας : Σικελοί, 'Ιταλοί, Καρχηδόνιοι καί πολεμιστές τῆς Λιβύης πού κατατάχθηκαν μισθοφόροι.

Δάσος ἀπό σπαθιά καί κοντάρια καί τόξα καί γλάντια καί μαχαῖρες. Δαιμονισμένα καταχτυποῦσαν τό ἕνα μέ τ' ἄλλο, κι' ἔπλητταν τά δόρατα τίς ἀσπίδες, κι' οὔρλιαζαν τά στόματα; καί ξεσκίζονταν τά χάλκινα στήθη τῶν σαλπίγγων.

'Η μάχη βρισκόταν στόν οἶστρο της. Βογγητά καί βλαστήμιες ἀντιλαλοῦσαν σέ ὅλες τίς γλῶσσες.

48.—'Ο Κωνσταντῖνος ἔπεφτε σάν ἀνεμοστρόβιλος κι' ἀναποδογύριζε τούς ἱππεῖς τοῦ Μαξέντιου. Ξεχώριζε, σά λαμπρόφωτος ἥλιος.

Οἱ σιδερόφρακτοι ὄγκοι ἔσμιγαν τώρα, σῶμα μέ σῶμα. Τά κοντάρια, πού ἦταν ἄχρηστα πιά, παραχώρησαν τή θέση τους στά ξιφίδια, στά ρωμαϊκά γηλάντια. Οἱ ἄντρες συμπλέκονταν καί παλεύανε, σά θεριά.

"Αξαφνα, ὁ Κωνσταντῖνος, εἶδε τό Μάρκελλο, ἐπί κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς του. "Εμοιαζε μέ πελώριο θεριστή, πού δέν προφταίνει νά σωριάζη μπροστά του κομμένα στάχυα. Κι' ὅλο ἔδειχνε τό λαμπρόφωτο λάβαρο κι' ὅλο φώναζε :

—'Ο Χριστός νικᾶ !